

**ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN
SOSYO-EKONOMİK SORUNLARININ ANALİZİ**

Şaban ÖNCEBE

**Yüksek Lisans Tezi
İktisat Anabilim Dalı
Prof. Dr. Kerem KARABULUT
2018
Her Hakkı Saklıdır**

T.C
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

Şaban ÖNCEBE

ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN
SOSYO-EKONOMİK SORUNLARININ ANALİZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Kerem KARABULUT

ERZURUM-2018

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

18/07/2018

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARININ ANALİZİ " adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim *.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun makale için altı ay, patent için iki yıl süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

18/07/2018

Şaban ÖNCEBE

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

.....
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

F-83/00/22.12.2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Kerem KARABULUT danışmanlığında, Şaban ÖNCEBE tarafından hazırlanan bu çalışma 18/07/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından, İktisat Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Kerem KARABULUT

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Abdullah TAKIM

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hüseyin DAŞTAN

İmza:
İmza:
İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK
Enstitü Müdürü

F-85/01/21.10.2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VII
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	VIII
GRAFİKLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ	X
ÖNSÖZ.....	XIV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ADİYAMAN İLİNİN GENEL TANITIMI

1.1. TARİHÇESİ	4
1.2. COĞRAFİ YAPISI	5
1.3. İLÇELERİ	7
1.4. SOSYAL GÖRÜNÜM	9
1.4.1. Nüfusu	9
1.4.1.1. Toplam Nüfusu, Nüfus Artış Hızı ve Nüfus Yoğunluğu	9
1.4.1.2. Kentleşme, Kırsal Nüfus ve Göç	10
1.4.1.3. Yaş Grubuna Göre Nüfus ve Bağımlı Nüfus	13
1.4.2. Eğitim Durumu	14
1.4.2.1. Okuryazarlık Durumu	14
1.4.2.2. İlk ve Orta Öğretimde; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	15
1.4.2.3. Okullaşma Oranı	16
1.4.2.4. Yükseköğretim Kurumları	17
1.4.3. Sağlık	18
1.4.3.1. Sağlık Kurum ve Kuruluşları	18
1.4.3.2. Sağlık Personeli Sayısı ve Dağılımı	19
1.4.3.3. Hekim Sayısına Göre Karşılaştırma	20
1.4.4. Ulaşım	21
1.4.5. Kültürel Yapısı ve Tarihi Değerleri.....	22
1.5. EKONOMİK GÖRÜNÜM.....	24

1.5.1. Sanayi	24
1.5.2. Tarım ve Hayvancılık	26
1.5.2.1. Tarım.....	27
1.5.2.2. Hayvancılık.....	29
1.5.3. İlin Ticari Yapısı	30
1.5.4. Bankacılık.....	32
1.5.5. İlin İstihdam Durumu	32
1.5.6. Turizm	34
1.5.7. Maden ve Enerji Kaynakları.....	35
1.6. ADIYAMAN İLİNİN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ	
İÇERİSİNDEKİ SOSYO-EKONOMİK DURUMU	37

İKİNCİ BÖLÜM

GÖLBAŞI İLÇESİNİN GENEL TANITIMI

2.1. GÖLBAŞI İLÇESİNİN TARİHÇESİ	39
2.2. İLÇENİN COĞRAFİ YAPISI	40
2.3. İLÇENİN OVALARI.....	41
2.4. İLÇENİN GÖLLERİ ve AKARSULARI	41
2.5. İLÇENİN İKLİMİ	42
2.6. SOSYAL GÖRÜNÜM	43
2.6.1. İlçenin Nüfusu	43
2.6.1.1. Nüfus Miktarı, Nüfus Artış Hızı ve Göç	43
2.6.1.2. Nüfusun Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı	45
2.6.1.3. İlçenin Bağımlı Nüfus Oranı	45
2.6.1.4. Kentleşme	47
2.6.2. İlçenin Eğitim Durumu.....	47
2.6.2.1. Eğitim Durumuna Göre Nüfus.....	47
2.6.2.2. İlçedeki Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayısı	48
2.6.2.3. Yükseköğretim Kurumları	49
2.6.2.4. İlçe Halk Kütüphanesi	50
2.6.3. Sağlık.....	51
2.6.4. İlçenin Tarihi Değerleri ve Kültürel Yapısı	52

2.6.5. Ulaşım	53
2.7. EKONOMİK GÖRÜNÜM.....	54
2.7.1. Sanayi	55
2.7.1.1. Gölbaşı Küçük Sanayi Sitesi (Gölbaşı KSS)	55
2.7.1.2. Gölbaşı Organize Sanayi Bölgesi (Gölbaşı OSB)	55
2.7.2. Tarım ve Hayvancılık	56
2.7.2.1. Tarım.....	56
2.7.2.2. Hayvancılık.....	57
2.7.3. Turizm	60
2.7.4. İlçenin Maden Kaynakları	62
2.7.5. İlçenin Ticari Yapısı	63
2.7.6. İlçenin Orman Varlığı.....	63
2.8. İL İÇİ DEĞERLENDİRME	63

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARININ TESPİTİNE YÖNELİK UYGULAMASI

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	66
3.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, KAPSAMI VE ANKET SORULARININ HAZIRLANMASI.....	66
3.3. VERİLERİN İŞLENMESİ VE GÜVENİRLİK ANALİZİ.....	66
3.4. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR.....	67
3.4.1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı	67
3.4.2. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	68
3.4.3. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	68
3.4.4. Katılımcıların Meslek Grubuna Göre Dağılımı.....	69
3.4.5. Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı	70
3.4.6. Katılımcıların Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	70
3.4.7. Katılımcıların Sosyo-Ekonomik Profilleri	71
3.4.8. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Gölbaşı İlçesinin Sosyo- Ekonomik Sorunlarının Analizi.....	78
3.4.8.1. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları	78

3.4.8.2. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler.....	80
3.4.8.3. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler	81
3.4.8.4. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler.....	82
3.4.8.5. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler	83
3.4.8.6. Cinsiyet Ayrımına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler	84
3.4.8.7. Medeni Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları	85
3.4.8.8. Medeni Duruma Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler	87
3.4.8.9. Medeni Duruma Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler	88
3.4.8.10. Medeni Duruma Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler	89
3.4.8.11. Medeni Duruma Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler	91
3.4.8.12. Medeni Duruma Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler.....	92
3.4.8.13. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları.....	93
3.4.8.14. Meslek Gruplarına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler ..	97
3.4.8.15. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler	98
3.4.8.16. Meslek Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler	100
3.4.8.17. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler	102
3.4.8.18. Meslekler Gruplarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler	103
3.4.8.19. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları.....	105
3.4.8.20. Eğitim Durumuna Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler .	108
3.4.8.21. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler ...	108
3.4.8.22. Eğitim Durumuna Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler	109
3.4.8.23. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler	111
3.4.8.24. Eğitim Durumuna Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler ...	112
3.4.8.25. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları	113
3.4.8.26. Gelir Durumuna Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler...	115

3.4.8.27. Gelir Durumuna Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler	116
3.4.8.28. Gelir Durumlarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler	117
3.4.8.29. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılmalıdır” İle İlgili Görüşler	118
3.4.8.30. Gelir Durumlarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler ..	118
3.4.8.31. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları	119
3.4.8.32. Yaş Gruplarına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler.....	121
3.4.8.33. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler	122
3.4.8.34. Yaş Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler.....	123
3.4.8.35. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılmalıdır” İle İlgili Görüşler	124
3.4.8.36. Yaş Gruplarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler	125
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	130
KAYNAKÇA	138
ÖZGEÇMİŞ.....	144

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK
SORUNLARININ ANALİZİ****Şaban ÖNCEBE****Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kerem KARABULUT****2018, 144 Sayfa****Jüri: Prof. Dr. Kerem KARABULUT****Doç. Dr. Abdullah TAKIM****Doç. Dr. Hüseyin DAŞTAN**

Bu çalışma, Adıyaman ili Gölbaşı ilçe merkezinde yaşayan vatandaşların sosyo-ekonomik sorunlarını analiz etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca, Gölbaşı ilçesinin daha yaşanılabilir bir ilçe olmasını sağlayacak uygulamalar için de ilgililere destek olmayı hedefleyen bu çalışmada, ilçenin mevcut sosyo-ekonomik yapısı da ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, ilçenin sosyo-ekonomik sorunlarını tespit etmek amacıyla anket soruları oluşturulmuştur. Anketler, katılımcılar ile yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Bu kapsamda Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden 400 kişiye anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS-25.0 paket programı kullanılmıştır.

Doğu Anadolu Bölgesi ile Akdeniz Bölgesi arasında köprü görevi gören Gölbaşı ilçesine demiryolu ve karayolu ulaşımı ekonomik açıdan büyük bir avantaj sağlamaktadır. Fakat ilçenin stratejik konumuna rağmen, sosyo-ekonomik sorunlarının olduğu ve ilçenin iç dinamiklerinin harekete geçirilemediği tespiti yapılabilir. Çalışmada; işsizlik, sanayinin gelişmemesi, plansız kentleşme, sosyal yaşam alanlarının azlığı, yöresel ürünlerin markalaşamaması, miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılması ve Suriyeli göçmenler ilçede algılanan en önemli sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman/Gölbaşı, Ekonomi, Sosyo-Ekonomik Sorunlar.

ABSTRACT

MASTER’S THESIS

**THE ANALYSIS OF THE SOCIO ECONOMIC
PROBLEMS OF GÖLBAŞI DISTRICT OF ADIYAMAN PROVINCE**

Şaban ÖNCEBE

Advisor: Prof. Dr. Kerem KARABULUT

2018, Pages: 144

Jury: Prof. Dr. Kerem KARABULUT

Assoc. Prof. Dr. Abdullah TAKIM

Assoc. Prof. Dr. Hüseyin DAŞTAN

This study was prepared to analyze the socio-economic problems of the citizens living in Gölbaşı district of Adıyaman province. In addition, in this study aiming to support the applications for providing a more livable district, the socio-economic structure of the province was tried to be revealed.

In the study, questionnaires were formed to determine the socio-economic problems of the district. Surveys were conducted face-to-face with the participants using an individual data collection method. Within this scope, a questionnaire was applied to 400 residents in Gölbaşı city center. SPSS-25.0 was used in the analysis of the data.

Railway and road transport provides a great economical advantage to the Gölbaşı district, which serves as a bridge between the Eastern Anatolian Region and Mediterranean Region. Although the district is in a strategic position, it can be determined that there are socio-economic problems and that the inner dynamics of the province cannot be actuated. The most important problems perceived in the study for Gölbaşı district are unemployment, the lack of the industrial development, unplanned urbanization, the lack of social living spaces, the inability to brand local products, the fragmentation of land through inheritance, and Syrian migrants.

Keywords: Adıyaman / Gölbaşı, Economy, Socio-Economic Problems

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ADNK	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
ATSO	: Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
GDAB	: Güneydoğu Anadolu Bölgesi
İKA	: İpekyolu Kalkınma Ajansı
KETEM	: Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
MTA	: Maden Tetkik ve Arama
OECD	: İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SPSS	: The Statistical Packet for Social Sciences
TCDD	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
THY	: Türk Hava Yolları
TPAO	: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TRC1	: Gaziantep-Adıyaman-Kilis İstatiski Bölgesi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
\$	: Dolar

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1.1. 100.000 Kişiyeye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, Uluslararası Karşılaştırma	20
Grafik 1.2. 100.000 Kişiyeye Düşen Diş Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, Uluslararası Karşılaştırma	21
Grafik 1.3. İlde Faaliyet Gösteren Sanayi İşletmelerin Sektörel Dağılımı	25

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. Adıyaman İlinin Ovaları	7
Tablo 1.2. İlçelerin Coğrafi Bilgileri	8
Tablo 1.3. Adıyaman İlinin İlçe, Belediye ve Köy Sayısı ve Nüfusu (2017)	8
Tablo 1.4. Adıyaman İli ve İlçelerinin Yıllık Nüfus Artış Hızı ve Nüfus Yoğunluğu (2017)	9
Tablo 1.5. Yıllar İtibariyle Şehir ve Köy Nüfusu Değişim Tablosu (1965-2017)	11
Tablo 1.6. Yaş Grubuna Göre Nüfus ve Bağımlılık Oranları	13
Tablo 1.7. Okuryazarlık Durumuna Göre Nüfus (6 yaş ve üzeri)	14
Tablo 1.8. Adıyaman İlinin Eğitim Kademelerine Göre Yılı Genel İstatistikî Bilgileri (2016/2017 Eğitim Öğretim Yılı)	17
Tablo 1.9. Adıyaman İlinde Sağlık Kurum ve Kuruluşu Sayıları (2016)	19
Tablo 1.10. Adıyaman İlinde Sağlık Personelinin Sektörlere ve Ünvanlara Göre Dağılımı (2016)	20
Tablo 1.11. Adıyaman İl Genelinde Tamamlanan OSB'ler (2015)	26
Tablo 1.12. Adıyaman İl Genelinde Faaliyet Gösteren KSS'ler	26
Tablo 1.13. 2015-2017 Yılları Arasında Adıyaman İlinde Üretilen Başlıca Tarım Ürünleri	27
Tablo 1.14. Adıyaman İl Geneli Canlı Hayvan Sayısı	29
Tablo 1.15. Adıyaman İl Geneli Hayvansal Ürünler (2016)	30
Tablo 1.16. Yıllar itibariyle Adıyaman İlinde İhracatçı Firma Sayısı	31
Tablo 1.17. 2016 Yılında Adıyaman İlinde İhracat ve İthalat Yapılan İlk Beş Ülke	32
Tablo 1.18. 2016 Yılında İstihdamın Sektörel Dağılımı	33
Tablo 1.19. 2016 Yılı Sonunda Adıyaman İlinde Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	34
Tablo 1.20. Adıyaman İlini Ziyaret Eden Yerli ve Yabancı Turist Sayısı (2010-2016)	35
Tablo 1.21. Adıyaman İlinin Maden ve Enerji Kaynakları Rezervi	36
Tablo 2.1. Gölbaşı İlçesinin Tarihi Kronolojisi	40
Tablo 2.2. Nüfus Miktarı ve Nüfus Artış Hızı	44
Tablo 2.3. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus (2017)	45
Tablo 2.4. İlçelere Göre Nüfus Bağımlılık Oranları	46

Tablo 2.5. Yıllar İtibariyle Gölbaşı İlçesinin Kent ve Kırsal Nüfusu	47
Tablo 2.6. Eğitim Durumuna Göre Nüfusun Dağılımı (15 yaş ve yukarı yaştakiler) (%).....	48
Tablo 2.7. Gölbaşı İlçesinin Eğitim Kademelerine Göre Genel İstatistiki Bilgileri (2017/2018 Eğitim Öğretim Yılı).....	49
Tablo 2.8. İlçelere Göre 1.Basamak Sağlık Kuruluşlarının Dağılımı (2016).....	51
Tablo 2.9. Gölbaşı İlçesinde Ekili Dikili Alanın Dağılımı (2017).....	56
Tablo 2.10. Gölbaşı İlçesinde Yetiştirilen Başlıca Tarım Ürünlerinin Ekiliş Alanları (Dekar) (2017).....	57
Tablo 2.11. Hayvancılık İşletme Sayısı.....	58
Tablo 2.12. Adıyaman İlçelerinde Canlı Hayvan Sayısı	59
Tablo 2.14. Gölbaşı İlçesindeki Maden Yatakları.....	62
Tablo 2.15. Gölbaşı İlçesinin İl İçindeki Sosyo-Ekonomik Sıralaması*	64
Tablo 3.1. Güvenirlilik Analizi.....	67
Tablo 3.2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı	68
Tablo 3.3. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	68
Tablo 3.4. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	69
Tablo 3.5. Katılımcıların Meslek Grubuna Göre Dağılımı	69
Tablo 3.6. Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı.....	70
Tablo 3.8. Birden Fazla Evlilik Yapan Katılımcıların Dağılımı	72
Tablo 3.9. Katılımcıların Birden Fazla Evlilik Yapma Nedenleri.....	72
Tablo 3.10. Katılımcıların “Ekonomik Durumunuz Nasıldır” Sorusuna Verdikleri Cevaplar	73
Tablo 3.11. Katılımcıların “Gölbaşı mıdır” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar.....	73
Tablo 3.12. Gölbaşı İlçesinde Oturmanın Temel Nedenleri.....	73
Tablo 3.13. Gölbaşı’nda Oturmaktan Dolayı Mutlu Olma Durumu	74
Tablo 3.14. Bireylerin Hayatlarından Memnun Olma Düzeyleri.....	74
Tablo 3.15. Gölbaşı İlçesindeki Bireylerin Çevre Temizliği Konusundaki Duyarlılığı	75
Tablo 3.16. Bağımlılık Yapan Maddelerden Sigaranın Kullanılma Durumu	75
Tablo 3.17. Bağımlılık Yapan Maddelerden Alkolün Kullanılma Durumu.....	76
Tablo 3.18. Bağımlılık Yapan Maddelerden Uyuşturucunun Kullanılma Durumu	76

Tablo 3.20. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçenin Temel Sorunları.....	78
Tablo 3.21. Cinsiyet Ayrımına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	80
Tablo 3.22. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	81
Tablo 3.23. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular.....	82
Tablo 3.24. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu	83
Tablo 3.25. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	84
Tablo 3.26. Medeni Duruma Göre İlçenin Temel Sorunları	85
Tablo 3.27. Medeni Duruma Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	87
Tablo 3.28. Medeni Duruma Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	88
Tablo 3.29. Medeni Duruma Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular	90
Tablo 3.30. Medeni Duruma Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu	91
Tablo 3.31. Medeni Duruma Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	92
Tablo 3.32. Meslek Gruplarına Göre İlçenin Temel Sorunları	93
Tablo 3.33. Meslek Gruplarına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	97
Tablo 3.34. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	98
Tablo 3.35. Meslek Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular	100
Tablo 3.36. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu	102
Tablo 3.37. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	104
Tablo 3.38. Eğitim Durumuna Göre İlçenin Temel Sorunları.....	106

Tablo 3.39. Eğitim Durumuna Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	108
Tablo 3.40. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	109
Tablo 3.41. Eğitim Durumuna Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular.....	110
Tablo 3.43. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	112
Tablo 3.44. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Temel Sorunları	113
Tablo 3.45. Gelir Durumuna Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	116
Tablo 3.46. Gelir Durumuna Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	116
Tablo 3.47. Gelir Durumlarına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular.....	117
Tablo 3.48. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu	118
Tablo 3.49. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	119
Tablo 3.50. Yaş Gruplarına Göre İlçenin Temel Sorunları	120
Tablo 3.51. Yaş Gruplarına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu.....	121
Tablo 3.52. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	122
Tablo 3.54. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “ Yapılabileceklerin” Durumu	124
Tablo 3.55. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular	125
Tablo 3.56. Katılımcıların Tüm Sorulara Verdikleri Cevapların Genel Ortalamaları	126

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans tezi olarak sunulan bu çalışma Prof. Dr. Kerem KARABULUT yöneticiliğinde, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler İktisat Anabilim Dalında gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle çalışmada ilgi ve desteğini esirgemeyen, bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Kerem KARABULUT'a teşekkürlerimi sunarım. Tez savunma jüri üyeleri olarak katkılarından dolayı Doç. Dr. Abdullah TAKIM ve Doç. Dr. Hüseyin DAŞTAN hocalarıma teşekkür ederim.

Bu tez çalışması uygulama aşamasında destek ve yardımlarını esirgemeyen değerli mesai arkadaşım Öğr. Gör. Erdem HİLAL'e ve desteklerinden ötürü teşekkür ederim.

Çalışmamın her aşamasında büyük destek ve sabırlarından dolayı çok değerli annem Döne ÖNCEBE ve babam Hasan ÖNCEBE'ye, hayat arkadaşım Yıldız ÖNCEBE'ye, kızım Zeynep Erva'ya ve oğlum Muhammed Said'e şükran ve teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum – 2018

Şaban ÖNCEBE

GİRİŞ

Günümüzde beşeri kalkınma ve sosyal gelişim kavramları ekonomik kalkınma ile birlikte kullanılır hale gelmiştir. Çünkü günümüz dünyasında bir ülkenin veya mikro düzeyde bir bölgenin, ilin, ilçenin gelişmişlik seviyesi sadece ekonomik performansı ile ölçülememektedir.

Sürdürülebilir bir kalkınma modeli; ancak sosyal ve ekonomik gelişmişliğin birbirini tamamlayabildiği bir zeminde mümkün olmaktadır. Bu sebeple ekonomik performansın artırılması kadar sosyal yapının geliştirilmesi de yaşam standartlarının iyileştirilmesi için gerekli bir etmendir (Trakya Sosyal Yapı Analizi, 2012: 12). Bu bağlamda Gölbaşı ilçesinin sosyal ve ekonomik göstergeleri birlikte incelenmiş ve mevcut durumla birlikte ilçenin sosyo-ekonomik sorunları irdelenmiştir. TUIK' den alınan verilerle ilçenin sosyal ve ekonomik durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Herhangi bir bölgenin ekonomik, sosyal ve kurumsal şartları ve yerel ekonomik potansiyelinin saptanması kalkınma politikalarının temelini oluşturur (Casanova, 2004: 31).

Yerel kalkınma politikalarının amacı, yerel potansiyellere dayalı kalkınma politikalarının doğru ve etkili olacak şekilde tespit edilmesi ve uygulanmasıdır. Bir bölge, il veya ilçelerde doğru ve etkili bir kalkınma hamlesi yapabilmek için öncelikle o yerin potansiyelini ortaya koymak gerekir. Bu potansiyelin ortaya çıkarılabilmesi ve değerlendirilmesi için de mevcut sorunların bilinmesine ve sahip olduğu potansiyellerin bu sorunların çözülmesinde etkili bir şekilde kullanılmasına ihtiyaç vardır (Karabulut, 2012:305).

Sosyo-ekonomik yapı, bir bireyin veya bir grubun sosyal durumunu veya sosyal sınıfını ifade eder. Genellikle eğitim, gelir ve mesleğin bir kombinasyonu olarak ölçülür. Sosyo-ekonomik yapı araştırmaları, kaynaklara erişimdeki eşitsizlikleri, ayrıcalık ve güç ve kontrol ile ilgili sorunları ortaya çıkarmaktadır (<http://www.apa.org/topics/socioeconomic-status/>).

Gölbaşı, Boruk Dağı'nın güneybatısında, Gölbaşı Gölü'nün güneyinde, Malatya, Adıyaman, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinin kesiştiği, Doğu Anadolu Bölgesi,

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi'ni birbirine bağlayan bir kavşakta kurulmuştur.

Gölbaşı yakın bir tarihte ilçe olması hasebiyle ilçe ile ilgili en eski yazılı kaynaklara Osmanlı arşivlerinden ulaşılabilir. Gölbaşı, ilçe olmadan evvel Besni ilçesine bağlı olduğundan ve aynı zamanda Adıyaman il hudutları içerisinde olmasından dolayı ilçe tarihinin, Adıyaman ve Besni tarihi ile birlikte değerlendirilmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır (Göksu, 2008: 7-8).

1927 yılında ilçe merkezinin hali hazırdaki yerine demiryolu inşaatının yapılması ve yakın köy ve ilçelerden gelen insanların buraya mesken yapmasıyla birlikte burası yerleşim yeri olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1958 yılında Besni ilçesinden ayrılarak Adıyaman iline bağlı bir ilçe haline getirilmiştir.

Tarım ve hayvancılık ilçede en önemli sektör konumundadır. İlçede sanayi sektörü yok denecek kadar azdır. İlçe kavşak noktasında olması hasebiyle ilçenin diğer bir geçim kaynağı ticarettir. Genellikle çevre yolu üzerinde yoğunlaşan ticari faaliyetlerin esas konusunu, ilçede de üretimi yapılan kuru üzüm, pestil, antep fıstığı gibi yöresel ürünler oluşturmaktadır.

İlçenin gerek karayolu gerekse demiryolu ile doğu, güneydoğuyu ve batı illerini birbirine bağlaması ilçeye stratejik bir avantaj sağlamıştır. Gölbaşı, 1954 yılında Besni ilçesine bağlı bir köy iken 1958 yılında ilçe olmasına ve ilçe olduktan sonra kısa sürede gelişmesine, ilçenin coğrafi konumu en önemli faktör olarak gösterilebilir. Fakat ilçenin sorunları irdelendiğinde, ilçenin stratejik konumuna rağmen ilçedeki iç dinamiklerin tam olarak harekete geçirilemediği tespit edilmiştir.

Bu çalışma, Adıyaman ili Gölbaşı ilçe merkezinde yaşayan vatandaşların sosyo-ekonomik sorunlarını analiz etmek amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca, Gölbaşı ilçesinin daha yaşanılabilir bir ilçe olmasını sağlayacak uygulamalar için de ilgililere destek olmayı hedefleyen bu çalışmada, ilçenin mevcut sosyo-ekonomik yapısı da ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Mezkûr amaç ve beklentilerle ele alınan çalışmanın birinci bölümünde, Gölbaşı ilçesinin bağlı olduğu Adıyaman ilinin tarihçesi, coğrafi konumu, sosyal ve ekonomik görünümü ve ilin bölge içindeki önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, Gölbaşı ilçesinin tarihçesi, coğrafi konumu, ovaları, dağları, gölleri, iklim yapısı, sosyal ve ekonomik yapı göstergeleri ele alınmış olup, ilçenin Adıyaman için önemi belirtilmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde ise ilçenin sosyo-ekonomik sorunları tespit etmek için ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşlara yönelik olarak uygulanan anketlerin analizi yapılmıştır. Anketler, bire bir veri toplama yöntemi kullanılmak suretiyle katılımcılar ile yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Bu kapsamda Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden 400 kişiye anket uygulanmış olup, araştırmanın örneklemini 400 kişi olarak belirlenmiştir.

Anket soruları 56 başlık altında oluşmaktadır. Anketteki 48 soru, daha çok bireylerin demografik ve sosyo-ekonomik profilini belirlemeye yönelik sorulardır. Anketteki sorulardan 8 tanesi ise likert ölçek tipine göre hazırlanmıştır. Bu 8 soru ise, Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunlarını belirlemeye yönelik sorulardır. Verilerin analizinde SPSS-25.0 paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet, meslek, gelir durumu, medeni durumu ve yaş kategorilerine göre anket sorularına verdikleri cevapların ortalamalarına bağlı olarak yorum yapılmıştır.

Çalışmanın sonuç kısmında ise, teorik verilere ve anket sonuçlarına göre genel bir değerlendirme yapılmıştır. Katılımcıların verdikleri cevapların ortalamalarına göre Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunları irdelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ADİYAMAN İLİNİN GENEL TANITIMI

1.1. TARİHÇESİ

Tarih boyunca Adıyaman birçok devletin hâkimiyeti altında kalmıştır. İlin tarihi ilk çağlara M.Ö. 3000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Şehir, bir süre Hitit hâkimiyetinde kalmış ve M.Ö. 1500 yıllarından itibaren Hititlerin zayıflamasından sonra da Huri, Kummuh, Asur, Pers, Kommagene, Roma, Bizans, Emevi, Abbasi ve 1006 yılında Selçukluların egemenliğine girmiştir. 1516 yılında ise Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir.

Adıyaman, başlangıçta merkezi Samsat sancağı olarak Maraş Beyler Beyliğine bağlı iken, 1841 yılında ilçe olmuştur. 1849 yılında ise sancak olarak Diyarbakır'a bağlanmıştır. Şehir 1859 yılında Malatya'nın sancak olmasıyla birlikte Cumhuriyetin kuruluşundan 1954 yılına kadar eski idari yapısı korunarak, ilçe olarak Malatya'ya bağlanmış ve 01.12.1954 tarih 6418 sayılı Kanun ile Adıyaman il olmuştur (T.C. Adıyaman Valiliği, t.y.).

Adıyaman ilinin tarihi kronolojisi aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Paleolitik Dönem (M.Ö. 40000- M.Ö. 7000)
- Neolitik Dönem (M.Ö. 7000- M.Ö. 5000)
- Kalkolitik Dönem (M.Ö. 5000- M.Ö. 3000)
- Hititler (M.Ö. 3000- M.Ö. 1200)
- Asurlular (M.Ö. 1200- M.Ö. 750)
- Frigler (M.Ö. 750- M.Ö. 600)
- Persler (M.Ö. 600- M.Ö. 334)
- Makedonlar (M.Ö. 334- M.Ö. 69)
- Kommagene Krallığı (M.Ö. 69- M.S. 72)
- Roma İmparatorluğu (72-395)
- Doğu Roma (Bizans) (395-670)
- Emeviler (670-758)
- Abbasiler (758-926)
- Hamdaniler (926-958)

- Bizanslılar (958-1114)
- Eyyubiler (1114-1204)
- Anadolu Selçuklular (1204-1298)
- Memluklular (1298-1516)
- Osmanlı İmparatorluğu (1516-1923) (Adıyaman Şehir Kimliği Çalıştayı, 2014: 57)

Adıyaman şehrinin tarihi kaynaklarda ismi Hısn-ı Mansur olarak geçmektedir. Bu isim, şehrin kurucusunun ismine binaen verilmiştir. Bir rivayete göre, Emevi komutanlarından Kays kabilesine mensup Mansur b. Ca'vene'ye izafetle bu ismin verildiği, başka bir rivayete göre ise, Abbasi Halifesi Ebu Ca'fer el-Mansur'un adına binaen verildiği söylenmektedir. Adıyaman ismi ise Cumhuriyet döneminde verilmiş olmakla birlikte halkın 19. yüzyılın sonlarına doğru bu ismi kullandığı kaynaklarda görülmektedir (Öztürk, 2008: 117-118). Adıyaman isminin, 'Vadi' ve 'Eman' kelimelerinin birleşmesinden oluşan 'Vadi'l-Eman'dan geldiği rivayet edilmektedir (Bayhan ve Salman, 2010:1).

1.2. COĞRAFİ YAPISI

Adıyaman ili Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı ucunda yer almaktadır. İl Asya, Avrupa ve Afrika'dan gelen yolların kesiştiği noktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Orta Fırat bölümü içinde yer alan Adıyaman'ın doğusunda Diyarbakır, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde Malatya, güneyinde de Gaziantep ve Şanlıurfa illeri yer almaktadır (Adıyaman Şehir Kimliği Çalıştayı, 2014: 38).

Eski coğrafyacı ve tarihçilere göre; Güneyde Arap Yarımadasından, Kuzeyde Toros sıradağlarına doğru uzanan Arap çöllerinin sona erdiği yerde, Toros sıradağlarının eteklerinde verimli topraklar yer almaktadır. Arap çöllerini bir ay gibi kuzeyden bir ay gibi saran bu topraklara binlerce yıldan beri 'Bereketli Hilal' adı verilmiştir. Ortadoğu ülkelerinin merkezinde yer alan 'Bereketli Hilal' topraklarında Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarından gelen ana kara yolları birbirlerini kesmektedir. Tarih boyunca 'Bereketli Hilal' bölgesi ana ticaret yollarının kavşak noktalarında, büyük ticaret ve sanayi şehirleri doğmuş, büyümüş, yıkılmış ve yerlerine yenileri kurulmuştur. 'Bereketli Hilal' bölgesinin bir parçası sayılan Orta Fırat Bölümü'nün

illerinden olan Adıyaman şehri, ‘Bereketli Hilal’ bölgesinin en üst sınırını oluşturmaktadır. Adıyaman ili uygun coğrafi özelliklerinden dolayı tarihin her döneminde insanların yaşamayı tercih ettikleri bir yerleşim yeri olmuştur (www.adiyaman.gov.tr).

Adıyaman’ın deniz seviyesinden yüksekliği 669 metredir. Merkez ilçe ile birlikte dokuz ilçesi bulunan ilin yüzölçümü 7.614 km² dir. Arazi yapısı engebeli olarak kuzeyden güneye doğru alçalır. Türkiye’nin en önemli akarsularından biri olan Fırat Nehri ile birlikte irili ufaklı pek çok akarsu, ili boydan boya kuşatmaktadır. Dünyanın altı büyük barajından biri olan Atatürk Baraj Gölü’nün büyük bir kısmı, il sınırları içerisinde kalmaktadır (Adıyaman İl Turizm Müdürlüğü Rehberi, 2017:4). İl sınırları içerisinde bulunan Gölbaşı, İnekli, Azaplı Abdulharap Gölleri doğal, Atatürk Baraj Gölü ise suni göldür (Bölgesel Göstergeler TRC1, 2010: 11).

Adıyaman’ı doğudan batıya doğru bölen Anti Torosların kuzeyinde kalan dağlık bölgenin iklimi ile güneyinde kalan bölgenin iklimi birbirinden farklıdır. Güneyi, yazları kurak ve sıcak, kışları ılık ve yağışlı; kuzeyi yazları kurak ve serin, kışları yağışlı ve soğuktur. İlin ikliminde Atatürk Baraj Gölü alanının oluşmasından sonra bir yumuşama ve nem oranında bir artış olmuştur.

İlin bitki örtüsü de çeşitlilik göstermektedir. Rakımı yüksek olan yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, su ve toprak erozyonu nedeniyle çıplak hale gelmiş arazilerde bulunmaktadır. Yaz mevsimi uzun ve kurak geçtiğinden dolayı orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ağaçlar ve makilerle kaplıdır. Sazlık, bataklık alanlarda suyu seven bitki türlerine rastlanmaktadır (Bölgesel Göstergeler TRC1, 2010: 11).

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek akarsuları; Çakal Çayı (37,5 km), Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km), Besni Akdere Çayı (59 km), Keysun Çayı (45 km), Birimşe Çayı (35 km), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km)’dir.

Fırat Nehri, ilin en önemli akarsuyudur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. Adıyaman sınırları içindeki uzunluğu 180 km’dir. Nehrin başlıca kolları; Kahta, Kalburcu ve Göksu Çaylarıdır.

Kahta Çayı, Çelikhan yöresindeki Bulam, Abdülharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsü'nden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45,5 km).

Göksu Çayı, Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısından Fırat Nehri'ne ulaşır. Adıyaman sınırları içerisindeki uzunluğu 90 km'dir.

Sofraz Çayı, Besni ilçesine bağlı Toklu köyü civarından çıkar. Yine Besni ilçesine bağlı Hacıhalil köyü yakınlarında Keysun Çayı'nın suyunu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. Adıyaman sınırlarındaki uzunluğu 51 km'dir.

Ziyaret Çayı, kaynağını Cebel ve Zey köyleri sularından alarak İpekli köyü civarında Atatürk Baraj Gölü'ne karışır (<http://www.adiyaman.gov.tr/cografi-yapi>).

Tablo 1.1. Adıyaman İlinin Ovaları

Ova Adı	Bulunduğu Yer	Yüzölçümü (km ²)	Yüzölçümüne Oranı (%)	Yükseklik (m)
Kahta Ovası	Kahta	832	11,0	600-700
Keysun Ovası	Besni	306	4,0	600-700
İnekli Ovası	Gölbaşı	45	0,5	550-650
Pınarbaşı Ovası	Çelikhan	13	0,1	1450-1550

Kaynak: <http://www.adiyaman.gov.tr/cografi-yapi>

Adıyaman ilinin en büyük ovası 832 km² lik alanı ile Kahta Ovası'dır. İl yüzölçümünün %11'ni teşkil etmektedir. Gölbaşı ve Çelikhan ilçelerindeki ovalar ise toplam alanın küçük bir kısmını oluşturmaktalar. Ayrıca, Çelikhan ilçesindeki Pınarbaşı Ovası'nın yüksekliği, diğer ovalara nazaran oldukça yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

1.3. İLÇELERİ

1954 yılında 15 Bucağı ve 292 köyü bulunan Adıyaman ilinin toplam nüfusu 168.498 idi. 22 Haziran 1954 tarih ve 6418 sayılı yasa ile Çelikhan Bucağı ilçe haline getirilip Adıyaman'a bağlanır. Daha sonra Besni'ye bağlı bir köy olan Gölbaşı 'da 1958 yılında ve 1960 yılında da bir bucak merkezi olan Samsat ilçe yapılarak Adıyaman'a bağlanır. 20 Mayıs 1990 tarih ve 20523 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 09.05.1990 tarih ve 3644 sayılı kanun ile Kahta'nın 18 köyü Kâhta'dan ayrılarak Sincik Merkez

olmak üzere Sincik adıyla bir ilçe, Besni'nin de 11 köyü Besni'den ayrılarak Tut Merkez olmak üzere Tut adıyla bir ilçe kurulması kararlaştırılmıştır. Böylece ilin ilçe sayısı Merkez İlçe ile birlikte 9 olur (Sucu, 1992: 10).

Tablo 1.2. İlçelerin Coğrafi Bilgileri

İlçe Adı	İl Merkezine Uzaklık (km)	Yüzölçümü*	Rakım (m)
Merkez	0	1814 km ²	669
Besni	40	1235 km ²	925
Çelikhan	54	444 km ²	1400
Gerger	105	668 km ²	780
Gölbaşı	63	800 km ²	890
Kahta	35	1274 km ²	710
Samsat	47	319 km ²	415
Sincik	70	495 km ²	1300
Tut	62	290 km ²	1072

Kaynak: http://adiyaman.yerelnet.org.tr/il_ilce_koordinat.php?iladi=ADIYAMAN

*Harita Genel Komutanlığı web sitesinden alınmıştır.

Adıyaman Merkez ilçe dışında en yüksek alana sahip olan 1274 km² lik alanı ile Kahta ilçesidir. Yüzölçümü en az olan ilçe ise 290 m² lik alan ile Tut ilçesidir. Çelikhan ilçesi 1400 metrelik rakımı ile ilçeler arasında en fazla yüksekliğe sahip olan ilçe konumundadır. Deniz seviyesine göre yüksekliği en az olan ilçe ise 415 metrelik rakımı ile Samsat ilçesidir. İl merkezine en yakın ilçe Kahta, en uzak ilçe ise Gerger ilçesidir.

Tablo 1.3. Adıyaman İlinin İlçe, Belediye ve Köy Sayısı ve Nüfusu (2017)

İlçe Sayısı	9
Belediye Sayısı	23
Köy Sayısı	451
İl ve İlçe Merkezleri Nüfusu	414.025
Belde ve Köyler Nüfusu	201.051
Toplam Nüfus	615.076

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2018.

Tablo 1.3 verileri incelendiğinde; Adıyaman il genelinde 23 belediye, 173 mahalle ve 449 köy bulunmaktadır. Nüfus verilerine bakıldığında; nüfusun %67,31'i il ve ilçe merkezlerinde, %32,69'u ise belde ve köylerde yaşamaktadır.

1.4. SOSYAL GÖRÜNÜM

Sosyal yapı, bir toplumun hem kültürel hem de fiziki yapı özelliklerini barındırmaktadır. Fiziki yapı; nüfus, eğitim, yerleşim, barınma, sanayi, ekonomi yapılarının özelliklerini içermektedir. Kültürel yapı; toplumun yaşama tarzı, buna bağlı olarak inançlarını, örf ve adetlerini, aile yapısını, dilini kapsamaktadır (Bayraktar, 2003: 22).

1.4.1. Nüfusu

Nüfus miktarı, yoğunluğu ve artış hızı, yaşlı nüfus, iç ve dış göç gibi birbirine bağlı birçok demografik değişken bölgesel gelişmenin hızını ve şeklini etkiler (Sorensen, 2000: 10).

1.4.1.1. Toplam Nüfusu, Nüfus Artış Hızı ve Nüfus Yoğunluğu

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2017 yılı sonuçlarına göre Adıyaman ilinin toplam nüfusu 615 bin 76 kişidir. İl genelinde erkek nüfusu 309.551, kadın nüfusu 305.525'dir. Nüfusun %50,33'ünü erkekler, %49,67'sini kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise toplam nüfusun %50,16'sı erkek, %49,84'ü kadındır (TÜİK, 2018) Sincik ilçesi haricindeki diğer ilçelerde erkek nüfusu kadın nüfusundan daha fazladır. Sincik ilçesinde nüfusun %50,6'nı kadınlar, %49,4'ünü erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 1.4. Adıyaman İli ve İlçelerinin Yıllık Nüfus Artış Hızı ve Nüfus Yoğunluğu (2017)

Ülke		ADNK Nüfusu			Yıllık Nüfus Artış Hızı (‰)	Nüfus Yoğunluğu*
		Toplam	Erkek	Kadın		
Türkiye		80.810.525	40.535.135	40.275.390	12,50	105
Adıyaman	İl Geneli	615.076	307.662	302.822	7,50	87
	Merkez	301.589	151.726	149.863	17,6	-
	Besni	75.499	37.802	37.697	3,2	-
	Çelikhan	15.326	7.830	7.496	9,7	-
	Gerger	18.244	9.015	9.229	-29,2	-
	Gölbaşı	49.059	24.680	24.379	-0,4	-
	Kahta	120.859	61.193	59.666	4,0	-
	Samsat	7.530	3.808	3.722	-59,5	-
	Sincik	17.034	7.387	8.647	-25,6	-
	Tut	9.936	5.110	4.826	-9,1	-

Kaynak: TÜİK, 2018

*İlçe düzeyinde nüfus yoğunluğu bilgisi mevcut değildir.

Tablo 1.4 verilerine göre; 2017 yılında Türkiye’de yıllık nüfus artış hızı binde 12,5 olarak gerçekleşmiştir. Adıyaman’da ise bu oran binde 7,5 ile Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Bir önceki yıla göre yıllık nüfus artış hızı en yüksek olan ilçe Merkez, en düşük olan ilçe ise Samsat ilçesidir. Samsat ilçesinin 2017 yılında yaşadığı deprem, bir önceki yıla göre nüfus artış hızının düşük olmasına sebep olarak gösterilebilir.

Adıyaman ilinde kilometrekareye düşen kişi sayısı 87 olup, bu sayı Türkiye genelinde 105’tir. Adıyaman ili nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye ortalamasının altındadır.

1954 yılından il olan Adıyaman’ın 1955 yılında nüfusu 208.755, 1960 yılında 233.717’dir (<http://www.adiyamanli.org/tr/nufus.htm>). 1965 yılında Türkiye nüfusu 31.391.421 kişi, Adıyaman’ın nüfusu ise 267.288 kişidir. Adıyaman 1965 yılında nüfus büyüklüğü açısından 63 il arasında 47’inci sıradaydı (<http://www.adiyamantso.org.tr/>). 2017 yılında ise nüfus büyüklüğü sıralamamasında 81 il arasında 33’üncü sırada yer almaktadır (<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>).

Tablo 1.5.’e göre, 1965-2017 yılları arasında Türkiye’nin nüfusu %157,4 artarken, Adıyaman’ın nüfusu %130,12 artmıştır. 1965 yılında Adıyaman, Türkiye nüfusunun %0,85’ini oluşturmaktayken, 2017 yılında %0,76’sını oluşturmaktadır.

1.4.1.2. Kentleşme, Kırsal Nüfus ve Göç

Kentleşme kavramını, kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artması olarak tanımlamak mümkündür.

Türkiye’de kentleşme, sanayi ile paralel bir şekilde oluşmamıştır. Ülkemizde hızlı kentleşmenin altında yatan sebepler; tarımda makineleşme, kırsal işsizlik, kan davaları gibi kırsal nüfusu kentlere göç ettiren durumlar sayılabilir (Sağlam, 2005: 36-37).

Tablo 1.5. Yıllar İtibariyle Şehir ve Köy Nüfusu Değişim Tablosu (1965-2017)

YILLAR	ADIYAMAN						TÜRKİYE					Yıllık Nüfus Artış Hızı (Binde)	
	Nüfus	Pay (%)	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Şehir(%)	Köy (%)	Nüfus	Şehir Nüfusu	Köy Nüfusu	Şehir(%)	Köy(%)	Adıyaman	Türkiye
1965	267.288	0,85	51.463	215.825	19,3	80,7	31.391.421	10.805.817	20.585.604	34,4	65,6	--	--
1970	303.511	0,85	70.398	233.113	23,2	76,8	35.605.176	13.691.101	21.914.075	38,5	61,5	--	--
1975	346.892	0,86	100.722	246.170	29,0	71,0	40.347.719	16.869.068	23.478.651	41,8	58,2	--	--
1980	367.595	0,82	116.986	250.609	31,8	68,2	44.736.957	19.645.007	25.091.650	43,9	56,1	--	--
1985	430.728	0,85	150.991	279.737	35,1	64,9	50.664.458	26.865.757	23.798.701	53,0	45,7	--	--
1990	513.131	0,91	219.304	293.827	42,7	57,3	56.473.035	33.326.351	23.146.684	59,0	41,0	--	--
2000	623.811	0,92	338.939	284.872	54,3	45,7	67.803.927	44.006.274	23.797.653	64,9	35,1	--	--
2007	582.762	0,83	329.060	253.702	56,5	43,5	70.586.256	49.747.859	20.838.397	70,5	29,5	--	--
2008	585.067	0,82	329.965	255.102	56,4	43,6	71.517.100	53.611.723	17.905.377	75,0	25,0	3,9	13,10
2009	588.475	0,81	338.617	249.858	57,5	42,5	72.561.312	54.807.219	17.754.093	75,5	24,5	5,8	14,50
2010	590.935	0,80	347.236	243.699	58,8	41,2	73.722.988	56.222.356	17.500.632	76,3	23,7	4,2	15,88
2011	593.931	0,79	356.595	237.336	60,0	40,0	74.724.269	57.385.706	17.338.563	76,8	23,2	5,1	13,49
2012	595.261	0,79	365.381	229.880	61,4	38,6	75.627.384	58.448.431	17.178.953	77,3	22,7	2,23	12,01
2013	597.184	0,78	373.183	224.001	62,5	37,5	76.667.864	70.034.413	6.633.451	91,3	8,7	3,22	13,70
2014	597.835	0,77	382.755	215.080	64,0	36,0	77.695.904	71.286.182	6.409.722	91,8	8,2	1,09	13,31
2015	602.774	0,77	393.472	209.302	65,3	34,7	78.741.053	72.523.134	6.217.919	92,1	7,9	8,23	13,36
2016	610.484	0,76	404.702	205.782	66,29	33,71	79.814.871	73.671.748	6.143.123	92,3	7,7	12,71	13,55
2017	615.076	0,76	414.025	201.051	67,31	32,69	80.810.525	74.761.132	6.049.393	92,5	7,5	7,5	12,50

Kaynak: TÜİK,2018

TÜİK, il ve ilçe merkezlerinde ikamet eden nüfusu kentsel nüfus, diğer yerleşim yerlerini ise kırsal nüfus olarak kabul etmektedir (Yılmaz, 2015: 164).

Tablo 1.5'e göre, 1965 yılında Adıyaman'ın şehir nüfusu oranı %19,3 olup, bu oran sürekli artmıştır. 2017 yılında bu oran %67,31 olmuştur. 1965 yılında köy nüfusu

oranı %80,7 olup, genel itibariyle bu oran sürekli azalmış, 2017 yılında ise bu oran %32,69'a kadar düşmüştür.

TÜİK 2017 yılı verilerine göre, Türkiye'de kentsel nüfus oranı %92,5, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ise bu oran %92,3'tür (<https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do>). Adıyaman %67,31 olup, Adıyaman kentleşme oranıyla hem bölgenin hem de Türkiye'nin çok gerisinde kalmıştır.

Adıyaman ilinin son on yıllık süreçte (2008-2017) verdiği net göç rakamları ve net göç hızı(binde) şu şekildedir;

- 2008 yılında 8.816 kişi (-%15,0),
- 2009 yılında 6.204 kişi (-%10,5),
- 2010 yılında 5.985 kişi (-%10,1),
- 2011 yılında 10.066 kişi (-%16,8),
- 2012 yılında 8.268 kişi (-%13,8),
- 2013 yılında 8.362 kişi (-%13,9),
- 2014 yılında 7.752 kişi (-%12,9),
- 2015 yılında 5.541 kişi (-%9,15),
- 2016 yılında 2.412 kişi (-%3,94)
- 2017 yılında 4.701 kişi (-%7,61)

(<https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do>).

Şehrin verdiği net göç rakamları 2008-2017 yılları arasında incelendiğinde; ilin sürekli göç verdiği bariz bir şekilde görülmektedir. Şehrin verdiği göçün aldığı göçten daha fazla olduğu ve Adıyaman'ın net göç veren bir il olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

TÜİK verilerine bakıldığında; Adıyaman ilinin 2017 yılında en fazla göç verdiği iller sırasıyla; İstanbul (4.244 kişi), Malatya (2.185 kişi), Gaziantep (1.945 kişi), Şanlıurfa (1.538 kişi)'dır. Adıyaman ili İstanbul dışında en fazla göçü komşu illere vermiştir (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>). Bu illerin sosyo-ekonomik açıdan gelişmiş olmaları Adıyaman'dan bu illere göç edilme sebepleri arasında gösterilebilir.

1.4.1.3. Yaş Grubuna Göre Nüfus ve Bağımlı Nüfus

“0-14” yaş grubundaki nüfus “genç nüfus”, “15-64” yaş grubundaki nüfus üretime katkı sağladığından dolayı “üretken nüfus”, “65+” yaş grubundaki nüfus ise “yaşlı nüfus” olarak tanımlanmaktadır. “0-14” ve “65+” yaş grupları genel olarak ekonomik anlamda “bağımlı nüfus” olarak kabul edilmektedir.” (TUİK). Başka bir ifadeyle, çalışamayacak yaşta olanlara ve yaşlı nüfusa bağımlı nüfus denilmektedir (Öztürk, 2012: 16).

Tablo 1.6. Yaş Grubuna Göre Nüfus ve Bağımlılık Oranları

2017	TÜRKİYE	ADIYAMAN
0-14 Yaş Grubu	19.033.488	180.999
15-64 Yaş Grubu	54.881.652	388.708
65+ Yaş Grubu	6.895.385	45.369
Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%)	47,2	58,2
Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş) (%)	34,7	46,6
Yaşlı Bağımlılık Oranı (65 + Yaş) (%)	12,6	11,7

Kaynak: TUİK,2018

Tablo.1.6 verilerine göre; Türkiye’de 2017 yılında “15-64” yaş grubunda 54 milyon 881 bin 652 kişi bulunmaktadır. Üretken nüfus olarak adlandırılan bu yaş grubu, toplam nüfusun %68’ini oluşturmaktadır. Adıyaman’da ise bu yaş grubunda 388 bin 708 kişi bulunmakta olup, il nüfusunun %63,2’sini oluşturmaktadır.

“0-14” yaş grubunda 19 milyon 33 bin 488 kişi bulunmaktadır. Bu rakam Türkiye nüfusunun %23,55’ini oluşturmaktadır. Adıyaman’da bu yaş grubunda 180 bin 999 kişi bulunmaktadır. Genç nüfus olarak ifade edilen bu nüfusun il nüfusu içindeki oranı %29,42’dir. Genç nüfus bağımlılık oranlarına bakıldığında, Türkiye’de bu oran %34,7 olup, Adıyaman’da ise %46,6’dir. Genç nüfus bağımlılık anlamında Adıyaman, Türkiye ortalamasının üstündedir.

“65+” yaş grubunda ise Türkiye’de 6 milyon 895 bin 385 kişi yaşamakta olup, toplam nüfusun %8,53’ünü oluşturmaktadır. Adıyaman’da ise bu yaş grubunda 45 bin 369 kişi yaşamaktadır. Yaşlı nüfus olarak adlandırılan bu nüfusun il nüfusu içindeki oranı %7,37’dir. Yaşlı nüfus bağımlılık oranlarına bakıldığında; Türkiye’de yaşlı bağımlılık oranı %12,6, Adıyaman’da ise %11,7’dir. Adıyaman yaşlı nüfus bağımlılık anlamında Türkiye ortalamasının altındadır.

1.4.2. Eğitim Durumu

Eğitim bir toplumda çok yönlü etkilere sahiptir. Bir toplumun; siyasal ve demokratik şuurunun gelişmesinde, anlaşılmayan problemlerinin çözüme kavuşturulmasında, teknolojik anlamda ilerlemesinde, kültürel yeteneklerinin keşfedilmesinde eğitimin çok büyük bir rolü bulunmaktadır (Açıcı, 2008: 32). Eğitim; yoksulluğu azaltmada, ekonomik büyümeyi arttırmada, rekabetçi bir piyasa oluşturmada önemli bir araçtır. Bunlarla birlikte beşeri sermayenin oluşmasında da eğitimin rolü yadsınamaz (Akar, 2015: 29).

1.4.2.1. Okuryazarlık Durumu

Adıyaman ilinde okuma yazma bilen nüfusun oranı Türkiye genelinde olduğu gibi hem kadın nüfusta hem de erkek nüfusta sürekli bir artış göstermektedir. 1955 yılında kadınların %3,6'sı, erkeklerin de %25'i okuma yazma bilirken, 2000 yılında kadınlarda bu oran %70,6'ya, erkeklerde %89,2'ye yükselmiştir (Demir, 2004: 140).

Tablo 1.7' de, 2017 yılında Türkiye'de, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ve Adıyaman ilinde 6 yaş ve üzeri nüfusun okuryazarlık oranları verilmiştir.

Tablo 1.7. Okuryazarlık Durumuna Göre Nüfus (6 yaş ve üzeri)

2017	Türkiye	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Adıyaman
Toplam	72.188.121	7.341.383	539.291
Toplam/Erkek	36.131.973	3.698.003	270.553
Toplam/Kadın	36.056.148	3.643.380	268.738
Bilinmeyen/Toplam	572.521	53.776	2.556
Okuma Yazma Bilmeyen Oranı/Toplam	3,26	6,81	6,56
Okuma Yazma Bilmeyen Oranı/Erkek	1,0	2,08	2,11
Okuma Yazma Bilmeyen Oranı/Kadın	5,53	11,61	11,05
Okuma Yazma Bilen Oranı/Toplam	96,74	93,19	93,44
Okuma Yazma Bilen Oranı/Erkek	99,0	97,92	97,89
Okuma Yazma Bilen Oranı/Kadın	94,47	88,39	88,95

Kaynak: TÜİK

Tablo 1.7 verilerine göre; Türkiye’de 6 yaş ve üzeri toplam nüfus 72 milyon 188 bin 121 kişi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde 7 milyon 341 bin 383 kişi ve Adıyaman’da 539 bin 291 kişidir.

Okuma yazma bilmeyen nüfusa bakıldığında, Türkiye’de 6 yaş ve üzeri okuma yazma bilmeyen nüfusun oranı %3,26, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde %6,81 ve Adıyaman’da bu oran %6,56’dır. Adıyaman ilinde okuma yazma bilmeyen nüfusun oranı Türkiye ortalamasının üstünde ve bölge ortalamasının altındadır. İlde 6 yaş ve üzeri okuma yazma bilmeyen nüfusun oranı Türkiye ortalamasının yaklaşık iki katından daha fazladır. 6 yaş ve üzeri okuma yazma bilmeyen nüfus cinsiyete göre değerlendirildiğinde, Adıyaman ilinde erkeklerin %2,11’i, kadınların ise %11,05’i okuma yazma bilmemektedir Türkiye’de ise bu oran erkeklerde %1, kadınlarda %5,53 tür. Yani Adıyaman ilinde okuma yazma bilmeyen erkek ve kadınların oranı Türkiye ortalamasının üstündedir.

1.4.2.2. İlk ve Orta Öğretimde; Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

Adıyaman il genelinde tablo 1.8’e göre, 2016/2017 Eğitim Öğretim yılında toplam öğrenci sayısı 166 bin 850 olup, bunun %52’sini erkek öğrenciler, %48’ini kız öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 1.8. Adıyaman İlinin Eğitim Kademelerine Göre Genel İstatistiki Bilgileri (2016/2017 Eğitim Öğretim Yılı)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Derslik Başına Öğrenci Sayısı	Şube Başına Öğrenci Sayısı	Şube Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı			Toplam Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Öğrenci Sayısı
						Toplam	Erkek	Kız		
Okul Öncesi (Anaokulu)	59	251	47	19	623	11.684	6.121	5.563	369	32
İlkokul	469	2.027	24	16	2.948	48.257	24.612	23.645	2.921	17
Ortaokul	204	1.873	28	24	2.140	52.007	26.618	25.389	3.440	15
Genel Liseler	36	616	44	34	804	27.018	14.596	12.422	1.189	23
Mesleki Ve Teknik Liseler	62	973	29	14	2.018	27.884	14.929	12.955	1.954	14
İl Toplamı	830	5.740	29	20	8.533	166.850	86.876	79.974	9.873	17

Kaynak: Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2017)

Tablo 1.8'e göre; 2016/2017 eğitim-öğretim yılında il genelinde 59 anaokul, 469 ilkokul, 204 ortaokul ve 98 tane lise bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 166 bin 850 öğrenci ve 9 bin 873 öğretmen bulunmaktadır.

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısına bakıldığında, anaokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 32, ilkokulda 17, ortaokulda 15, genel liselerde 23, mesleki ve teknik liselerde 14'tir.

1.4.2.3. Okullaşma Oranı

“Net okullaşma oranı: İlgili öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir.

A: Teorik yaş grubundaki öğrenci sayısı

B: Teorik yaş grubundaki toplam nüfus

$$\text{Net Okullaşma Oranı} = \frac{A}{B}$$

Öğrencilerin bitirdiği yaş temel alınarak; okul öncesi teorik yaş 3 yaş (1-9 aylar) - 5 yaş (4-12 aylar), ilkokulda teorik yaş 5 yaş (1-3 aylar) - 9 yaş (4-12 aylar), ortaokulda teorik yaş 9 yaş (1-3 aylar) - 13 yaş, ortaöğretimde teorik yaş 14-17, yükseköğretimde teorik yaş 18-22 olarak kabul edilmiştir.”(Milli Eğitim İstatistikleri, 2016-2017: 30).

Milli Eğitim bakanlığı 2016/2017 Eğitim Öğretim yılı verilerine göre, Türkiye’de net okullaşma oranları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1.8. Adıyaman İlinin Eğitim Kademelerine Göre Yılı Genel İstatistiki Bilgileri (2016/2017 Eğitim Öğretim Yılı)

2016/2017	İlkokul			Ortaokul			Ortaöğretim(Lise)		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	91,16	91,08	91,24	95,68	95,60	95,76	82,54	82,69	82,38
Adıyaman	90,30	90,35	90,24	96,70	96,54	96,87	82,27	81,36	83,21

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2016/2017

Tablo 1.8’e göre; okullaşma oranları incelendiğinde, Adıyaman iline ait oranların Türkiye ortalamasına yakın bir seyir izlediği görülmektedir. İlkokul düzeyinde okullaşma oranı; Türkiye’de %91,16, Adıyaman’da %90,30, ortaokul düzeyinde okullaşma oranı; Türkiye’de %95,68, Adıyaman’da %96,70, ortaöğretim düzeyinde okullaşma oranı; Türkiye’de %82,54, Adıyaman’da %82,27’dir.

1.4.2.4. Yükseköğretim Kurumları

Adıyaman Üniversitesi ilk etapta, İnönü Üniversitesi’ne bağlı olarak 1983 yılında kurulan Adıyaman Meslek Yüksekokulu, 12.05.1996 yılında kurulan Sağlık Yüksekokulu ve 12.05.1998 yılında kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi ile Gaziantep Üniversitesi’ne bağlı olarak 27.06.1987 yılında kurulan Eğitim Fakültesi, 1988 yılında

kurulmuş olan Gölbaşı Meslek Yüksekokulu, 15.12.1997 yılında kurulmuş olan Besni Meslek Yüksekokulu, 2003 yılında kurulan Adıyaman Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi ile Harran Üniversitesi'ne bağlı olarak 16.10.1997 kurulan Kahta Meslek Yüksekokulu olmak üzere üç farklı üniversiteye bağlı olarak kurulmuştur (Adıyaman Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2013:7).

Bu üç farklı üniversitenin oluşturduğu akademik birimlerin (3 Fakülte, 1 Yüksekokul ve 4 Meslek Yüksekokul) birleştirilmesi ve 2 yeni enstitünün (Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü) oluşturulmasıyla, 17 Mart 2006 tarih ve 26111 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Mart 2006 tarih ve 5467 sayılı kanunla kurulmuştur.

2017 Aralık ayı itibariyle Adıyaman Üniversitesi'nde 3 enstitü, 13 fakülte, 1 konservatuvar, 3 yüksekokul, 6 meslek yüksekokulu, 13 uygulama ve araştırma merkezi bulunmakta olup (<https://adiyaman.edu.tr/TR/Sayfalar/ADYU/Bir-Bakista-ADYU-9>), toplamda 20.682 öğrenciye sahiptir (<http://oidb.adiyaman.edu.tr/Ogrenci-Sayilari>).

1.4.3. Sağlık

1.4.3.1. Sağlık Kurum ve Kuruluşları

“Türkiye’de kamu sağlık hizmetleri, birinci basamak sağlık kuruluşları olarak sağlık ocakları ve ana-çocuk sağlık merkezlerini, ikinci basamak sağlık kuruluşları olarak devlet hastanelerini, üçüncü basamak sağlık kuruluşları olarak Sağlık Bakanlığı’na ve üniversitelere bağlı hastaneleri kapsamaktadır.” (Toplum Hekimliği Bülteni, 2006: 34).

Tablo 1.9. Adıyaman İlinde Sağlık Kurum ve Kuruluşu Sayıları (2016)

SAĞLIK BAKANLIĞI	Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları										
	Toplum Sağlığı Merkezi (TSM)	Aile Sağlığı Merkezi (ASM)	Aile Hekimliği Birimi	Sağlık Evi	Verem Savaş Dispanseri (VSD)	Halk Sağlığı Laboratuvarı (HSL)	Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması (AÇSAP)	Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri (KETEM)	Çocuk İzleme Merkezleri (ÇİM)	Ruh Sağlığı İzleme Merkezi	
	9	78	193	34	1	1	1	1	-	1	
	Entegre İlçe Hastanesi (E1,E2,E3)		Eğitim Araştırma Hastaneleri (EAH)			Devlet Hastanesi		Ağız Diş Sağlığı Merkezi (ADSM)			
ÖZEL	5		1			4		1			
	TIP MERKEZİ		ÖZEL HASTANE			AĞIZ DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ (ADSM)					
	1		2			--					

Kaynak: Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü,2017

Tablo 1.9 verilerine göre; 2016 yılında il genelinde Birinci Basamak Sağlık Kuruluşu olarak 9 tane Toplum Sağlık Merkezi, 78 tane Aile Sağlığı Merkezi, 193 tane Aile Hekimliği Birimi, 34 tane Sağlık Evi, 1 tane Verem Savaş Dispanseri, 1 tane Halk Sağlığı Laboratuvarı, 1 tane Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması, 1 tane Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi ve 1 tane Ruh Sağlığı İzleme Merkezi bulunmaktadır.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşları olarak 5 tane Entegre İlçe Hastanesi, 1 tane Eğitim Araştırma Hastanesi, 4 tane Devlet Hastanesi ve 1 tane Ağız Diş Sağlığı Merkezi bulunmaktadır.

2016 yılında özel statüde çalışan 1 tane Tıp Merkezi ve 2 tane Özel Hastane bulunmaktadır.

1.4.3.2. Sağlık Personeli Sayısı ve Dağılımı

İl genelinde toplam sağlık personeli sayısı ve sektörel anlamda personel dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.10. Adıyaman İlinde Sağlık Personelinin Sektörlere ve Ünvanlara Göre Dağılımı (2016)

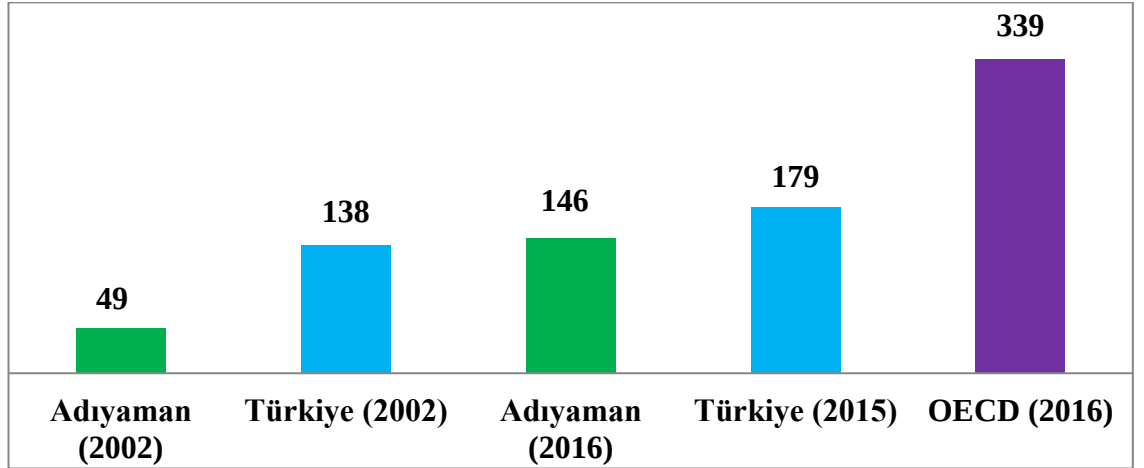
	Sağlık Bakanlığı	Özel Sektör	Toplam
Uzman Hekim	329	59	388
Pratisyen Hekim	417	8	425
Diş Hekimi	98	42	140
Asistan Hekim	75	-	75
Ebe + Hemşire	1.625	85	1.710
Diğer Personel	2.012	240	2.252
Hizmet Alımı	1.625	-	1.625
TOPLAM	6.181	434	6.615

Kaynak: Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü, 2016

Tablo 1.10 verilerine bakıldığında; 388 Uzman Hekim, 425 Pratisyen Hekim, 140 Diş Hekimi ve 75 Asistan Hekim olmak üzere toplamda 1.028 hekim hizmet vermektedir. Sağlık sektöründe toplam personel sayısı ise 6.615 olup, bunun 6.181'i kamu sektöründe, 434'ü de özel sektörde istihdam edilmektedir.

1.4.3.3. Hekim Sayısına Göre Karşılaştırma

2002 ile 2016 yılları arasında 100 bin kişiye düşen toplam hekim sayısı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

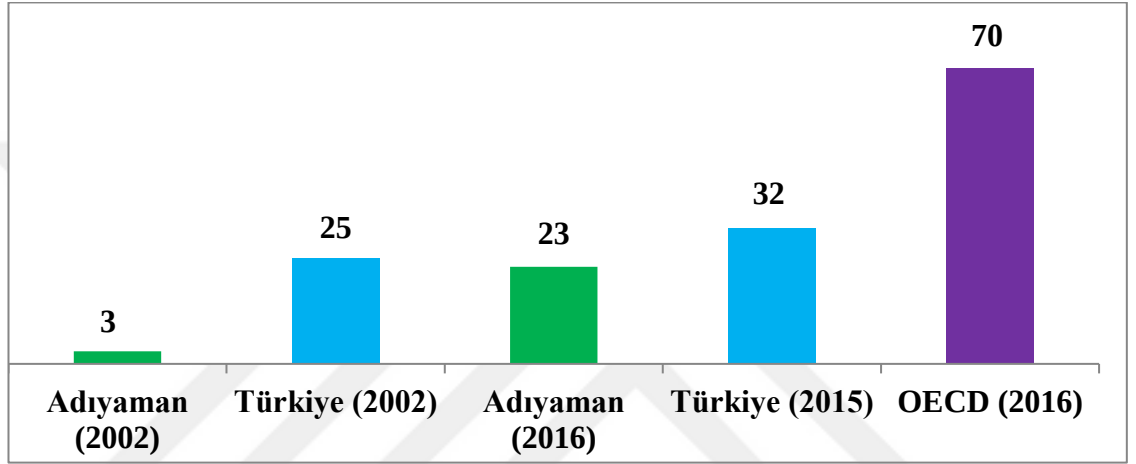
*Toplam Hekim Sayısı: Uzman Hekim, Pratisyen Hekim ve Asistan Hekim toplamından oluşmaktadır.

Kaynak: Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü, 2017

Grafik 1.1. 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, Uluslararası Karşılaştırma

Grafik 1.1 verileri incelendiğinde; Adıyaman ili, 100 bin kişiye düşen toplam hekim sayısına göre 2002 ve 2016 yılları için karşılaştırıldığında; hekim sayısında yaklaşık olarak %198 oranında bir artış olduğu görülmektedir.

2002 yılında Adıyaman ilinde 100 bin kişiye düşen toplam hekim sayısı 49 iken, bu rakam 2016 yılında 146'ya yükselmiştir. Türkiye'de ise 2002 yılında bu rakam 138 iken, 2015 yılında ise 179'a yükselmiştir. OECD ülkelerine baktığımızda 2016 yılında bu rakam 339'dur. Türkiye bu anlamda OECD ülkelerinin çok gerisinde kalmıştır.

Kaynak: Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü, 2017

Grafik 1.2. 100.000 Kişiye Düşen Diş Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, Uluslararası Karşılaştırma

Grafik 1.2 verilerine bakıldığında; 2002 yılında Adıyaman ilinde 100 bin kişiye düşen diş hekimi sayısı 3 iken, bu rakam 2016 yılında 25'e yükselmiştir. Türkiye'de ise 2002 yılında bu rakam 25 iken, 2015 yılında 32'ye yükselmiştir. OECD ülkelerine baktığımızda 2016 yılında bu rakam 70'dir. Türkiye bu anlamda da OECD ülkelerinin çok gerisinde kalmıştır.

1.4.4. Ulaşım

İlde demiryolu, havayolu ve karayolu ulaşımı bulunmakta olup, ağırlıklı olarak karayolu ulaşımı kullanılmaktadır.

Şehir merkezine 22 km uzaklıkta bulunan Adıyaman Havalimanı, 22.05.1998 yılında faaliyete geçmiştir. 1998-2001 arasında sadece Ankara/Adıyaman-Adıyaman/Ankara seferleri düzenli olarak yapılmaktaydı. 2001-2005 yılları arasında

hava meydanı hizmete açık olmasına rağmen, Türk Hava Yolları tarafından düzenlenen tarifeli seferler durdurulmuştur. 2005 yılından itibaren THY tekrar düzenli seferlere başlamış olup, halen haftada 14'ü İstanbul, 14'ü Ankara olmak üzere toplam 28 sefer gerçekleştirmektedir(<http://www.adiyaman.dhmi.gov.tr/havaalanlari/sayfa.aspx?hv=13&mnu=1721#.Wy2Ane6FPDc>).

Demiryolu ulaşımı Gölbaşı ilçesi üzerinden yapılmaktadır. Bu hat Elazığ- Adana istikametinden çift yönlü hizmet vermektedir (Adıyaman Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2013: 9). Bu demiryolu ağı Akdeniz Bölgesi'ni Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgesine bağlamakta olup, TCDD'nin bu tarifeli treni her gün Adıyaman/Gölbaşı İstasyonu'na uğramaktadır.

Ayrıca, Adıyaman'ın Kahta ilçesi ile Şanlıurfa'nın Siverek ilçesi arasındaki karayolunun Atatürk Barajı'nın kestiği bölümde ulaşım gündüz saatlerinde feribot ile yapılmaktadır. Feribot seferleri Güzelsu köyü yakınındaki iskele ile Siverek yakınındaki iskele arasında yapılmakta olup, feribotla yolcu, araç ve yük taşınabilmektedir (Adıyaman Şehir Çalıştay Kimliği, 2014: 46). Feribotla geçişin sağlandığı bu kesime 2015 yılında trafiğe açılan Nissibi Köprüsü inşa edilmiştir. Tarih ve kültür turizmi açısından yüksek potansiyele sahip olan bölge için büyük önem arz eden 610 metre uzunluğundaki Nissibi Köprüsü, Adıyaman'ı Diyarbakır'a bağlayan bu yolda 40 dakikalık bir kısalma sağlamıştır (<http://www.udhb.gov.tr/iller/Adiyaman/index.html#p=23>).

Adıyaman ilinde Karayolları Genel Müdürlüğü'nün 266 km devlet yolu, 514 km il yolu olmak üzere toplam 780 km'lik bir yol ağı bulunmakta olup, bu yol ağının 196,6 km'si bölünmüş yoldur (<http://www.udhb.gov.tr/iller/Adiyaman/index.html#p=18>).

1.4.5. Kültürel Yapısı ve Tarihi Değerleri

Adıyaman, değişik medeniyetlere sahne olmuş, birçok kültüre mihmandarlık yapmış bir ilimizdir. Giyimi-kuşamı, oyunu, düğünü geleneği-göreneği, konukseverliği, halı, kilim, cicim ve heybelerin üretildiği el sanatları örnekleri ile ilin zengin kültürel değerleri vardır (Adıyaman İl Turizm Müdürlüğü Rehberi, 2017:4).

Adıyaman, tarihi, kültürel ve turistik değerleri ile en eski yerleşim yerlerinden biridir. Bu değerleri aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

İlin Doğal Güzellikleri: Çelikhan ilçesinde bulunan “Yüzen Adalar”, Gölbaşı ilçesinde bulunan; “Gölbaşı, İnekli ve Gölleri” ve bu göllerin kıyısında yaşayan kuşların yaşadığı “Kuş Cenneti” ve hastalar için şifa kaynağı olarak kullanılan “Çelikhan, Besni ve Kotur İçmeleri” ilin tabii güzellikleri arasındadır.

İlin Farklı İnanç ve Kültürleri: Hz. Üzeyir Peygamber ile sahabe Hz. Safvan Bin Muattal ve birçok veli ve ermiş zata ait olan türbeler; Emevi, Abasi, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden kalma camiler, St. Petrus, ve St. Pavlus Kiliseleri gibi mabetler ildeki farklı inanç ve kültürlerin göstergeleri arasındadır.

İlin Tarihsel Değerleri: Hititler döneminden kalma “Malpınar Hiyeroglif Yazıtı”, Romalılar döneminden kalma bugün halen kurnalarında su akan Antik Perre Şehri’ndeki “Roma Çeşmesi”, Kommagene Krallığı döneminden kalma tek kemerli “Cendere Köprüsü”, ismini bereket tanrıçası Kommagene ’den alan hem Helenistik çağın hem de tüm zamanların eşsiz eserleri arasında sayılan “Tanrıların Göksel Tahtı” Nemrut Dağı, İslami dönem harikası olan “Altın Köprü”, erken dönem Hristiyanlarının yerleşkesi olan “Zey Mağaraları, Gümüşkaya Mağaraları, Turuş Kaya Mezarları, Haydaran Kaya Mezarları, Hısn-ı Mansur Kalesi, Yeni Kale, Gerger ve Besni Kaleleri, Derik Kutsal Alanı, Sofraz’daki Kül Şehri Harabeleri ve Sofraz Tümülüs Mezarları, Eski Besni Harabeleri, Besni Sesönk Tümülüsü’ndeki Sütunlar ve her bir katmanı yarı bir uygarlığın izlerini barındıran höyükleri ilin tarihsel değerleridir.

İlde dokunan kendine özgü desen motifleriyle bilinen “Pişinik ve Alikan” halıları ile farklı el sanatları ürünlerinin sergilendiği, orijinal yapısını koruyan “Oturakçı Pazarı” ilin kültürel değerleri arasındadır. (<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61348/kultur.html>). Ayrıca, Çat Barajı üzerinde bulunan ve dünyada ender rastlanılan eşsiz güzellikteki yüzen adalar, görsel güzelliğine ilaveten çeşitli organizasyonlara ev sahipliği yapabilecek bir potansiyele sahiptir. Tut ilçesinde de son zamanlarda Yamaç Paraşütü alanında önemli etkinlikler yapılmaktadır. Çelikhan ilçesinde ise Akdağ mevkiî dağ keçilerinin doğal avlak alanıdır (<https://www.ika.org.tr/Kultur-ve-Turizm-icerik-76.html>).

1.5. EKONOMİK GÖRÜNÜM

Adıyaman ili, ekonomisi ve genç nüfusu ile gelişmeye açık bir yerdir. İlin ekonomik yapısı içinde gün geçtikçe sanayi ve hizmet sektörünün payı artarken tarım sektörünün payı azalmaktadır. İlde yapılan hayvancılık genel itibariyle aileleri geçindirmeye yönelik yapılsa da gelişmeye müsait ve yatırım yapılabilen bir sahadır.

TRC1 bölgesi içinde yer alan Adıyaman ilinde 2004 yılında tarım sektörünün gayri safi katma değer payı %26,1 iken, bu oran 2011 yılında %23,1'e düşmüş, 2004 yılında sanayi sektörünün payı %18,7 iken, bu oran 2011 yılında %20,1'e yükselmiş, 2004 yılında hizmet sektörünün payı ise %55,1 iken 2011 yılında %56,9'a yükselmiştir.

İlde üretilen en önemli imalat sanayi ürünleri; iplik ve hazır giyim, çimento, taş-toprak sanayi, un-yem ve mobilya imalatıdır (ATSO Ekonomik Rapor, 2016: 58).

İlde gezilecek görülecek tarihi ve turistik yerler olmasına rağmen turizm sektörü istenilen düzeyde değildir (ATSO Ekonomik Rapor, 2016: 58).

Ağırlıklı olarak tarım sektöründe faaliyet gösteren Adıyaman ilinde özellikle Kahta Narı, Besni Üzümlü, Çelikhan Tütün ve Besni Fıstığı gibi yöresel ürünlerle ön plana çıkmaktadır (Adıyaman Şehir Kimliği Çalışması, 2014: 37).

2011 yılında İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (SEGE) göre Adıyaman 81 il arasında 66. sırada yer almaktadır (SEGE, 2013: 50).

1.5.1. Sanayi

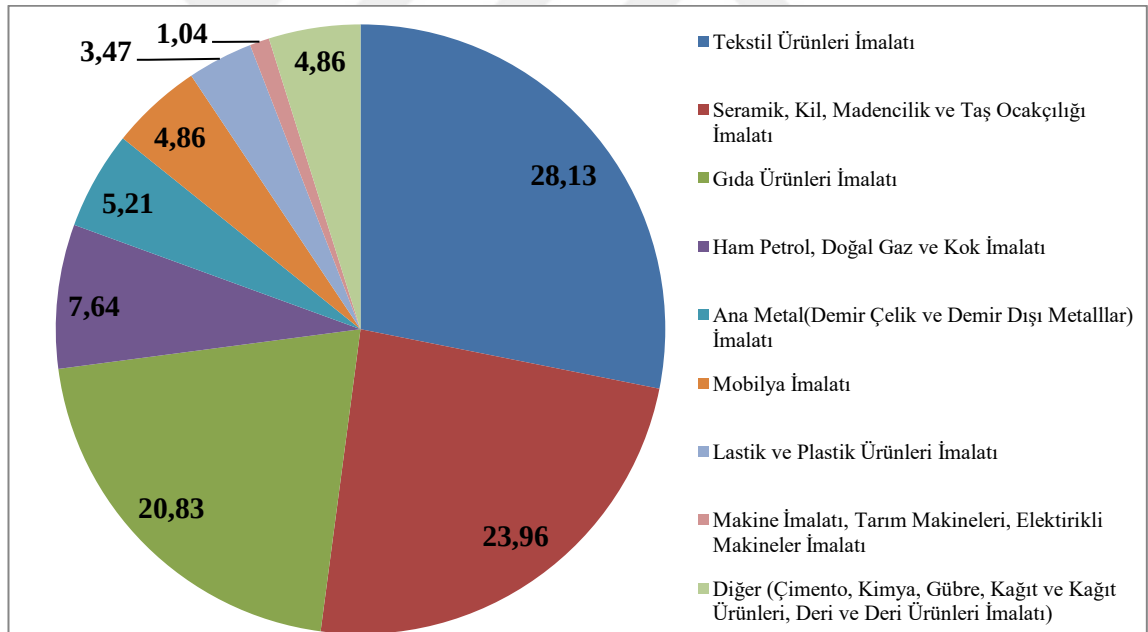
Adıyaman 1955 yılında sanayi ile tanışmıştır. 1955 yılında Adıyaman Pamuklu Dokuma Sanayi Türk Anonim Şirketi'nin kurulmuş olup, 1967 yılında faaliyete geçmiştir. 1973-1975 yılları arasında Çimento, Süt ve Yem Fabrikası tesislerinin ilde kurulmasına ilişkin etüt proje bazında birtakım çalışmalar yapılmıştır (Adıyaman Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, 2013).

Kalkınmada öncelikli iller için yürürlüğe giren teşvikler ve kredi destekleri sayesinde ilin sanayisinde gözle görülebilir bir hareketlilik oluşmuş; ancak alınan kredilerin iyi değerlendirilememesi sebebiyle istenilen seviyede bir yatırım hamlesi yapılamamıştır. Tekstil ve un fabrikalarının 1988 yılından sonra faaliyete geçmesiyle

birlikte yatırımlarda nispi bir artış olmuştur (Adıyaman Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, 2013).

İl genelinde 2015 yılında Sanayi Sicil Belgesi almış 288 tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin hepsi de fiili olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Sanayi yatırımları içerisinde tekstil sektörüne yapılan yatırımların ağırlığı hissedilmektedir. Sanayi tesisleri büyük bir çoğunlukla il merkezinde faaliyet göstermektedirler. Gayri Safi Milli Hâsıla içerisinde birinci sırada hizmet sektörü ikinci sırada sanayi sektörü gelmektedir. İlde gıda sanayi, maden-taş ve toprağa dayalı sanayi, pamuk işleme ve tekstil sanayi ile genel imalat sanayisine yönelik üretimler gerçekleştirilmektedir (ATSO Ekonomik Rapor, 2016: 78).

İlde faaliyet gösteren tesislerin sektörel dağılımı Grafik 1.3'te verilmiştir. Veriler incelendiğinde; tekstil ürünleri imalatı, seramik, kil, madencilik ve taş ocaklığı imalatı ve gıda ürünleri imalatı sektörel anlamda büyük bir yoğunluğa sahiptir.

Kaynak: ATSO 2016 Ekonomik Rapor verilerinden derlenmiştir.

Grafik 1.3. İlde Faaliyet Gösteren Sanayi İşletmelerin Sektörel Dağılımı

2016 yılı itibariyle il genelinde imalat sanayi işletme sayısı 332 olup, bu işletmelerde istihdam edilen kişi sayısı 12 bin 732'dir (GAP Bölge Kalınma İdaresi Başkanlığı Sanayi Envanteri, 2016).

İl genelinde tamamlanan Organize Sanayi Bölgeleri(OSB) Tablo 1.11’de gösterilmiştir.

Tablo 1.11. Adıyaman İl Genelinde Tamamlanan OSB’ler (2015)

OSB’ler	Alanı (ha)	İmar Alanında Planlanan Alan	Parsel Sayısı	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	Üretimdeki Firma Sayısı	OSB’de Çalışan Kişi Sayısı
Merkez OSB	210	232	93	93	78	4.332
Gölbaşı OSB	50	110	37	10	5	60
Besni OSB	124	124	45	16	4	540
Kahta OSB	93	155	89	87	15	20
Toplam	477	621	264	206	102	4.942

Kaynak: Güneydoğu Anadolu Projesi,2016

İl genelinde toplam 4 tane OSB olup, bu OSB’lerde toplam 102 firma faaliyet göstermekte ve bu firmalarda 4 bin 942 kişi istihdam edilmektedir.

İlde OSB dışında 5 adet Küçük Sanayi Sitesi (KSS) bulunmaktadır. Bu KSS’ler de toplam işyeri sayısı 912 olup, bu işyerlerinden istihdam edilen kişi sayısı 4 bin 21 kişidir (Sanayi Genel Müdürlüğü 81 İl Sanayi Durum Raporu, 2015: 27).

Tablo 1.12. Adıyaman İl Genelinde Faaliyet Gösteren KSS’ler

KSS’ler	İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı(%)	Çalışan Sayısı
Adıyaman Merkez KSS	350	100	2100
Adıyaman (II. KISIM) GAP KSS	94	74	420
Gölbaşı KSS	60	100	180
Besni KSS	258	85	880
Öz Kahta KSS (GAP)	150	98	441

Kaynak: Sanayi Genel Müdürlüğü,2015

1.5.2. Tarım ve Hayvancılık

Adıyaman ili, hem içinde bulunduğu coğrafi konumundan hem de ikliminden dolayı ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalıdır. İlin endüstri ve ticaret merkezlerine olan uzaklığı tarım şehri olmasında önemli bir unsurdur. İl GAP kapsamında olduğu için tarım sektöründe önemli bir mesafe kat edeceği öngörülmektedir.

Adıyaman, hayvancılık sektöründe de önemli bir potansiyele sahip olmasına rağmen günümüzdeki durumu ile tarım ekonomisi içerisinde %9,25 gibi düşük bir paya

haizdir. Bu payeyi artırmak için son yıllarda “Hayvancılığı Geliştirme Projesi” adı altında bir takım çalışmalar yapılmaktadır

İlin toplam nüfusunun takriben %75’i doğrudan veya dolaylı olarak tarım ve hayvancılıkla iştigal etmektedir (Yıldız, 2017: 41).

1.5.2.1. Tarım

Tarihte verimli hilal olarak da bilinen, Fırat ile Dicle nehirleri arasında yer alan Kuzey Mezopotamya Bölgesinin en ucunda olan Adıyaman ili, gerek coğrafi konum gerek sahip olduğu arazi yapısı itibariyle farklı türden tarımsal faaliyetlerin uygulanabileceği bir şehrimizdir (Yücel ve Doğan, 2008: 368).

Adıyaman ili 7.614.000 dekarlık bir yüz ölçüme sahiptir. Bu alanın 2.412.225 dekarı işlenebilir tarım arazisi, 424.655 dekarı daimi çayır mera alanı, 1.928.960 dekarı orman alanı ve 2.848.160 dekarını ise diğer alanlar oluşturmaktadır.

İşlenebilir tarım arazisinin 1.849.629 dekarı ekilen tarla alanı, 51.655 dekarı ekilen sebze alanı, 497.330 dekarı ekilen meyve alanı, 11.600 dekarı nadas alanı ve 2.011 dekarı ise kullanılmayan arazi alanıdır.

2016 yılı itibariyle ilin toplam arazilerinin %18,66’sı sulanmakta olup, mevcut sulama projelerinin tamamlanması ile bu oran %80’e çıkacaktır (https://adiyaman.tarim.gov.tr/Belgeler/Brifing/2017_Yili_Brifingi.pdf).

Adıyaman il genelinde 2015-2017 yılları arasında yapılan bitkisel üretim aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.13. 2015-2017 Yılları Arasında Adıyaman İlinde Üretilen Başlıca Tarım Ürünleri

Üretim (ton), Ekiliş alanı (dekar), Verim (kg/dekar)				
		2015	2016	2017
Buğday	Üretim	336.976	324.822	329.757
	Ekiliş Alanı	884.612	882.793	858.220
	Verim	426	403	418
Arpa	Üretim	246.815	239.52	240.830
	Ekiliş Alanı	613.143	616.857	581.999
	Verim	482	430	438
Kırmızı Mercimek	Üretim	9.848	8.796	30.202
	Ekiliş Alanı	55.031	48.880	30.202
	Verim	186	184	195

Tablo 1.13. (Devamı)

Nohut	Üretim	15.553	14.363	17.600
	Ekiliş Alanı	92.260	85.220	107.140
	Verim	181	178	189
Pamuk	Üretim	39.067	28.889	33.914
	Ekiliş Alanı	79.505	58.496	65.962
	Verim	491	472	458
Tütün	Üretim	5.365	6.910	11.319
	Ekiliş Alanı	63.192	65.605	107.335
	Verim	85	83	92
Kuru Sarımsak	Üretim	2.898	6.043	5.493
	Ekiliş Alanı	3.640	5.403	6.682
	Verim	796	814	806
Antep Fıstığı	Üretim	17.074	19.620	14.235
	Ekiliş Alanı	254.397	261.298	263.688
	Verim	96	144	48
Badem	Üretim	1.801	4.160	5.346
	Ekiliş Alanı	25.342	39.975	51.495
	Verim	480	440	320
Ceviz	Üretim	1.898	2.705	2.981
	Ekiliş Alanı	10.474	16.896	19.277
	Verim	230	210	210
Nar	Üretim	5.439	8.440	9.666
	Ekiliş Alanı	12.428	14.641	13.952
	Verim	1.200	1.140	1.320
Trabzon Hurması	Üretim	1.438	1.434	2.993
	Ekiliş Alanı	1.633	1.695	1.977
	Verim	920	880	1.560
Üzüm	Üretim	94.015	73.524	72.810
	Ekiliş Alanı	108.997	124.027	124.377
	Verim	825	654	578
Zeytin	Üretim	3.026	4.050	3.559
	Ekiliş Alanı	20.223	21.162	24.939
	Verim	578	442	340

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

Tablo 1.13'e göre; buğday en fazla ekiliş alanına sahip olunan ve üretimi yapılan ürün olduğu görülmektedir. Son 3 yıl içerisinde buğday üretiminde çok fazla bir dalgalanma olmamıştır.

Adıyaman'ın ekonomisinde ayrı bir yeri olan tütün yukarıdaki tabloda en dikkat çeken üründür. 2017 yılına batığımızda önceki yıla göre tütünün ekiliş alanı yaklaşık olarak %64 artış göstermiştir. Bu artış ilin tütün üretimine verdiği önemi bariz bir şekilde ifade etmektedir.

Antep fıstığı ve zeytinin 2017 yılı üretimine bakıldığında; ekiliş alanları artmasına rağmen üretim miktarlarının düştüğü göze çarpmaktadır. Her iki ürünün de iki yıl üst üste ürün vermemesi bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

1.5.2.2. Hayvancılık

İlde 2016 ile 2017 yılları arasında yetiştirilen canlı hayvan sayısı Tablo 1.14'te gösterilmiştir. Tabloya göre; 317 bin 593 küçükbaş, 117 bin 414 büyükbaş, 8 bin 82 tek tırnaklı hayvan, 283 bin 691 kümes hayvanı bulunmaktadır.

Tablo 1.14. Adıyaman İl Geneli Canlı Hayvan Sayısı

	2016	2017
Küçükbaş Toplam	293.544	317.593
Koyun	118.733	136.270
Kıl Keçisi	174.811	181.323
Büyükbaş Toplam	87.147	117.414
Sığır	87.147	117.414
Kültür	38.090	52.775
Melez	32.815	57.450
Yerli	16.242	7.189
Tek Tırnaklı Toplam	8.299	8.082
At	4.624	4.938
Katır	1.007	1.033
Eşek	2.668	2.111
Kümes Hayvanları Toplam	247.025	283.691
Yumurtacı Tavuk	226.400	266.500
Hindi	5.875	4.060
Ördek	1.800	1.652
Kaz	3.400	3.479
Bıldırcın	2.150	1.800
Güvercin	4.200	3.500
Tavşan	3.200	2.700
Arıcılık (Kovan) Toplam	65.800	71.270
Eski Tip	300	400
Yeni Tip	65.500	70.870

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

Yukarıdaki tabloda ilin arıcılık faaliyetlerine bakıldığında; 400 eski tip ve 70 bin 870 yeni tip kova olmak üzere toplamda 71 bin 270 tane kovan bulunmaktadır. İlde ağırlıklı olarak küçükbaş hayvancılığın yapıldığı görülmektedir.

2016 ile 2017 yılları karşılaştırıldığında; 2017 yılında 2016 yılına göre genel olarak canlı hayvan sayısının arttığı gözükmemektedir. En fazla artış büyükbaş ve kümes hayvanlarının sayısında olmuştur. Arıcılık faaliyetlerinde de bir önceki yıla göre artış sağlanmıştır.

2016-2017 yılları arasında gerçekleşen hayvansal üretim tablo 1.15’de gösterilmiştir.

Tablo 1.15. Adıyaman İl Geneli Hayvansal Ürünler (2016)

	2016	2017
Et Üretimi (ton)	3.122	3.520
Süt Üretimi (ton)	20.228	21.223
Yumurta Üretimi (adet)	9.786.000	10.276.000
Bal Üretimi (kg)	445.500	926.302

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

Tablo 1.15’e göre; 2017 yılında bir önceki yıla hayvansal üretimde artış kaydedilmiştir. Tabloda en çok dikkat çeken husus bal üretiminde bir önceki yıla göre yüzde yüzün üzerinde bir artışın olmasıdır.

1.5.3. İlin Ticari Yapısı

İldeki iç ticaret, ilin tarım potansiyelinden dolayı tarıma dayalı bir yapı arz etmektedir. Adıyaman’da sanayi sektörü yeterince gelişme kaydetmediğinden dolayı ticaret de istenilen düzeyde değildir. Fakat son yıllarda tarımsal potansiyelin ve sanayi sektörünün gelişme kat etmesiyle birlikte tarımsal ürün çeşitliği ve verimliliğinde arzu edilen artışların, ilerde ticari hayatı olumlu yönde etkileyeceği öngörülmektedir (Ukav, 2017: 402).

İlde üretilen kilim, savan ve el dokuma halıları komşu illerle birlikte ülke genelinde pazara sunulmaktadır. İplik üretimi ilin ekonomisinde önemli bir yer teşkil etmektedir.

Tarım ürünleri içerisinde ilin ticaretini canlandıran ürünler; buğday, arpa, nohut, mercimek, pamuk, tütün, fıstık ve üzumdür. Bu ürünler başta çevre iller olmak üzere ülke genelinde satılmaktadır. Ticari ve ekonomik hayatı meydana getiren kuruluşlar olarak; Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Meslek Odaları ile Esnaf ve Sanatkarlar Odaları bulunmaktadır (Adıyaman Şehir Kimliği Çalıştayı, 2014: 63).

İlin dış ticaret yapısına ilişkin veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1.16. Yıllar itibariyle Adıyaman İlinde İhracatçı Firma Sayısı

Yıllar	İhracatçı Firma Sayısı	İhracat Değeri (Bin Usd)
2010	36	71.580
2011	50	71.509
2012	43	68.212
2013	42	86.274
2014	41	332.416
2015	45	542.820
2016	56	338.329
2017	42	131.655

Kaynak: <http://www.adiyaman.gov.tr/ekonomik-durumu>

2016 yılında Adıyaman ilinde ihracatçı firma sayısı 56 olup, 338 milyon 329 bin dolar ihracat yapılmıştır. 2016 yılında ihracatçı firma sayısında artış olmasına rağmen ihracat değerinde düşüş olmuştur. 2017 yılında ise bir önceki yıla göre ihracat rakamı %61,09 azalarak 131 milyon 655 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılından sonra Adıyaman ilin ihracat rakamları sürekli düşmüştür. Ortadoğu ülkelerinde yaşanan siyasi ve ekonomik krizlerden dolayı Ortadoğu'nun bazı ülkelerine ihracat yapılamaması ve 15 Temmuz 2016 yılında vuku bulan hain darbe girişimi, ihracat rakamlarında yaşanan bu düşüşün sebepleri arasında gösterilebilir.

İlde 2016 yılında yapılan ihracat içerisinde 249 milyon 972 dolar ihracat miktarı ve %73,80 il ihracatındaki payı ile giyim eşyası (kürk hariç) birinci sıradadır. Bunu %12,73 ile trikotaj (örme) ürünleri takip etmektedir (<http://www.adiyaman.gov.tr/ekonomik-durumu>).

2016 yılında 51 milyon 820 bin dolar ithalat yapan Adıyaman firmaları, 2017 yılında %71,89 oranında artışla 89 milyon 71 bin dolar ithalat gerçekleştirmiştir. 2017 yılında ihracat rakamının düşmesine karşılık ithalat rakamı artmış olup, bu durum haliyle ilin dış ticaret açığının artmasına sebep olmuştur.

Adıyaman ili 2017 yılı Aralık ayında, en fazla ihracat yapan iller sıralamasında 48.sırada ve en fazla ithalat yapan iller sıralamasında ise 46.sırada yer almıştır (ATSO Ekonomik Bülten, 2018: 6-7).

Tablo 1.17. 2016 Yılında Adıyaman İlinde İhracat ve İthalat Yapılan İlk Beş Ülke

Ülke	İhracat (\$)	Ülke	İthalat (\$)
Polonya	113.837.219	ABD	13.174.565
Ukrayna	63.786.606	Türkmenistan	8.725.812
Bulgaristan	23.228.957	Çin	8.562.475
Letonya	18.654.206	Burkina Faso	4.886.934
İran	17.469.096	Almanya	2.499.293

Kaynak: <http://www.adiyaman.gov.tr/ekonomik-durumu>

Tablo 1.17 verilerine bakıldığında; ilin en fazla ihracat yaptığı ülke Polonya olup, en fazla ithalat yaptığı ülke ise ABD'dir. 2016 yılında gerçekleşen ihracatın yaklaşık %34'ü Polonya'ya yapılmıştır.

1.5.4. Bankacılık

2017 yılsonu itibariyle Adıyaman il genelinde 11 farklı banka mevcut olup, bu bankaların toplam 38 şubesi bulunmaktadır (https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka_bilgileri/subeler/65). FİNTÜRK 2017 yılsonu verilerine göre, bu 11 bankanın il genelinde toplam mevduatı 2.292.990 TL olup, bu mevduatın 2.075.074 TL'si mevduat bankalarında, 217.916 TL'si de katılım bankalarında yatmaktadır. Bu bankalarda kullandırılan nakdi kredilerin toplamı 4.771.115 TL olup, bu kredilerin 133.167 TL'si takipteki alacaklardır. Gayrinakdi kredilerin toplamı ise 533.751 TL'dir (<http://ebulten.bddk.org.tr/FinTurk/#>).

1.5.5. İlin İstihdam Durumu

İstihdam kelimesi geniş ve dar anlamlarıyla ifade edilebilir. Geniş anlamda istihdam, bir ülkenin sahip olduğu üretim faktörlerinin bir yıllık dönem içerisindeki kullanılma miktarı anlamına gelmektedir. Dar anlamda istihdam ise, bir ülkenin bir yıllık dönem içerisinde yaptığı ekonomik faaliyetlere çalışabilecek durumda olan insan gücünün kullanılma, çalışma ya da çalıştırılma oranını ifade etmektedir (Çetin, 2014:3).

Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan (SGK) alınan bilgilere göre, Adıyaman ilinde 2016 yılında çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren kayıtlı işyeri sayısı 6 bin 586 olup, bu işyerlerinde toplam kayıtlı çalışan sayısı 48 bin 506'dır (SGK İstatistik Yıllıkları, 2016).

2016 yılında, Adıyaman'ın da içinde bulunduğu Gaziantep, Adıyaman, Kilis (TRC1) bölgesinde 15 yaş ve yukarı nüfus miktarı 1 milyon 831 bin, işgücü miktarı 828 bindir. Bu işgücündeki istihdam miktarı ise 710 bindir. TRC1 bölgesindeki işsizlik miktarı 118 bin olup, Güneydoğu Anadolu Bölgesi (GDAB) genelinde bu rakam 444 bindir. Türkiye genelindeki işsiz sayısı ise 3 milyon 330 bindir.

TRC1 bölgesinde istihdam ve işgücüne katılma oranlarına bakıldığında bölgedeki istihdam oranı %38,7, işgücüne katılma oranı ise %45,2'dir. Bu bölgeyi kapsayan üç ilde işsizlik oranı %14,3 olup, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %18,7'dir. Türkiye'de ise işsizlik oranı %10,9'dur. TRC1 bölgesindeki işsizlik oranı, Türkiye ortalamasının üzerinde olup, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ise altındadır. (<https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do>).

İstihdamın sektörel dağılımı Tablo 1.18'de verilmiştir.

Tablo 1.18. 2016 Yılında İstihdamın Sektörel Dağılımı

	Tarım	Sanayi	Hizmetler
TÜRKİYE	%19,5	%26,8	%53,7
GDAB	%22,7	%24,5	%52,8
TRC1	%13,1	%32,8	%54,1

Kaynak: TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Tablo 1.18'e göre; 2016 yılında istihdamın sektörel dağılımına bakıldığında; TRC1 bölgesinde istihdam edilen nüfusun %13,1'i tarım sektöründe istihdam edilmekte olup, bu oran hem bölge genelinin hem de Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Sanayi sektöründeki istihdam oranında TRC1 bölgesi %32,8'lik oran ile hem bölge hem de Türkiye ortalamasının üstünde bir seyir izlemiştir. Hizmetler sektöründe ise TRC1 bölgesi, GDAB ve Türkiye ortalamasının üstünde olsa bile aralarında çok bariz bir fark yoktur.

Adıyaman ilinde İş-Kur'a kayıtlı olan işsizlerin eğitim durumuna göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1.19. 2016 Yılı Sonunda Adıyaman İlinde Eğitim Durumuna Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Eğitim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma-Yazma Bilmeyenler	181	339	520
Okur-Yazar Olanlar	499	970	1.469
İlköğretim	7.460	5.461	12.921
Ortaöğretim	3.420	2.382	5.802
Ön Lisans	1.387	1.553	2.940
Lisans	1.079	911	1.990
Yüksek Lisans	19	14	33
Doktora	2	-	2
Toplam	14.047	11.630	25.677

Kaynak: <http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx#dltop>

Tablo 1.19'a göre; Adıyaman ilinin İş-Kur'a kayıtlı işsizlerin eğitim durumu incelendiğinde; il genelindeki işsizlerin büyük bir kısmı ilköğretim ve ortaöğretim mezunudur. İşsizlerin cinsiyetleri incelendiğinde; erkek ve kadın işsizlerin çoğu ilköğretim mezunudur. 2016 yılsonu itibarıyla İş-Kur'a kayıtlı işsiz sayısı 25 bin 677 kişidir.

1.5.6. Turizm

Adıyaman ili özellikle tarihi ve arkeolojik eserler bakımından oldukça zengindir. Bu zenginliklerden dolayı turistlerin ilgisini her geçen gün biraz daha fazla çekmektedir. Bilhassa Nemrut Dağı'ndaki Kral Antiokhosa'a ait anıt mezar, devasa heykeller ve kabartmalar başta olmak üzere mağaralar, kaleler, köprüler, camiler, vb. eski eserler turistler tarafından yoğun bir şekilde ziyaret edilmektedir (Sucu, 1985: 28).

Adıyaman ilinde inanç turizmi yükselen bir değerdir. Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen Üzeyir Peygamber'in makamı Kahta-Gerger karayolu üzerindedir. Eyyüb El Ensari ile birlikte yeri kesin olarak bilinen iki sahabeden birisi olan Safvan Bin Muattal türbesi de Samsat ilçesine çok yakın bir yerdedir. Bu türbe her yıl binlerce insan tarafından ziyaret edilmektedir. Abdurrahman Erzincani, Abbuzer Gaffari, Mahmut el-Ensari, Zeynel Abidin, Hasan-ı Mekki türbeleri (makamları) ilin manevi hayatını oluşturmuş İslam âlimleridir. Bunların haricinde Nakşibendi tarikatının önde gelen merkezilerinden birisi olan Kahta ilçesine bağlı Durak (Menzil) köyü her yıl

milyonlarca kişi tarafından ziyaret edilmektedir (Adıyaman şehir Kimliği alıştayı, 2014: 66).

Adıyaman'ın sahip olduğu tarihi zenginlikler şu şekilde sıralanabilir; Kommagene Krallığı, Nemrut Dağı Ören Yeri, Arsameia Ören Yeri, Pirin Ören Yeri, Derik Kutsal Alanı, Cendere Köprüsü, Altınlı Köprü, Adıyaman Kalesi, Yeni Kale, Besni Kalesi, Gerger Kalesi (Yıldız, 2017: 42).

Adıyaman ilini 2010-2016 yılları arasında ziyaret eden turist sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.20. Adıyaman İlini Ziyaret Eden Yerli ve Yabancı Turist Sayısı (2010-2016)

YILLAR	YERLİ SAYISI	TURİST	YABANCI TURİST SAYISI	TOPLAM
2010	145.336		42.863	188.199
2011	157.361		42.092	199.453
2012	161.733		26.256	187.989
2013	172.755		29.344	202.099
2014	159.781		26.114	185.895
2015	92.405		10.255	102.660
2016	77.012		860	77.872

Kaynak: Adıyaman İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùęù, 2017

Tablo 1.20 verilerine bakıldığında; turist sayısının en fazla olduğu 2013 yılında ili 202 bin 99 kiři ziyaret etmiştir. 2015 ve 2016 yıllarında ziyaretçi sayısında diğer yıllara göre aşırı bir dűřüş yaşandığı gör÷lmektedir. 2016 yılında yaşanan 15 Temmuz Darbe Giriřimi, 2016 yılında yabancı turist sayısında aşırı dűřüş yaşanmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

1.5.7. Maden ve Enerji Kaynakları

Adıyaman ili maden ve enerji kaynakları bakımından oldukça zengin iller arasındadır. Metal madenlerden bakır, krom ve manganezin bulunduğu ilde, fosfat, barit, imento hammaddeleri, tuğla, kiremit ve mermer rezervleri bulunmaktadır. Ayrıyeten ilde enerji kaynağı olarak ham petrol ve doğalgaz üretiminin yapıldığı Adıyaman bu rezervlere sahip olan Tùrkiye'nin ender illerinden biridir (İKA, Adıyaman Maden ve Enerji Kaynakları Raporu, 2013: 1).

Petrol Adıyaman ilinin en önemli yeraltı kaynağıdır. Özel sektör ve TPAO'nun üretimiyle birlikte Türkiye ham petrolünün %50'inden fazlası Adıyaman bölgesinde üretilmektedir. Toplam 15 sahada bulunan 155 kuyudan günlük ortalama 16.000 varil/gün ham petrol çıkarılmaktadır. Çıkarılan petrol BOTAŞ kanalıyla TUPRAŞ'a satılarak değerlendirilmektedir. Adıyaman bölgesinde ham petrol dışında doğal gaz üretiminin yapıldığı 1 adet kuyu bulunmaktadır. Bu kuyuda günlük ortalama 400 m³/gün gaz üretimi gerçekleştirilmektedir (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 86).

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Adıyaman ili ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar neticesinde endüstriyel hammadde ve metalik maden ve metalik maden yatak ve zuhurları ortaya çıkarılmıştır (MTA Genel Müdürlüğü, Adıyaman İli Maden ve Enerji Kaynakları Raporu).

İlin maden ve enerji kaynakları rezervi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.21. Adıyaman İlinin Maden ve Enerji Kaynakları Rezervi

<u>BAKIR-KURŞUN-ÇİNKO (Cu-Pb-Zn)</u> Çelikhan (Küran, Karlık) Sahası Tenör: - Rezerv: 55.000 ton jeolojik rezerv, Ayrıca Gerger (Kırmızı Tarla)'de de bir zuhur vardır.
<u>BARİT (Ba)</u> Besni- Karapınarderesi Zuhuru Tenör: %72,98 BaSO ₄
<u>ÇİMENTO HAMMADDELERİ (Cmh)</u> Adıyaman- Merkez- Rezip Köyü- Şemikan- Çepeltepe ve Sürtepe Sahaları Kalite: Orta Rezerv: 16.025.000 ton görünür rezerv vardır. İkinci derece tras olabilecek nitelikteki altere, dolerit, diyabaz ve gabroların ise 860.000.000 ton muhtemel rezervi vardır. Besni- Börgenek Sahası Kalite: Orta Rezerv: 18.000.000 ton kil rezervi Adıyaman-Merkez Kalite: Orta Rezerv: 197.500.000 ton rezerv.
<u>Demir (Fe)</u> Çelikhan-Bulam- Pınarbaşı Mevkii Tenör: %28,56 Fe ₂ O ₃ , %2,01 P ₂ O ₅ Rezerv: 24.162.200 ton görünür, 28.563.113 ton muhtemel, 16.560.642 ton mümkün rezervli apatitli demir cevheri. Ancak tenörün düşük olması ve fosfat içermesi nedeniyle işletilememektedir.
<u>FOSFAT (P)</u> Tut-İnişdere Sahası Tenör: %6,95- 10,3 P ₂ O ₅ Rezerv: 8.370. 260 ton potansiyel rezerv.

Tablo 1.21. (Devamı)

<u>MANGANEZ (Mn)</u> Tut-Meryemuşağı Sahası Tenör: %28-40 Mn Rezerv: 4.500 ton görünür + muhtemel rezerv. Gölbaşı- Yumaklıcerit Sahası Tenör: %31,86 Mn Rezerv: 3.380 ton görünür rezerv. Gölbaşı- Çelikköy Sahası Tenör: %19-40 Mn Rezerv: 2.000 ton görünür rezerv. Merkez- Küçükacivert Sahası Tenör: %20,66 Mn Rezerv: 7.500 ton görünür + muhtemel rezerv.
<u>TUĞLA-KİREMİT (Tğ-Ki)</u> İl Merkezi Kalite: İyi Rezerv: 24.000.000 ton jeolojik rezerv.
<u>LİNYİT</u> İl sınırları içerisinde yapılan kömür arama çalışmaları neticesinde Gölbaşı-Harmanlı sahasında orijinal kömürde alt ısı değeri 1385 kcal/kg olan 53.094.000 ton görünür linyit rezervi tespit edilmiştir. Kaynak: http://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgimerkezi/maden_potansiyel_2010/Adiyaman_Madenler.pdf

1.6. ADIYAMAN İLİNİN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ İÇERİSİNDEKİ SOSYO-EKONOMİK DURUMU

Güneydoğu Anadolu Bölgesi (GDAB), Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Adıyaman, Kilis, Siirt ve Şırnak olmak üzere 9 ilden oluşmaktadır. Bölgeye komşu olan iller ise; Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay, Malatya, Elazığ, Bingöl, Muş, Bitlis, Van ve Hakkâri'dir (Altıntaş, 2008: 342).

Seçilmiş bazı sosyo-ekonomik değişkenlere göre Adıyaman ilinin, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni oluşturan 9 ile göre sıralaması aşağıdaki tabloda oluşturulmuştur.

Tablo 1.22. Adıyaman İlinin GDAB İçindeki Sosyo-Ekonomik Sıralaması

Sosyo-Ekonomik Göstergeler	Tarih	GDAB İçindeki Sıralaması
Toplam Nüfusta	2017	5. sırada
Nüfus Yoğunluğunda	2017	7.sırada
İlkokul Okullaşma Oranında	2016/2017	8.sırada
Ortaokul Okullaşma Oranında	2016/2017	1.sırada
Genel Ortaöğretim Okullaşma Oranında	2016/2017	1.sırada
Halk Kütüphaneleri/Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısında	2016	3.sırada
Yüzbin Kişi Başına Toplam Hastane Yatak Sayısında	2016	6.sırada
Toplam Hekim Sayısında	2016	5.sırada
Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarında	2016	6.sırada
İstihdam Oranında (TRC 1)	2017	2.sırada (%42,7)
İşsizlik Oranında (TRC 1)	2017	2.sırada (%15,3)
Toplam Tarım Alanı (ha)	2016	5.sırada (Bölge içindeki payı:%7,7)
İhracat Değerlerinde	2015	3.sırada
İhracatçı Firma Sayısında	2015	6.sırada
İthalat Değerlerinde	2015	5.sırada
İthalatçı Firma Sayısında	2015	5.sırada
İmalat Sanayi İşletme Sayısında	2015	3.sırada
Kişi Başına Düşen GYSH (Dolar)	2014	3.sırada
Kişi Başına Düşen Toplam Nakdi Kredilerde	2017/12	4.sırada
Banka Şubesi Sayısında	2017/12	5.sırada
Kişi Başına Düşen Toplam Banka Mevduatında	2017/12	5.sırada

Kaynak: http://www.gap.gov.tr/upload/dosyalar/pdf/icerik/istatiski_veriler/Kultur_Turizm_istatistikler_i.pdf ve TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Tablo 1.22 verileri incelendiğinde; ilin sosyo-ekonomik yapı göstergelerinin önemli bölümünde 9 il içinde, 5 ve 6. sıralarda yer bulunduğunu saptamaktayız. Sosyal yapı göstergelerine bakıldığında, ortaokul ve genel ortaöğretimde okullaşma oranında Adıyaman, bölgede birinci sırada almaktadır. Diğer sosyal yapı göstergelerinde ise ağırlıklı olarak 5 ile 7. sıra arasında oldukları göze çarpmaktadır.

İlin ekonomik yapı göstergelerine bakıldığında; orta sıralarda bir konumda olduğu görülmektedir. İşsizlik ve İstihdam oranlarında ise, TRC 1 bölgesinde yer alan Gaziantep, Adıyaman, Kilis ile TRC 2 ve TRC 3 bölgeleri arasında bir sıralama yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

GÖLBAŞI İLÇESİNİN GENEL TANITIMI

2.1. GÖLBAŞI İLÇESİNİN TARİHÇESİ

Gölbaşı ilçesine dair ilk resmi kayıtlara her ne kadar Osmanlı arşivlerinden ulaşılmış olsa da yapılan araştırmalar neticesinde ilçe coğrafyasının eski çağlardan beri yerleşim yeri olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Paleolitik devirden itibaren insanların yerleşmeye başladığı tahmin edilen Gölbaşı yöresinde, yapılan çalışmalar sonucunda, Azaplı Höyük ve Kavkutlu Höyük' ün Eski Tunç Çağı, Tunç Çağı ve Demir Çağı'na kadar uzanan yerleşmeler olduğu tescil edilmiştir. Yavuz Sultan Selim'in Mısır üzerine düzenlediği sefer neticesinde Memlûklular' dan Besni'yi alması ile Gölbaşı Osmanlı topraklarına dahil olmuştur (Sezgin, 2013:30).

Yerleşim yeri olarak ilçenin tarihi, 1927 yılında ilçenin mevcut yerleşkesine tren yolu inşaatının başlamasına dayanır (Ertuğrul, 1988: 9). Demiryolunun inşası ile birlikte civar il ve ilçelerden ilçe merkezine göç edilmiştir. (<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61339/golbasi.html>).

Gölbaşı, 1954 yılına kadar Çataltepe köyüne bağlı bir mezra ve 1954-1958 yılına kadar da Besni'ye bağlı bir köy iken, 01.04.1958 yılında ilçe haline getirilerek Adıyaman iline bağlanır (Sucu, 1992: 81).

1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra, Anadolu'ya akın eden göçler incelendiğinde, Gölbaşı civarına iskân eden ilk Türk kafilesinin Avşarlar olduğu görülecektir. Avşarlar, Gölbaşı topraklarında Türkleşme hareketlerinin temelini oluşturmuşlar ve öncülük etmişlerdir.

Gölbaşı ilçesi, yerleşim yeri olarak genç bir ilçe olmasına rağmen, ilçeye bağlı bazı kasaba ve köylerin tarihi ise oldukça eskidir. Gölbaşı topraklarında hüküm sürenler, devir ve dönemleriyle birlikte aşağıdaki tabloda ele alınmıştır (Ertuğrul, 1988: 9-13).

Tablo 2.1. Gölbaşı İlçesinin Tarihi Kronolojisi

Hititler Dönemi	M.Ö.1650-1340
Hurri Ve Mitanni Dönemleri	M.Ö. 1340-1000
Babiller	M.Ö. 1550-590
Urartular Dönemi	M.Ö. 1200-735
Kummuh Krallığı Dönemi	M.Ö. 1000-708
Asur Krallığı Dönemi	M.Ö. 708-605
Helenistik (Yunan) Dönemi	M.Ö. 333-367
Selökit Krallığı Dönemi	M.Ö. 305-69
Kommagene Krallığı	M.Ö. 69 - M.S. 72
Romalılar Dönemi	M.S. 72-395
Sasani Dönemi	256-651
Emeviler Dönemi	670-758
Abbasiler Dönemi	758-958
Selçuklular Dönemi	1066-1240
Dulkadiroğulları Dönemi	1250-1530
Osmanlı Dönemi	1530-1923

2.2. İLÇENİN COĞRAFİ YAPISI

Gölbaşı ilçesi, Adıyaman ilinin batı ucunda yer alır. 784 km²'lik bir alana sahip olan Gölbaşı ilçesinin, kuzeyinde Malatya ilinin Doğanşehir ilçesi, doğusunda Besni ve Tut ilçeleri, güneyinde Gaziantep ilinin Araban ilçesi, batısında da Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ve Elbistan ilçeleri yer almaktadır. İlçenin rakımı 863 metredir. İlçedeki göl ve bataklık alanların yüzölçümü 150.000 dekadır. İlçedeki göllerin batısında ve hemen kuzeydoğu-güneybatı istikametinde Güneydoğu Torosların bir uzantısı olan sıradağlar uzanır. Güneybatıdan kuzeydoğuya doğru bu dağlar sırasıyla; Öksüz Dağı, Sırıklı Dağı, Meydan Dağı ve Boruk Dağı isimlerini alırlar. Bu dağların içinde en yüksek dağ 2320 metre ile Boruk Dağı'dır. İlçenin diğer kısımları engebeli dağlar ve engebeli arazilerden oluşmaktadır. İlçe arazisinin %80'i dağlık ve engebeli, %20'si ovalıktır (Özgör, 2015: 2).

Gölbaşı ilçesi bulunduğu coğrafi konum itibariyle, Malatya, Adıyaman, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerini birbirine bağlayan bir kavşaktır. Bu kavşakta olması hasebiyle kısa sürede büyüyen Gölbaşı'nın gelişiminde, Karadeniz ve Doğu Anadolu

Bölgesi'ni Akdeniz'e bağlayan devlet karayolunun etkisi de bir hayli büyüktür (Sezgin, 2013: 30).

2.3. İLÇENİN OVALARI

İlçe merkezi, Gölbaşı Gölü'nün çevresinde kurulmuştur. Göl çevresinin az bir kısmı tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Kısmen Azaplı ve İnekli Gölü'nün güney kısımları ovalıktır. Bu ovalar; kuzeyde İnekli Ovası, güneyde Balkar Ovası'dır. Gölbaşı Gölü'nün kuzeydoğusu alüvyon sahası olup, ince taneli malzeme barındırır. Gölbaşı Gölü ve Azaplı Gölü alüvyon sahasında büyük bataklıklar bulunmaktadır ve bu bataklıkların üzeri sazlık ve kamışlıklarla kaplıdır (<http://www.golbasi.bel.tr/sehir/cografya-yapi/73/>).

Tablo 1.1'e bakıldığında; Gölbaşı ilçe sınırlarında bulunan İnekli Ovası'nın yüzölçümü 45 km², yüksekliği ise 550-650 metre arasındadır.

2.4. İLÇENİN GÖLLERİ ve AKARSULARI

Adıyaman il genelinde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı ilçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İnekli gölleri olmak üç tane göl bulunmaktadır (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Durum Raporu, 2016: 9).

İlçedeki göllerin özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

Gölbaşı Gölü: Adıyaman il sınırlarında en büyük göl unvanına sahip olan Gölbaşı Gölünün çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir (Adıyaman Valiliği, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İl Çevre Durum Raporu, 2011: 64). Derinliği 22 metre olan gölün su seviyesi, iklim koşullarında önemli ölçüde etkilenmektedir (Özdemir, 2013: 34). Kuzeydoğu ve Güneybatı istikametindeki hendeğin yüksekliği 863 metredir. Göl, oluşum bakımından karstik tektonik göller grubuna girer. Suyu tatlıdır; ancak içmeye elverişli değildir. Doğu-batı yönlü uzanan gölün güneyinde bir maiktaro ovalık alan, devamında ise platoluk alan görülür. Bazı yerlerde alüvyol saha yer alır. Yağmur, kar ve küçük dereciklerle beslenen göl, batı istikametinde Azaplı Gölü'ne bağlanır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 119).

Azaplı Gölü: Gölbaşı Gölü'nün bir kanalla bağlandığı Azaplı Gölü'nün deniz seviyesinden 840 metre bir yüksekliğe sahiptir. Gölün kıyıları girintili-çıkıntılı değildir. Çevresi sazlık ve kamışlıklarla kaplıdır. Oluşum bakımından karstik bir yapıya sahip olan gölün suyu tatlıdır; fakat içmeye elverişli değildir. Göl, sazan ve yayın balığı yetiştirmek için müsait olup, yılda yaklaşık olarak 20 ton sazan ve 25-30 ton yayın balığı elde edilmektedir. Ayrıca, gölün suyu tarım arazilerinin sulama faaliyetlerinde de kullanılmaktadır (<http://www.golbasi.bel.tr/sehir/cografi-yapi/73/>).

İnekli (Yeşilova) Gölü: İlçenin en batısındaki göldür. Gölün yüzölçümü 1.09 km² olup, denizden yüksekliği 820 metredir. Etrafı sazlık ve kamışlıklarla çevrili olan gölün suyu tatlıdır; fakat içme suyu için elverişli değildir (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 121).

İlçe akarsu bakımından çok zengin değildir. Akarsu olarak ilçede sadece Göksu Çayı vardır. Göksu Çayı, Kahramanmaraş ili Nurhak ilçesinin güneyinden çıkmakta olup, doğu istikametinde kar suyu ile beslenerek akmakta ve Gölbaşı ilçesinin kuzeydoğusunda Maltepe köyü yakınlarında kavis yaparak tekrar doğuya yönelmektedir. Gölbaşı ile Malatya sınırında yer alan Erkenek Çayı ile birleşen Göksu Çayı tekrar güneye yönelerek Fırat Nehri'ne karışmaktadır. Gölbaşı ilçesi yaz aylarında yağış almadığından dolayı Göksu Çayı'nın suyu yazın oldukça azalmaktadır (<http://www.golbasi.bel.tr/sehir/cografi-yapi/73/>).

2.5. İLÇENİN İKLİMİ

Gölbaşı ilçesinin etrafı yüksekliklerle çevrili olmasından ötürü, ilçe çukur bir vadide kalmaktadır. İlçeyi çevreleyen dağların ortalama yüksekliği 1000-1700 metredir. Kuzeyinde ve güneyinde Toros dağlarının bulunması hava kütlelerinin hareketinde bir ölçüde etki etmektedir. Yaz aylarında, kuzeydeki dağlık alan bu durumu engeller. Güneydeki dağlık alan ise güneydeki sıcak havanın gelmesini engeller. Kış aylarında ise, ekseriyetle soğuk havanın oluşturduğu yüksek basınç hâkim olur. Sonbahar ve kış mevsiminde genellikle Basra Körfezi'nde meydana gelen termal alçak basıncın etkisine girer. Sonuç itibarıyla, subtropikal iklimin kış mevsimindeki ılıkılığı yerine soğuk ve yağış düşüklüğü hâkim olur.

İklimi etkileyen hava kütleleri, yükseklik, karasallık gibi faktörler Gölbaşı ilçesinde kara iklimin oluşumuna sebep olur. Hatay-Kahramanmaraş çöküntü

hengeğinden 500-700 metre eşikliklerle ayrılan batı kenarında, yükseltinin de az olması hasebiyle, az da olsa Akdeniz ikliminin yüksek alanlarda görülen tipi yer yer ilçeye hâkimdir.

İlçenin en soğuk ayı çoğunlukla Ocak ayıdır. Ortalama sıcaklık değerleri 1-5 derece ile 2-8 derece arasında değişir. En sıcak ayı ise Temmuz ayıdır. Sıcaklık 28-32 derece civarındadır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 118).

2.6. SOSYAL GÖRÜNÜM

Sosyal yapı göstergeleri nüfus, eğitim, sağlık, yoksulluk, eşitsizlik, istihdam, yaşam memnuniyeti, obezite oranları, yaşam beklentisi ve intihar oranları gibi bireysel ve toplumsal refah için önemli olan tüm konuları kapsar (http://wikiprogress.org/articles/archive/socialindicators/#Definition_of_social_indicators).

2.6.1. İlçenin Nüfusu

2.6.1.1. Nüfus Miktarı, Nüfus Artış Hızı ve Göç

Gölbaşı ilçesi toplam nüfus bakımından Adıyaman ilinin en büyük üçüncü ilçesidir. İlçenin nüfus yapısına bakıldığında, nüfusun büyük bir çoğunluğunun ilçe merkezinde yaşamakta olduğu görülmektedir. İlçe ekonomisinin tarıma dayalı olması ve sanayi tesislerinin azlığı ve iş olanaklarının yetersizliği son nüfus sayımında nüfus artış hızının negatif eğilimli olmasına sebep olarak gösterilebilir.

Aşağıdaki tabloda son 10 yıla ait Adıyaman ili ve Gölbaşı ilçesinin nüfus miktarı ve nüfus artış hızı verileri bulunmaktadır.

Tablo 2.2. Nüfus Miktarı ve Nüfus Artış Hızı

Yıllar	Adıyaman		Gölbaşı	
	Nüfus Miktarı	Nüfus Artış Hızı(Binde)	Nüfus Miktarı	Nüfus Artış Hızı(Binde)
2008	585.067	3,9	47.599	6,66
2009	588.475	5,8	48.069	9,87
2010	590.935	4,2	47.906	-3,40
2011	593.931	5,1	47.560	-7,22
2012	595.261	2,2	48.601	21,7
2013	597.184	3,2	47.406	-24,9
2014	597.835	1,1	47.593	3,9
2015	602.774	8,2	48.027	9,1
2016	610.484	12,7	49.077	21,6
2017	615.076	7,5	49.059	-0,4

Kaynak: Adıyaman İl ve İlçeleri Vakfı (2017) ve TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Tablo 2.2 verilerine bakıldığında; çok hareketli bir nüfusa sahip olmayan ilçenin son on yıldaki nüfusu %3,07 artarken, Adıyaman ilinin nüfusu %5,13 oranında artmıştır. İlçenin son on yıllık nüfusu istikrarlı bir şekilde artmamış olup, bazı yıllarda azalma olduğu tabloda görülmektedir. Tablo 1.4'e bakıldığında; 2017 yılı itibariyle ilçelerin toplam il nüfusundaki payları şu şekildedir; Kahta: %19,65, Besni: %12,27, Gölbaşı: %7,98, Gerger: %2,97, Sincik: %2,77, Çelikhan: %2,49, Tut: %1,62, Samsat: %1,22. Gölbaşı ilçesi, ildeki nüfus payı bakımından ilçeler arasında üçüncü sırada yer almaktadır.

İlçenin 2016 yılındaki göç hareketlerine bakıldığında; bir önceki yıla göre aldığı göç %5,1, verdiği göç ise %18,1 azalmıştır. 2016 yılında ilçenin aldığı göç 2.374 kişi iken, verdiği göç 1.946 kişi olup, ilçenin net göçü 428 kişi, net göç hızı ise binde 8,8'dir. İlçenin göç hareketi ağırlıklı olarak Adıyaman'ın diğer ilçeleri, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve Mersin illeri arasında yapılmaktadır. Gölbaşı ilçesine göç edenlerin %59,1'i bu illerden gelmektedir. Gölbaşı ilçesinden göç edenler ise ağırlıklı olarak bu illere gitmekte olup, bunlara ilaveten Antalya ve İstanbul illerine göç etmektedirler. İlçenin bu yedi vilayete verdiği göç, toplam ilçe göçünün %58,2'sini teşkil etmektedir (Adıyaman İl ve İlçeleri Eğitim Vakfı, 2017: 25).

2.6.1.2. Nüfusun Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda TÜİK 2017 yılı verilerine göre düzenlenen Gölbaşı ilçesinin yaş grubu ve cinsiyet dağılımına bakıldığında; ilçe nüfusunun %50,3'ünü erkekler, %49,7'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2.3. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfus (2017)

GÖLBAŞI	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	2.126	2.089	4.215
5-9	2.269	2.024	4.293
10-14	1.989	1.978	3.967
15-19	2.276	2.106	4.382
20-24	1.792	1.729	3.521
25-29	1.633	1.626	3.259
30-34	1.834	1.679	3.513
35-39	1.854	1.843	3.697
40-44	1.685	1.704	3.389
45-49	1.467	1.424	2.891
50-54	1.398	1.309	2.707
55-59	1.148	1.103	2.251
60-64	1.026	1.014	2.040
65-69	776	899	1.675
70-74	546	669	1.215
75-79	461	540	1.001
80-84	236	311	547
85-89	146	212	358
90+	18	120	138
Toplam	24.680	24.379	49.059

Kaynak: TÜİK

Tablo 2.3 verilerine göre; ilçe nüfusunun büyük bir çoğunluğunu 20 yaş ve üstü bireyler oluşturmaktadır. 2017 yılı rakamlarına göre 20 yaş ve üstü nüfus, toplam nüfusun %65,64'ünü teşkil etmektedir. Cinsiyete göre tabloyu incelediğimizde kadın ve erkek nüfusun dağılımı genel olarak birbirine yakındır; ancak 90 yaş ve üstü nüfusta durum farklıdır. 90 yaş ve üstü nüfusta kadın nüfus(120 kişi) erkek nüfusunun(18 kişi) yaklaşık olarak 7 katıdır.

2.6.1.3. İlçenin Bağımlı Nüfus Oranı

Gölbaşı ilçesi, ilçeler arasında en düşük genç bağımlılık nüfus oranına sahip olan ilçe konumundadır. TÜİK verilerine bakıldığında, 2016 yılında ilçenin genç bağımlılık oranının düştüğü görülmektedir.

Tablo 2.4. İlçelere Göre Nüfus Bağımlılık Oranları

2016		MERKEZ	BESNİ	ÇELİKHAN	GERGER	GÖLBAŞI	KAHTA	SAMSAT	SİNCİK	TUT
0-14 Yaş Grubu	Toplam	86.550	20.977	4.160	5.961	12.497	39.524	2.431	5.067	2.706
	Erkek	44.308	10.707	2.128	3.051	6.385	20.357	1.226	2.611	1.401
	Kadın	42.242	10.270	2.032	2.910	6.112	19.167	1.205	2.456	1.305
15-64 Yaş Grubu	Toplam	192.760	47.133	9.562	10.430	31.803	73.280	4.593	10.798	6.127
	Erkek	97.415	24.11	4.949	5.222	16.206	37.362	2.542	5.262	3.199
	Kadın	95.345	23.022	4.643	5.208	15.597	35.918	2.411	5.536	2.928
65 + Yaş Grubu	Toplam	17.006	7.145	1.426	2.394	4.777	7.574	608	1.611	1.194
	Erkek	7.481	2.966	685	1.039	2.136	3.352	252	756	553
	Kadın	9.525	4.179	741	1.355	2.641	4.222	356	855	641
Genç Bağımlılık Oranı(0-14 Yaş) (%)	Toplam	44,9	44,5	43,4	57,2	39,3	53,9	49,1	46,9	44,2
	Erkek	45,5	44,4	43,0	58,4	39,4	54,5	48,2	49,6	43,8
	Kadın	44,3	44,6	43,8	55,9	39,2	53,4	50,0	44,4	44,6
Yaşlı Bağımlılık Oranı(65+ Yaş) (%)	Toplam	8,8	15,2	14,9	23,0	15,0	10,3	12,3	14,9	19,5
	Erkek	7,7	12,3	13,8	19,9	13,2	9,0	9,9	14,4	17,3
	Kadın	10,0	18,2	16,0	26,0	16,9	11,8	14,8	15,4	21,9
Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%)	Toplam	53,7	59,7	58,2	80,1	54,3	64,3	61,4	61,8	63,7
	Erkek	53,2	56,7	56,8	78,3	52,6	63,5	58,1	64,0	61,1
	Kadın	54,3	62,8	59,7	81,9	56,1	65,1	64,7	59,8	66,5

Kaynak: TÜİK

Tablo 2.4 verileri incelendiğinde; Gölbaşı ilçesi, ‘Yaşlı Bağımlılık Oranı’ olarak adlandırılan 65 + yaş grubunda; %15,0 ile ilde dördüncü sıradadır. Yani ilin en yaşlı dördüncü ilçesidir. Toplam yaş bağımlılık oranında ise %54,3 ile en düşük orana sahip olan ilçedir.

2.6.1.4. Kentleşme

Adıyaman'ın toplam nüfusunun yaklaşık olarak %8'ini oluşturan Gölbaşı ilçesinin 3 beldesi, 30 köyü ve 9 mahallesi bulunmaktadır (TUİK,2018).

Aşağıdaki tabloda Gölbaşı ilçesinin son 10 yıla ait kent ve kırsal nüfus miktarı verilmiştir.

Tablo 2.5. Yıllar İtibariyle Gölbaşı İlçesinin Kent ve Kırsal Nüfusu

Yıllar	Kent Nüfusu (İlçe Merkezi)	Kırsal Nüfus (Belde ve Köy)	Kent Nüfus Oranı (%)	Kırsal Nüfus Oranı (%)
2008	27.087	20.512	56,91	43,09
2009	27.800	20.269	57,83	42,17
2010	28.072	19.834	58,60	41,40
2011	28.204	19.356	59,30	40,70
2012	29.665	18.936	61,04	38,96
2013	28.652	18.754	60,44	39,56
2014	29.253	18.340	61,46	38,54
2015	30.182	17.845	62,84	37,16
2016	31.283	17.794	63,74	36,26
2017	31.587	17.472	64,39	35,61

Kaynak: TUİK,2018

Tablo 2.5 verilerine bakıldığında; ilçe merkezinin nüfusu son 10 yıllık bir süreçte genel itibariyle sürekli artmıştır. Sadece 2013 yılında bir düşüş yaşanmıştır. Kırsal nüfus ise yıllar itibariyle sürekli düşmüştür. Kırsal kesimde iş olanaklarının azlığı, eğitimlerini tamamlayan genç neslin farklı yerlerde iş sahibi olması gibi nedenler kırsal kesimdeki nüfusta düşüş yaşanmasının sebepleri arasında gösterilebilir. Son on yılda ilçenin merkez nüfusu yüzde 16,61 artarken, belde ve köy nüfusu yüzde 14,82 azalmıştır. 2017 yılında ise ilçe merkezinin nüfusu bir önceki yıla göre yüzde 0,97 artarken, belde ve köy nüfusu ise yüzde 1,81 azalmıştır.

2.6.2. İlçenin Eğitim Durumu

2.6.2.1. Eğitim Durumuna Göre Nüfus

Gölbaşı ilçesinde, okur-yazar olmayan ve okuma-yazma bilip bir okul bitirmeyenler ile lise ve yüksekokul mezunlarının oranı, Adıyaman il ortalamasının altında iken, ilköğretim mezunu olanların oranı, Adıyaman il

ortalamasının üstünde bir seyir izlemektedir (Adıyaman İl ve İlçeleri Eğitim Vakfı, 2017: 26).

Tablo 2.6. Eğitim Durumuna Göre Nüfusun Dağılımı (15 yaş ve yukarı yaştakiler) (%)

2015	Türkiye	Adıyaman	Gölbaşı
Toplam	100,0	100,0	100,0
Okur-yazar değil	4,4	9,1	7,7
Bir okul bitirmeyen	5,8	6,3	5,7
İlkokul	25,2	22,6	25,1
Ortaokul veya İlköğretim	26,3	30,7	32,7
Lise	21,9	19,1	17,8
Yüksekokul ve üst	15,4	11,6	10,2
Bilinmeyen	0,9	0,5	0,9

Kaynak: Adıyaman İl ve İlçeleri Eğitim Vakfı,2017

Tablo 2.6’da; 15 yaş ve yukarı yaştaki nüfusun eğitim durumuna göre dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde; Gölbaşı ilçesinde okur-yazar olmayan ve ortaokul veya ilköğretim mezunlarının oranı, Türkiye ortalamasının üstünde yer almakta iken, geri kalan diğer mezunların oranında ise Türkiye ortalamasının altında yer aldığı tablodan anlaşılmaktadır.

2.6.2.2. İlçedeki Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayısı

Gölbaşı ilçe genelinde 4 anaokulu, 18 ilkokul, 8 birleştirilmiş ilkokul, 19 ortaokul, 7 lise olmak üzere toplamda 56 tane okul bulunmaktadır. Bu okullarda 88 idareci ve 643 öğretmen görev yapmaktadır. Ayrıca, ilçede, 2 sürücü kursu, 1 rehabilitasyon merkezi, 1 kişisel gelişim kursu ve 1 tane halk eğitim merkezi vardır (Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2018)

Tablo 2.7. Gölbaşı İlçesinin Eğitim Kademelerine Göre Genel İstatistiki Bilgileri (2017/2018 Eğitim Öğretim Yılı)

Eğitim Kademesi	Okul Sayısı	Derslik Sayısı	Derslik Başına Öğrenci Sayısı	İdareci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı			Toplam Öğretmen Sayısı	Öğretmen Başına Öğrenci Sayısı
					Toplam	Erkek	Kız		
Okul Öncesi (Anaokulu)	4	14	27	5	373	189	184	19	20
İlkokul	26	118	33	31	3939	2079	1860	201	20
Ortaokul	19	164	21	27	3459	1720	1739	215	16
Genel Liseler	5	76	29	18	2184	1067	1117	146	15
Mesleki Ve Teknik Liseler	2	32	32	7	1010	568	442	62	16
İlçe Toplamı/Ortalaması	56	404	27	88	10965	5623	5342	643	17

Kaynak: Gölbaşı İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2018 verilerinden derlenmiştir.

Tablo 2.7 verileri incelendiğinde; ilçede ilk ve orta dereceli okullarda toplam öğrenci sayısı 10 bin 965'tir. Bu öğrencilerden 5 bin 623'ü erkek, 5 bin 342'si kız öğrencidir. Genel itibariyle erkek öğrenci sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Anaokulu ve İlkokul eğitim kademesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının diğer eğitim kademelerinden yüksek olduğu göze çarpmaktadır. İlkokul ve mesleki ve teknik liseler eğitim kademesinde derslik başına düşen öğrenci sayısı 30'un üzerindedir. Bu ortalama diğer diğer okulların üzerinde bir seyir izlemektedir.

2.6.2.3. Yükseköğretim Kurumları

İlçede yükseköğretim kurumu olarak Adıyaman Üniversitesi'ne bağlı Gölbaşı Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır.

Gölbaşı Meslek Yüksekokulu, Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü'nün 03.06.1998 tarih ve 3431 sayılı teklifi ve Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 30.07.1998 tarihli toplantısında 2547 sayılı kanunun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 maddesi uyarınca alınan kararla kurulmuştur. Yüksekokul, 1999/2000 eğitim-öğretim yılında İşletme

Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı programlarına öğrenci alınarak, Gölbaşı Kaymakamlığı'nca Gaziantep Üniversitesi'ne geçici olarak tahsis edilen Adıyaman İl Özel İdaresi'ne ait Gölbaşı Tatil Köyü Vali Sabahattin Onur yerleşkesinde eğitim-öğretime başlamıştır.

Gölbaşı Meslek Yüksekokulu, 2006 yılında 5467 sayılı yasa gereği Adıyaman Üniversite'ne bağlanmıştır.

Yüksekokul bünyesinde hâlihazırda 5 bölüm aktif olarak eğitim-öğretime devam etmektedir. Bu bölümlere bağlı olarak 7 tane program öğrenci alımı yapmaktadır. Bu programlarda kayıtlı öğrenci sayısı 766'dır. Bu bölümler ve programlar şu şekildedir:

- ✓ Yönetim ve Organizasyon Bölümü: İşletme Yönetimi- Yerel Yönetimler-Lojistik Programları
- ✓ Bilgisayar Teknolojisi Bölümü: Bilgisayar Programcılığı
- ✓ Büro Hizmetleri ve Sekreterliği Bölümü: Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı
- ✓ Muhasebe ve Vergi Uygulamaları: Muhasebe ve Vergi Uygulamaları
- ✓ Otel, Lokanta ve İkram Hizmetler: Turizm ve Otel İşletmeciliği (<http://gmyo.adiyaman.edu.tr/>).

2.6.2.4. İlçe Halk Kütüphanesi

Gölbaşı İlçe Halk Kütüphanesi 1981 yılında kurulmuştur. 1.616 m²'lik açık alan üzerine kurulu olan kütüphanenin kapalı alanı 562 m²'dir.

31.12.2016 tarihi itibarıyla kütüphanede 26 bin 709 tane kitap bulunmaktadır. 01.01.2016 - 31.12.2016 tarihleri arasında 5 bin 588 erkek çocuk, 13 bin 296 kız çocuk, 13 bin 554 erkek yetişkin ve 20 bin 693 kadın yetişkin olmak üzere toplamda 53 bin 131 kişi kütüphaneden yararlanmıştır (<http://www.adiyamangolbasikutup.gov.tr/TR,153790/2016-yil-sonu-istatistikleri.html>). Veriler değerlendirildiğinde; 2016 yılı içerisinde yararlanılan okuyucu sayısında; kadın okuyucu sayısının erkek okuyucu sayısından daha fazla olduğu göze çarpmaktadır.

2.6.3. Sağlık

Gölbaşı ilçesinde, 2016 yılsonu itibariyle 1 Devlet Hastanesi, 15 Aile Hekimliği, 5 Aile Sağlığı Merkezi, 1 Toplum Sağlığı Merkezi ve 13 tane eczane bulunmaktadır (Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü 2012-2016 Sağlık İstatistikleri, 2017).

İlçenin en büyük sağlık kuruluşu olan Gölbaşı Devlet Hastanesi, 1988 yılında bir başhekim, 3 hemşire, 1 ebe ve 1 röntgen teknisyeni ile hastane binası olmadığından dolayı Gölbaşı Merkez Sağlık Ocağı bünyesinde hizmet vermeye başlamıştır. İlçe devlet hastanesi, 1993 yılında 50 yataklı ve “L” tipi bir binada 1 başhekim, 3 pratisyen hekim, 15 hemşire, 3 ebe ve 11 diğer personel ile kendine ait binada hizmetlerini devam ettirmiştir. 2007 yılında ise devlet hastanesinin ek binası hizmete açılmış olup, yatak sayısı 70 olmuştur. Daha sonra 2015 yılında 84 yataklı ilçe hastanesinin inşaatı başlamış olup, 2016 yılında yeni binasında hizmet vermeye başlamıştır.

İlçe devlet hastanesi 2016 yılsonu itibariyle; 14 uzman hekim (1 ortopedi, 2 anestezi, 1 çocuk, 1 genel cerrahi, 2 dâhiliye, 1 göz hastalıkları, 1 psikiyatri, 1 radyoloji ve 1 intaniye uzmanı, 1 kadın doğum, 1 Kulak Burun Boğaz, 1 kardiyoloji), 14 pratisyen hekim (1 baştabip), 7 diş hekimi, 71 hemşire, 20 ebe, 19 sağlık memuru, 8 laboratuvar, teknisyeni, 8 röntgen teknisyeni, 6 anestezi teknisyeni, 1 eczacı ile sağlık hizmeti vermektedir (<http://www.golbasidh.gov.tr/>).

Tablo 2.8. İlçelere Göre 1.Basamak Sağlık Kuruluşlarının Dağılımı (2016)

İlçeler	Aile Hekimliği	Aile Sağlığı Merkezi (ASM)	Toplum Sağlığı Merkezi (TSM)	Sağlık Evi	Verem Savaş Dispanseri	Halk Sağlığı Laboratuvarı	Üreme Sağlığı Birimi	KETEM	Çocuk İzleme Merkezleri (ÇİM)	Toplum Ruh Sağlığı Merkezi
Merkez	90	29	1	10	1	1	1	1	-	1
Besni	24	13	1	9	-	-	-	-	-	-
Çelikhan	5	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Gerger	6	4	1	4	-	-	-	-	-	-
Gölbaşı	15	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Kahta	38	18	1	4	-	-	-	1	-	-
Samsat	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Sincik	6	4	1	3	-	-	-	-	-	-
Tut	5	2	1	3	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü, 2017

Tablo 2.8 verilerine bakıldığında; birinci derece sağlık kuruluşlarının dağılımında Gölbaşı ilçesi, ilçeler arasında 3.sıradadır. Tabloda göze çarpan diğer bir veri ise, Gölbaşı ve Samsat ilçeleri dışındaki diğer tüm ilçelerde sağlık evinin olmasıdır.

2.6.4. İlçenin Tarihi Değerleri ve Kültürel Yapısı

Gölbaşı ilçesi tarihi ve arkeolojik eserler cihetiyle çok fazla bir zenginliğe sahip değildir. Kültürel değer olarak nitelendirilebilecek değerler ilçe merkezinden ziyade köy ve kasabalarda bulunmaktadır (Sucu, 1992: 82).

İlçede, tescil edilen tarihi ve doğal değerler şunlardır:

Arkeolojik Sit Alanları:

Azaplı Höyüğü (Balkar Beldesi): Balkar beldesinin yaklaşık olarak 1.5 km batısında, Azaplı Gölü'nün 100 metre güneydoğusunda yer alan höyük; 10 metre yüksekliğinde ve 200 x 175 metre boyutlarındadır. Höyük üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda, Eski Tunç ve Demir çağları ile Helenistik döneme ait seramik, çakmaktaşı ve sileks kalıntılarına rastlanılmıştır.

Kavkutlu Höyük (Harmanlı Beldesi): Harmanlı beldesi Kavkutlu mevkiinde yer alan Kavkutlu Höyük, yaklaşık olarak 5 metre yüksekliğindedir. Yayvan bir görünüm sergileyen Höyük üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda Genç Tunç çağından, Helenistik ve Roma dönemlerine kadar giden seramik kulp, gövde, ağız ve kaide parçalarına rastlanılmıştır.

Sivil Mimari:

Altınlı Köprü: Köprü, Yolbağ (Karamağara) köyü hudutları içerisinde, Karatepe'nin güney yamaçlarında vadiye ulaşan yerde Göksu Çayı'nın üzerinde kurulmuştur. İlçedeki en önemli tarihi eserlerden biri olan Altınlı Köprü'nün yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Köprü'nün yapılış tarihi hakkında bazı kaynaklar Selfkiler, bazı kaynaklar ise Selçuklular zamanında yapıldığına dair tahminlerde bulunmuştur.

Vijne Köprüsü (Yaylacık): Köprü, Yaylacık (Köristan) köyü sınırları içerisinde ve Göksu Çayı'nın dar bir noktasında bulunmaktadır. Küçük bir köprü olan Vijne, biri büyük biri küçük olmak üzere iki kemerden yapılmıştır. Köprü üzerinde yapılan

incelemeler neticesinde, köprünün Altınlı ve Paşa Köprüsü ile yaşıt olduğu ve Baharat Yolu güzergâhında bulunduğu belirtilmiştir.

Paşa Köprüsü: Harmanlı kasabası sınırları içerisinde yer alan köprünün, Altınlı ve Vijne Köprüsü ile aynı dönemde yapılmış olduğu ve bu köprünün Göç Yolu üzerinde bulunduğu rivayet edilmektedir; ancak köprü ile ilgili detaylı bir inceleme yapılmamıştır (Göksu, 2008: 285-290).

İlçenin kültürel yapısı sosyal yapısından oldukça etkilenmiştir. Gölbaşı ilçesinde zengin bir yemek kültürü vardır. Halk sanatları ve yöresel giysilerin ilçe kültüründeki yeri de göz ardı edilemez. Örf, adet, gelenek ve görenekler ile inanışlar ilçe kültüründe önemli bir yere sahiptir (Göksu, 2008: 560).

Çok farklı kültürlerin mozaïği olan ilçede, sosyal etkinlikler ve her türlü sosyal ve kültürel faaliyetler yapılmaktadır. Gelenekselleşen Kuru Peygamber Üzümlü Festivali, ülkenin ünlü şairlerinin iştirak ettiği Şiir Şöleni, tiyatro ve sportif faaliyetler, Gölbaşı'yı sosyal ve kültürel anlamda da cazip bir ilçe haline getirmiştir (Özdemir, 2013: 26-27).

2.6.5. Ulaşım

Gölbaşı ilçesi, ulaşım bakımından çok avantajlı bir konumdadır. İlçe, çevredeki birçok il ve ilçeye kıyaslanmayacak kadar mükemmel ulaşım olanaklarına haizdir. TCDD ve yaygın karayolu ağının hareketli geçişi ile Gölbaşı, doğuyu batıya, kuzeyi güneye bağlayan bir kavşak konumundadır. İlçe, Gaziantep ve Malatya illerine 120 km, Şanlıurfa'ya 162 km, Kahramanmaraş'a 103 km, Adıyaman'a ise 63 km uzaklıkta olup, bu iller arasında köprü görevi yapmaktadır. Ayrıca, ilçeye komşu olan bütün illerde hava alanı bulunmaktadır Bu cihetten de ilçe avantajlı konumdadır. Ulaşım ilavesi Gölbaşı aynı zamanda bir enerji koridorudur. Atatürk Barajı'ndan elde edilen elektrik, NATO Boru Hattı ve Doğalgaz Boru Hattı Gölbaşı ilçesinden geçmektedir (Topsoy, 2014: 25).

Gölbaşı Gar Şefliği, Malatya 5. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olarak 1932 yılında faaliyete geçmiştir. İlçe sınırları içerisindeki toplam demiryolu ağı 50 km'dir. Gölbaşı güzergâhından, Elazığ-Adana, Diyarbakır-İzmir seferleri yapılmaktadır.

Hızlı gelişim sürecini şehirlerarası yol kavşağında bulunmasına borçlu olan ilçenin, il merkezine ve çevre illere giden yollarının tamamı asfalttır. İlçeye bağlı köylerin toplam yol ağı 215.572 km olup, bu yol ağının 200 bin km'si asfalt, geri kalanı stabilize yol niteliindedir (<http://www.golbasi.gov.tr/ulasim>).

2.7. EKONOMİK GÖRÜNÜM

İktisadi fonksiyonlar, herhangi bir yerleşmenin şehir olup olmama kriterlerinden biridir. İktisadi fonksiyonların oranları iktisaden faal nüfustan ne kadar bir istihdamın yapıldığı bilgileri şehrin hem bugününe hem de istikbaline ışık tutabilir. Buna göre nüfusun %50'inden fazlası tarım dışı sektörlerde istihdam ediliyor ise o yerleşim birimi kent kabul edilmektedir. Bir yerin kent ya da kır kabul edilmesi tarım dışı sektörlerin varlığına bağlıdır.

Gölbaşı ilçesinin böyle bir ayrımda şehir olma gibi bir tartışması olamaz. Çünkü Gölbaşı henüz idari olarak köy olduğu dönemde bile asli fonksiyonun ticaret olduğu belirtilmektedir. Ancak ne kadar bir nüfusun tarım dışı sektörlerde istihdam edildiği veya tarım dışı sektörlerdeki değişme Gölbaşı'nın gelecekteki nüfus yapısı ve fonksiyonları açısından son derece önem arz etmektedir (Akdemir, 2004: 205).

İlçenin temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bunların yanı sıra geçici köy koruculuğu, halı kursları, esnafılık ilçenin istihdam alanlarını oluşturmaktadır. İlçedeki kömür işletmesi, tekstil atölyesi, küçük sanayi ve benzer işyerleri istihdam sahalarıdır. İlçede büyük ölçekli fabrika, sanayi tesisi ya da işletme yoktur (<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61339/golbasi.html>).

İlçede istihdamı arttırmak için yapılan özel girişimler haricinde devlet tarafından organize sanayi bölgesi kurulmuştur. İnşaat, ilçedeki en önemli sektörler arasındadır. Gölbaşı ilçesi turistik kaynaklar bakımından da oldukça zengindir (Göksu, 2008: 560).

Gölbaşı ilçesinde, T.C. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Türkiye İş Bankası olmak üzere 3 tane banka bulunmaktadır (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65>).

2.7.1. Sanayi

İlçedeki ekonomik hayat daha çok kara ve demiryolu üzerinde bulunmanın getirileri üzerine inşa edilmiştir. İlçe, coğrafi konumundan gelen bu avantajı tam olarak harekete geçirememiştir. İlçede sanayi tesisi yok denecek kadar az olmakla birlikte olanlarda küçük ölçeklidir.

İlçede 1 tane küçük sanayi sitesi ve 1 tane de organize sanayi bölgesi bulunmaktadır (<http://www.golbasi.gov.tr/sanayi-ve-ticaret>).

2.7.1.1. Gölbaşı Küçük Sanayi Sitesi (Gölbaşı KSS)

Gölbaşı KSS, 1989 yılında 100 üye ile kurulmuştur. Daha sonra 2008 yılında Gölbaşı – Kahramanmaraş güzergâhında 28.363 m²lik alan üzerine yeni işyerleri tahsis edilmiştir (<http://www.golbasi.gov.tr/sanayi-ve-ticaret>). 2015 yılsonu itibariyle 60 işyeri faal olarak çalışmakta olup, bu işyerlerinde 180 kişi istihdam edilmektedir (Sanayi Genel Müdürlüğü,2015).

2.7.1.2. Gölbaşı Organize Sanayi Bölgesi (Gölbaşı OSB)

Gölbaşı OSB 1.etap 50 hektar (11 parsel), 2.etap 60 hektar (25 parsel) olmak üzere 110 hektarlık (36 parsel) bir alana sahiptir.

2016 yılsonu itibariye Gölbaşı OSB’de 6 firma üretimde, 1 firma üretime hazır ve 1 firma da inşaat aşamasındadır. Bu firmaların faaliyet alanları aşağıdaki gibidir (Gölbaşı Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, 2017):

Üretimde Olan Firmaların Faaliyet Alanları:

- Çelik Tencere OMS
- Süt İşleme Tesisi
- Pestil Üretimi
- Gübre Üretimi
- Bims Üretim Tesisi
- Maden Zeng Çinko-Kurşun

Üretime Ara Veren Firmaların Faaliyet Alanları:

- Balık Paketleme Tesisi
- Soğuk Hava Deposu
- Süt İşleme Tesisi

Üretime Hazır Olan Firmaların Faaliyet Alanları:

- Yapı Malzemeleri (kimyasal)

İnşaat Aşamasında Olan Firmaların Faaliyet Alanları:

- Yem-Yağ Üretimi

2.7.2. Tarım ve Hayvancılık

Gölbaşı ilçesinde sanayi tesislerinin azlığı ve iş olanaklarının kısıtlı olması halkı göçe zorlasa da tarım ve hayvancılığın, bilhassa tarımın, ilçe ekonomisinde çok önemli bir rolü vardır. İlçedeki tarım arazilerinin büyük bir kısmında kuru tarım yapılmaktadır (Göksu, 2008: 560).

2.7.2.1. Tarım

İlçenin yüzölçümü 784.000 dekar olup, bunun 188.729'u (%24,07) tarım arazisi, 438.000'u (55,87) ormanlık ve fundalık, 1.332'si (%0,17) mera, 155.939'u (%19,89) tarım dışı arazidir. Tarım alanı olarak kullanılan arazinin 28.878' inde sulu tarım, geri kalan kısmında ise kuru tarım yapılmaktadır (Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017: 8).

İlçede ekili ve dikili alan aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.9. Gölbaşı İlçesinde Ekili Dikili Alanın Dağılımı (2017)

Ekilen Tarım Alanı(da)	Sulanan	11.650
	Sulanmayan	73.970
Ekilen Sebze Alanı	Sulanan	1.130
	Sulanmayan	205
Ekilen Meyve Alanı (da)	Sulanan	16.092
	Sulanmayan	84.865
Fide Alanı (da)	6	
Toplu Meyve Bahçelerinden Ekilen Toplu Sebze Alanı	235	
Nadas Alanı (da)	800	
Tarıma Elverişli Olup Kullanılmayan Arazi	11	
Toplam Tarım Alanı (da)	188.729	

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

Tablo 2.9 verilerine bakıldığında; ilçede sulama faaliyetlerinin çok fazla gelişmediği görülmektedir. İlçe arazisinin büyük kısmının engebeli oluşu ve su kaynaklarına uzaklığı sulama faaliyetlerinin gelişmemesine sebep olarak gösterilebilir. Ekili sebze alanında sulanan alan daha fazladır. Tablodaki genel görünüm ilçede ağırlıklı olarak kuru tarımın yapıldığıdır.

İlçede yetiştirilen başlıca tarım ürünleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2.10. Gölbaşı İlçesinde Yetiştirilen Başlıca Tarım Ürünlerinin Ekiliş Alanları (Dekar) (2017)

Ürünler	Gölbaşı	Adıyaman
Arpa	26.672	581.999
Buğday	37.273	858.220
Antep Fıstığı	34.514	263.688
Üzüm	33.568	124.377
Ceviz	9.180	19.277

Kaynak: Gölbaşı Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2018

Tablo 2.10 verilerine bakıldığında; Gölbaşı ilçesinde üretimi yapılan bu ürünlerin ekili alanları il genelindeki yüzdelere göre incelendiğinde; Arpa %4,58, buğday %11,30, Antep fıstığı %13,08, üzüm %27 ve ceviz %47,62’lik bir alana tekabül etmektedir.

İlçenin tarım faaliyetlerinde ekili alanlardan çok dikili alanlar öne çıkmaktadır. Bu dikili alanlardan ise Antep fıstığı, üzüm ve ceviz ilçede yapılan tarım faaliyetlerinin başında gelmektedir. İlçede üretimi yapılan üzümün alanı il genelinin nerdeyse üçte birine karşılık gelmektedir. Ceviz üretimi için ayrılan alan ise il genelinin yarısına yakın bir kısmını oluşturmaktadır. %13,08’lik alanla Antep fıstığı ilçede tarım için ayrı bir ekonomik değere sahiptir.

2.7.2.2. Hayvancılık

İlçe ekonomisinin ağırlık olarak tarım ve hayvancılığa dayalı olması ilçede hayvancılığın önemini artırmaktadır. İlçe nüfusunun %35,61 kırsal kesimde yaşamaktadır. Bu oran, Türkiye’deki kırsal nüfusun ortalamasına göre yadsınamayacak

bir rakam olup, tarım ve hayvancılığın ilçe ekonomisi için önemli olduğunun da göstergesidir. İlçe topraklarının %17'si meradır. Mera alanları kısmen de olsa hayvancılıkla uğraşan kesimin maliyetlerini düşürmektedir.

İlçede bulunan hayvancılık işletmesi sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo incelendiğinde; ilçede 1.698 tane büyükbaş işletme ve 400 tane küçükbaş işletme bulunmaktadır.

Tablo 2.11. Hayvancılık İşletme Sayısı

2017	Gölbaşı	Adıyaman
Büyükbaş Toplam	1.698	21.059
0-50 baş	1.682	20.941
51-100 baş	6	69
101-200 baş	2	27
201-500 baş	0	17
501 ve üzeri baş	0	5
Küçükbaş Toplam	400	3.595
0-50 baş	103	1.590
51-100 baş	113	1.054
101-200 baş	129	654
201-500 baş	51	270
501 ve üzeri baş	4	27

Kaynak: Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

İlçede büyükbaş hayvancılıkta en fazla işletme sayısı 0-50 baş (1.682) aralığında olup, bu sayı il genelinde 20.491'dir. 101-200 baş aralığında il genelinde 27 tane işletme vardır ve bunun sadece 2'si Gölbaşı'ndadır. İlçede 201 ve üzeri büyükbaş işletmesi yoktur. İl genelindeki büyükbaş işletme sayısının %8'i Gölbaşı ilçesindedir. İl geneline göre kıyaslandığında; büyükbaş hayvancılığın ilçede çok fazla gelişmediği sonucuna ulaşılabılır.

Küçükbaş işletme sayısına bakıldığında; il genelindeki küçükbaş işletme sayısının %11 Gölbaşı ilçesindedir. En fazla işletme sayısı 101-200 baş aralığında olup, 201 ve üzeri işletme sayısı 55'tir.

2017 yılı itibariyle Adıyaman ilçelerinde canlı hayvan sayısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 2.12. Adıyaman İlçelerinde Canlı Hayvan Sayısı

2017	Merkez	Besni	Çelikhan	Gerger	Gölbaşı	Kahta	Samsat	Sincik	Tut
Küçükbaş Toplam	83.597	85.723	5.362	23.851	48.300	48.931	3.769	11.519	6.541
Koyun	49.748	28.412	2.287	2.679	16.838	26.679	2.920	2.796	3.911
Merinos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yerli	49.748	28.412	2.287	2.679	16.838	26.679	2.920	2.790	3.911
Kıl Keçisi	33.849	57.311	3.075	21.172	31.462	22.252	849	8.723	2.630
Tiftik Keçisi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Büyükbaş Toplam	30.239	10.690	3.852	12.737	13.579	29.752	1.542	11.106	3.917
Sığır	30.239	10.690	3.852	12.737	13.579	29.752	1.542	11.106	3.917
Kültür	18.940	1.989	1.238	4.060	8.678	14.018	801	1.582	1.469
Melez	10.606	8.527	2.137	5.819	4.625	14.970	734	7.599	2.433
Yerli	693	174	477	2.858	276	764	7	1.925	15
Manda	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tek Tırnaklı Toplam	564	380	179	1.161	839	2.840	12	925	1.182
At	351	285	31	571	587	1.748	4	487	874
Katır	74	21	84	189	41	205	0	341	78
Eşek	139	74	64	401	211	887	8	97	230
Kümes Hayvanları Toplam	58.496	21.485	4.678	7.400	71.420	83.540	15.475	9.290	11.907
Yumurtacı Tavuk	54.468	20.150	4.155	6.127	70.200	81.000	10.750	8.400	11.250
Etçi Tavuk (broiler)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hindi	1.356	151	0	320	243	545	1.200	70	175
Ördek	585	107	0	110	125	310	300	40	75
Kaz	307	104	0	130	73	265	2.500	60	40
Bıldırcın	350	203	148	233	214	250	115	185	102
Güvercin	815	450	200	250	300	650	400	285	150
Tavşan	615	320	175	230	265	520	210	250	115
Arıcılık (Kovan) Toplam	15.432	4.375	9.927	9.505	4.815	11.967	320	11.809	3.120
Eski Tip	45	30	60	85	35	40	20	75	10
Yeni Tip	15.387	4.345	9.867	9.420	4.780	11.927	300	11.734	3.110

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017

Tablo 2.12 verileri incelendiğinde; Gölbaşı ilçesinde küçükbaş hayvan sayısı 48.300 olup, küçükbaş hayvan sayısı bakımından Merkez ilçe dâhil olmak üzere dördüncü sıradadır. İlçedeki koyun sayısı 16.838, keçi sayısı 31.462'dir. İl genelinde tiftik keçisi ve merinos koyunu bulunmamaktadır. İlçede büyükbaş hayvan sayısı ise 13.579'dur. Büyükbaş hayvan sayısı bakımından da ilçeler arasında üçüncü sıradadır.

İlçede tek tırnaklı hayvan sayısı 839, kümes hayvanları sayısı ise 71.420 dir. İlçe kümes hayvanları sayısında Kahta'dan sonra ikinci sıradadır. İlçede kümes hayvanları sayısının diğer ilçelerden fazla olmasında en önemli etken olarak ilçede faaliyet gösteren CİV-KUR GIDA SAN. TİC. ve PAZ. A.Ş. firmasının 20 adet damızlık kümes ve 1 adet kuluçkahane ile üretim yapması gösterilebilir.

Aracılık faaliyetlerinin ilçede çok fazla geliştiği söylenemez. İlçede 4.815 tane eski ve yeni tip kovan bulunmaktadır. Yine kovan sayısı bakımından ilçelerle mukayese edildiğinde; dokuz ilçe arasında altıncı sırada yer almaktadır.

Yıllar itibariyle Gölbaşı ilçesindeki canlı hayvan sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2.13. Yıllar İtibariyle Gölbaşı İlçesinde Canlı Hayvan Sayısı

	2013	2016	2017
Sığır Sayısı (baş)	9.425	11.600	13.579
Koyun Sayısı (baş)	14.418	15.750	16.838
Keçi Sayısı (baş)	25.058	30.050	31.462
Tek Tırnaklı (baş)	---	745	839
Kümes Hayvanı(adet)	91.620	84.847	71.420

Kaynak: TÜİK

Tablo 2.13'e bakıldığında; ilçedeki sığır, koyun, keçi ve tek tırnaklı hayvan sayısında yıllar itibariyle sürekli bir artış olduğu görülmektedir. Kümes hayvanlarında ise sürekli bir azalış söz konusudur.

İlçenin hayvan ürünleri üretim faaliyetlerine bakıldığında; ilçede 420 ton et, 3.300 ton süt, 1.440.000 adet yumurta ve 70.970 ton bal üretimi gerçekleştirilmiştir (Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017: 38).

Ayrıca, Gölbaşı/Harmanlı Beldesi'nde 1 tane alabalık tesisi bulunmakta olup, bu tesiste 2017 yılı itibariyle 15 ton balık üretimi yapılmıştır (Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Brifing Raporu, 2017: 17).

2.7.3. Turizm

Gölbaşı ilçesi, Güneydoğu Anadolu toprakları üzerinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış Adıyaman hudutları içerisinde, önemli yolların geçtiği bir güzergâh

üzerinde yer almaktadır. İlçe hem tarihi mirası hem de coğrafi güzellikleri barındırmaktadır. 1997 yılında yapılan DİE Köy Envanteri verilerine göre Gölbaşı ilçesine bağlı 28 köyde doğal ve tarihi eserler tespit edilmiştir. İlçede daha gün ışığına çıkarılamayan değerler olup, bu konuda yapılacak olan çalışmaların neticesinde Gölbaşı turistik değerleri ile daha fazla öne çıkabilecek bir olmaya adaydır (Göksu, 2008: 284).

İlçedeki tarihi ve gezilecek bazı yerler şu şekilde sıralanabilir (<http://www.adiyamanda.net/golbasi.html>):

- Belören Kalesi
- Gölbaşı Tren Köprüsü (Diğer adıyla Alaman Köprüsü)
- Tarihi Harmanlı Köprüsü
- Meydan Köyü Köprüsü
- Göksu Çayı üzerinde bulunan Altınlı Köprüsü
- Uzun ve derin bir vadi olan Göksu Çayı Vadisi
- Harmanlı Kasabasında bulunan Uzun Mağara
- Aşağı Nasırlı köyünde bulunan Kızkapan Mağarası
- Körüstan tarihi kalıntıları
- Tarihi Sütun
- Sııklıhan
- Yukarı Nasırlı köyünde bulunan mağaralar, Öküz Başı Röylefi ve Delikli Taş
- Yıkıcak Şelalesi
- Çelik Şelalesi
- Çataltepe köyünde bulunan Kara Mağara ve tarihi kalıntılar
- Tarihi Çelik Çeşmesi ve Çelik Mağaraları
- Gölbaşı, Azaplı ve İnekli Gölleri

Gölbaşı ilçe sınırları dâhilinde bulunan ve 2076 ha alanın 12/05/2008 tarihli ve 2008/13745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı” olarak ilan edilmiştir (Adıyaman Valiliği İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2011: 44). Tabiat Parkı sınırları Gölbaşı, Azaplı ve İnekli göllerini kapsamaktadır. Bu alanlarda çok sayıda kuş türü mevcut olup, bilhassa bir çift turna yaz-kış konaklamakta ve üremektedir (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 146).

İlçede Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan işletme belgeli konaklama tesisleri kapsamında 3 tane otel, Belediye belgeli konaklama tesisleri kapsamında ise 2 tane otel bulunmaktadır (<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61380/konaklama.html>) 2017 yılsonu itibariyle Gölbaşı konaklama tesislerine gelen ziyaretçi sayısı 11 bin 697 kişidir. (Adıyaman İl Kültür Turizm Müdürlüğü,2018).

2.7.4. İlçenin Maden Kaynakları

Ekonomik faaliyetler içerisinde madencilik sektörü, bilhassa enerji üretimine yönelik bir sanayi faaliyeti olup, insanoğlunun en eski meşgalelerinden biridir. Fakat diğer sanayi faaliyetlerinde olduğu gibi madencilik sektörünün gelişmesinde en temel unsur jeolojik yapı ile maden işletmesinin önemli sanayi merkezlerine olan uzaklığıdır. Bu açıdan bakıldığında, Gölbaşı ilçesini hem maden kaynakları hem de önemli kavşak noktalarının bulunduğu bir yerde olması hasebiyle elverişli yerleşim yerlerinden biri olarak değerlendirmek mümkündür (Göksu, 2008:278).

İlçedeki maden kaynakları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14. Gölbaşı İlçesindeki Maden Yatakları

Madenin Adı	Maden Yatağı	Miktar (Ton)
Kireç Taşı	Gölbaşı ve Merkez Börgenek Köyü	403.000.000
Kil	Gölbaşı ve Merkez Börgenek Köyü	190.000.000
Tras	Gölbaşı ve Merkez Börgenek Köyü	420.000.000
Manganez	Gölbaşı ve Tut Meryemuşağı Köyü	4.500
Kömür	Gölbaşı	53.094.000
Sanayi Madenleri	Maden Yatağı	Miktar (Ton)
Alüvyonlar	Gölbaşı Göksu Çayı	3-5 milyon
Tuğla ve kiremit toprağı	Gölbaşı	300.000

Kaynak: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013)

Tablo 2.14 incelendiğinde; kireç taşı, kil ve tras madenlerinin Gölbaşı ve Merkez Börgenek köyünde toplam 1.013.000.000 ton rezerv bulunmaktadır. Manganez ise hem Gölbaşı ilçesinde hem de Tut Meryemuşağı köyünde çıkarılmakta olup toplam rezervi 4.500 tondur. Kömür sadece Gölbaşı ilçesinde çıkarılmaktadır. Toplam rezervi 53.094.000 tondur. Sanayi madenlerinde ise 3-5 milyon ton Göksu Çayı'nda alüvyon ve 300.000 ton tuğla ve kiremit toprağı rezervi mevcuttur.

2.7.5. İlçenin Ticari Yapısı

Gölbaşı ilçesinde ticaret, ilçenin varlık sebeplerinin başında gelmektedir. İlçenin bulunduğu konum ticari hayatın gelişmesinde en önemli etkindir. Demiryolunun ilçeden geçmesi hasebiyle, tren ile yolculuk yapanlara, trenin bazen rötat vermesi ile istasyonda bekleyenlere bir şeyler satarak başlayan ticaret bugün Gölbaşı'nda en önemli sektörler arasındadır. Kara ve demiryolu ulaşımın ilçeye sağladığı ticari faaliyetlerin yanı sıra yaz aylarında ilçeye ülke içinde veya yurtdışından gelenlerin oluşturduğu ticari aktiviteler Gölbaşı ilçesinin ticaret hacmini artırmaktadır. Ayrıca, ilçede Cumartesi günleri kurulan pazardan dolayı yakın ilçe ve köylerden gelenlerin pazarda yaptıkları alışverişler de ilçeye bir katma değer sağlamaktadır (Akdemir, 2004: 209).

İlçede ticaret Malatya-Kahramanmaraş yolu üzerine yoğunlaşmış vaziyettedir. Bu güzergâhta daha çok günlük ihtiyaçların karşılandığı gıda ve akaryakıt istasyonları bulunmaktadır (Akdemir, 2004: 285).

2.7.6. İlçenin Orman Varlığı

İlçenin orman varlığı, Adıyaman ilinin toplam orman alanının %24,6'lık bir kısmını teşkil etmektedir. İlçenin toplam orman alanı 43.718 hektar olup, bu alanın %80'i bozuk karakterlidir. İlçedeki orman varlığının büyük bir alanın bozuk bir karakter barındırmasına sebep olarak, bilinçsiz ağaç kesimi, kıl keçilerinin bu alanlarda otlatılması ve orman yangınlarının neden olduğu tahribat gösterilebilir (Göksu, 2008: 280).

İlçede 29 tane orman köyü bulunmakta olup, bu köylerin toplam orman alanı 30.570 hektardır. İl genelinde orman köyü sayısı ise 139'dur. Bu köylerin toplam ormanlık alanı 122.548 hektardır. Gölbaşı ilçesindeki orman köyleri bu alanın yaklaşık %30'unu oluşturmaktadır (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, III. Bölge Müdürlüğü, Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı, 2013: 42-43).

2.8. İL İÇİ DEĞERLENDİRME

Gölbaşı ilçesinin stratejik ve coğrafi konumu, hem ilçenin kendi gelişimi hem de Adıyaman ilinin gelişimi için çok büyük bir avantajdır. Bu sebepten Gölbaşı ilçesi diğer

ilçelere nazaran Adıyaman ilinin gelişmesinde önemli bir role sahiptir. Ayrıca, ilçenin karayolu ve demiryolu ulaşımının stratejik avantajı, kısa bir süre içerisinde büyük dönüşümlerin ortaya çıkmasını sağlayabilecek gizli bir potansiyele haiz olduğunu göstermektedir (Sünbül, 2013: 46).

Seçilmiş bazı sosyo-ekonomik göstergelere göre Gölbaşı ilçesinin, Adıyaman ili içindeki sıralaması aşağıdaki tabloda oluşturulmuştur.

Tablo 2.15. Gölbaşı İlçesinin İl İçindeki Sosyo-Ekonomik Sıralaması*

Sosyo-Ekonomik Göstergeler	Tarih	Adıyaman İli İçindeki Sıralaması
Toplam Nüfusta	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Yaş Bağımlılık Oranında	2016	4.sırada
Kentleşme Oranında	2017	1.sırada
6 Yaş ve Üzeri Okuma Yazma Bilmeyen Nüfus Oranında	2017	8.sırada
1.Basamak Sağlık Kuruluşları Sayısında	2016	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Eczane Sayısı Bakımından	2016	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Yüzölçümü Bakımından	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Toplam Tarım Alanı Bakımından	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Sulanan Tarım Arazisi Bakımından	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Orman Arazisi Varlığı Bakımından	2017	1.sırada
Büyükbaş Hayvancılık İşletme Sayısı Bakımından	2017	5.sırada
Küçükbaş Hayvancılık İşletme Sayısı Bakımından	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Küçükbaş Hayvan Sayısı Bakımından	2017	3.sırada (1 ve 2.sıra Kahta ve Besni)
Büyükbaş Hayvan Sayısı Bakımından	2017	2.sırada
Veteriner Muayene Sayısı Bakımından	2017	2.sırada

Kaynak: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü ve TÜİK verilerinden derlenmiştir.

*Merkez ilçe sıralamaya dâhil edilmemiştir.

Tablo 2.15 verilerine göre; Gölbaşı ilçesinin il içindeki seçilmiş bazı sosyo-ekonomik göstergelerdeki sıralamasının Kahta ve Besni ilçesinden sonra üçüncü sırada yoğunlaştığı göze çarpmaktadır.

İlçe kentleşme oranında ve orman varlığında ilçeler arasında birinci sırada yer almaktadır. Büyükbaş hayvan sayısı ve veteriner muayene sayısı bakımından ise ikinci sıradadır.

6 yaş ve üzeri okuma yazma bilmeyen nüfus oranındaki sıralamada Gölbaşı ilçesi son sıradadır. Yani okuma yazma bilmeyen nüfus oranının en düşük olduğu ilçe konumundadır ve bu Gölbaşı'nın diğeri ilçelere göre eğitim seviyesinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ADİYAMAN İLİ GÖLBAŞI İLÇESİNİN SOSYO-EKONOMİK SORUNLARININ TESPİTİNE YÖNELİK UYGULAMASI

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, Gölbaşı ilçe merkezinde yaşayan vatandaşların sosyo-ekonomik durumunu tespit etmek, Gölbaşı ilçesinin daha yaşanılabilir bir ilçe olmasını sağlayacak uygulamalar için ilgililere bilimsel destek sağlamaktır.

3.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ, KAPSAMI VE ANKET SORULARININ HAZIRLANMASI

Anket formu, literatür taraması sonucu, Prof. Dr. Kerem KARABULUT ve Öğr. Gör. Fatih ÖZARSLAN (2011) tarafından geliştirilmiş olan “Tuzluca Sosyo-Ekonomik Profil Araştırması” çalışması için kullanılan ölçeğin bir takım ifadelerinin Gölbaşı ilçesine uyarlanması ve ölçeğe bir takım soruların ilave edilmesi sonucu oluşturulmuştur. Anketler, katılımcılar ile yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Bu kapsamda Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden 400 kişiye anket uygulanmış olup, uygulama sonrasında yapılan incelemelerde anket formlarının tamamının uygun doldurulduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırmanın örneklemini 400 kişi olarak belirlenmiştir.

Anket soruları 56 başlık altında oluşmaktadır. Anketteki 48 soru, daha çok bireylerin demografik ve sosyo-ekonomik profilini belirlemeye yönelik sorulardır. Anketteki sorulardan 8 tanesi ise likert ölçek tipine göre hazırlanmıştır. Bu 8 soru ise, Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunlarını belirlemeye yönelik sorulardır. Verilerin analizinde SPSS-25.0 paket programı kullanılmıştır.

3.3. VERİLERİN İŞLENMESİ VE GÜVENİRLİK ANALİZİ

Adıyaman ili Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunlarının analiz edilmesi için hazırlanmış olan anket ölçeğinin güvenilirliğini test etmek için; Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden 49 kişi ile yüz yüze görüşülerek ölçeği oluşturacak ifadeler yöneltmiş ve

alınan cevaplar SPSS-25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Anketin ölçek güvenilirliğini tespit etmek için Alfa Modeli kullanılmıştır.

Cronbach's Alpha modeli ile ölçeğimizin güvenilirliğini test etmek için, SPSS-25 paket programında Alfa analizi yapılmış ve çıkan sonuçlar Tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Ögelere Dayalı Cronbach's Alpha	Önerme Sayısı
,765	,791	53

Cronbach's Alpha değerleri aşağıdaki şekilde yorumlanmaktadır (Kalaycı, 2005: 405):

0,00 – 0,40 ise ölçek güvenilir değildir.

0,40 – 0,60 ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür.

0,60 – 0,80 ise ölçek oldukça güvenilirdir.

0,80 – 1,00 ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Tablo 1'deki sonuçlara göre; ankette bulunan ifadelerin Cronbach's Alpha değeri 0,765 çıkmış ve ölçeğin oldukça güvenilir olduğu test edilmiştir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

Bu bölümde, öncelikle araştırma örneklemini oluşturan katılımcıların profillerini belirlemek amacıyla frekans analizleri, sonrasında da katılımcıların sosyo-ekonomik sorunlarla ilgili değerlendirmelerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır. Bu tanımlayıcı istatistiklerden çıkan ortalamalara göre yorum yapılmıştır.

3.4.1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşlara uygulanan anket sonucu elde edilen cinsiyet dağılımının frekans analizleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3.2. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bayan	130	32,5	32,5	32,5
Bay	270	67,5	67,5	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.2'ye göre; ilçe merkezinde ankete katılan 400 katılımcıdan 270'i erkek, 130'u kadındır. Erkek katılımcı sayısının çoğunlukta olması ilçenin ve bölgenin genel yapısı ve içtimai hayatta erkeklerin çoğunlukta olmasının doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

3.4.2. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Katılımcıların yaşını öğrenmek için yöneltilen soruların cevapları; 18-25 yaş, 26-33 yaş, 34-41 yaş, 42-49 yaş, 50-57 yaş ve 58 yaş ve üstü olmak üzere yedi gruba ayrılmıştır. Bu kapsamda, katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.3. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
18-25 Yaş	62	15,5	15,5	15,5
26-33 Yaş	123	30,8	30,8	46,3
34-41 Yaş	99	24,8	24,8	71,0
42-49 Yaş	67	16,8	16,8	87,8
50-57 Yaş	32	8,0	8,0	95,8
58 yaş ve üzeri	17	4,3	4,3	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.3'e göre; katılımcıların yaş grubu bakımından en yüksek oranı %30,8 (123 kişi) ile 26-33 yaş aralığına ait olup, bunu %24,8 (99 kişi) ile 34-41 yaş aralığı takip etmektedir. İlçedeki nüfusun büyük bir çoğunluğunu 26-41 yaş arası bireyler (%30,8+%24,8 = %55,6) oluşturmaktadır. Yaş aralığı bakımından en düşük oran ise %4,3 ile 58 yaş ve üzerinde olan bireylere aittir. 50 yaş ve üzerindeki bireyler (%12,3), Gölbaşı ilçe merkezi nüfusunun en küçük dilimini oluşturmaktadır.

3.4.3. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Ankete katılan ilçe merkezindeki vatandaşların eğitim durumuna göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Okur Yazar	11	2,8	2,8	2,8
İlköğretim	31	7,8	7,8	10,5
Ortaokul	39	9,8	9,8	20,3
Lise	126	31,5	31,5	51,7
Üniversite	166	41,5	41,5	93,3
Lisansüstü	27	6,8	6,8	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.4'e göre; üniversite mezunları %41,5'lik (166 kişi) oran ile katılımcılar içerisinde en yüksek oranı teşkil etmekte olup, bunu %31,5 (126 kişi) ile lise mezunları takip etmektedir. Eğitim durumuna göre en düşük oran ise %2,8 (11 kişi) ile okuryazar olanlara aittir. Tabloya bakıldığında; katılımcıların %48,3'ünü üniversite ve lisansüstü mezunları oluşturmaktadır. Bu oran, Gölbaşı ilçesinin eğitim seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

3.4.4. Katılımcıların Meslek Grubuna Göre Dağılımı

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların meslek grubuna göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.5. Katılımcıların Meslek Grubuna Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Memur	122	30,5	30,5	30,5
İşçi	38	9,5	9,5	40,0
Esnaf	63	15,8	15,8	55,8
Serbest Meslek	29	7,2	7,2	63,0
Çiftçi	5	1,3	1,3	64,3
Emekli	8	2,0	2,0	66,3
Gündelikçi	7	1,8	1,8	68,0
Ev Hanımı	33	8,3	8,3	76,3
İşsiz	12	3,0	3,0	79,3
Özel Sektör	43	10,8	10,8	90,0
Diğer	40	10,0	10,0	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.5’te görüldüğü gibi ilçe merkezinde oturan katılımcıların %30,5’i (122 kişi) memur olup, katılımcılar içerisinde en yüksek paya sahiptir. Memurlardan sonra en fazla katılımcı sayısı %15,8 (63 kişi) oran ile esnaflara aittir. İlçe merkezinde oturan katılımcıların büyük bir kısmının memur ve esnaftan oluştuğu anlaşılmaktadır. En az katılımcı sayısını ise %1,3 (5 kişi) oran ile çiftçilik mesleğini icra edenler oluşturmakta olup, bunu %1,8 (7 kişi) ile gündelikçiler takip etmektedir. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin daha çok kırsal kesimde icra edilmesi ve bu meslek sahiplerinin daha çok kırsal kesimde oturmaları çiftçilikle uğraşan katılımcı sayısının düşük olmasına sebep olarak gösterilebilir. İşçi, memur, esnaf ve hatta çiftçi ve serbest meslek çalışanlarının emeklilik hakkının olduğu günümüz Türkiye’sinde, ilçedeki emeklilik oranının %2 gibi düşük bir seviyede kalması, emeklilik sonrası ilçede kalınmadığını göstermektedir. Bu durum ilçenin hem yurt içine hem de yurt dışına göç vermesinin doğal bir sonucu hem de yaşam standartlarının düşük olduğuna işaret etmektedir.

3.4.5. Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların medeni duruma göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Medeni Duruma Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evli	310	77,50	77,50	77,50
Bekâr	87	21,75	21,75	99,25
Diğer	3	0,75	0,75	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.6’ya göre; katılımcıların %77,50’si (310 kişi) evli, %21,75’i (87 kişi) bekârdır. Katılımcılardan 3 kişi ise medeni durumu için diğer seçeneğini tercih etmiş olup, bu katılımcıların dul veya boşanmış olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun evli olduğu görülmektedir.

3.4.6. Katılımcıların Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

Katılımcıların aylık ortalama gelirlerini tespit etmek için gelir durumları kategorize edilmiştir. Bu kategorilerin dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.7. Katılımcıların Aylık Ortalama Gelir Durumlarına Göre Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1.500 TL ve altı	61	15,3	15,3	15,3
1.501 TL – 3.000 TL	129	32,3	32,3	47,5
3.001 TL – 4.500 TL	82	20,5	20,5	68,0
4.501 TL – 6.000 TL	63	15,8	15,8	83,8
6.001 TL ve Yukarısı	65	16,3	16,3	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.7’ye göre; katılımcıların %32,3’ü (129 kişi) 1.501 TL - 3.000 TL arasında bir gelire sahip olup, katılımcılar içerisinde en yüksek payı oluşturmaktadır. 1.500 TL ve altı bir gelire sahip olan katılımcıların oranı %15,3 ile yadsınamayacak bir düzeydedir ve ülkemizde geçerli olan asgari ücretin (1.604 TL) bile altında bir kazanca sahiptirler. 2018 Haziran ayı verilerine göre Türkiye’de 4 kişilik bir ailenin açlık sınırının yaklaşık 1.714 TL ve yoksulluk sınırının ise 5.584 TL olduğu dikkate alındığında, Gölbaşı ilçe merkezinde yaşayan vatandaşların büyük bir kısmının fakirlik ve yoksulluk ile mücadele ettiği anlaşılmaktadır. 6.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olan katılımcıların oranı ise %16,3’tür. Türkiye şartlarında bu gelir durumu değerlendirildiğinde, Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşların %16,3’ünün gelir durumlarının iyi olduğu söylenebilir.

3.4.7. Katılımcıların Sosyo-Ekonomik Profilleri

İlçe merkezinde oturan katılımcıların kaç kez evlilik yaptıkları ve birden fazla evlilik varsa nedenleri, ekonomik durumları, Gölbaşı’lı olup olmadıkları, Gölbaşı’nda, oturma nedenleri ve burada ikamet etmekten mutlu olup olmadıkları, yaşamlarındaki mutluluk düzeyleri, çevre temizliği konusundaki hassasiyetleri ve bağımlılık yapan maddeleri kullanım sıklıkları gibi sosyo-ekonomik değişkenlerin dağılımları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3.8. Birden Fazla Evlilik Yapan Katılımcıların Dağılımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
1 kez	292	73,0	93,30	93,30
2 kez	18	4,5	5,75	98,99
3 ve üzeri	3	0,75	0,95	100,0
Toplam	313	78,25	100,0	
Evlenmeyen	87	21,5		
Total	400	100,0		

Tablo 3.8'e göre; Katılımcıların %6,77'si birden fazla evlilik yapmıştır. Bekar sayısı ise 87'dir. Buna göre, 310 evli katılımcıdan (Tablo 3.6); 292'si bir kez, 18'i iki kez ve 3'ünün ise üç kez ve üzerinde evlilik yaptığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3.9. Katılımcıların Birden Fazla Evlilik Yapma Nedenleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlk evliliği aile baskısı ile yaptım	1	,3	4,5	4,5
İlk eşimden beklediğim mutluluğu bulamadım	8	2,0	36,4	40,9
Küçük yaşta evlendim	3	,8	13,6	54,5
Geçimsizlik	8	2,0	36,4	90,9
Diğer	2	,5	9,1	100,0
Total	22	5,5	100,0	
Missing System	378	94,5		
Toplam	400	100,0		

Tablo 3.9'a bakıldığında; evli katılımcıların büyük bir çoğunluğunun ilk eşinden beklediği mutluluğu bulamadığı (%36,4) ve geçimsizlik (%36,4) gibi nedenlerden dolayı birden fazla evlilik yaptıkları anlaşılmaktadır. İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların küçük yaşta evlilik yapmaları da birden fazla evlilik yapma nedenleri arasında ikinci sırada gelmektedir. Aile baskısı ile yapılan evlilik ise birden fazla evlilik yapan katılımcılar arasında en düşük orana sahip olan nedendir.

Tablo 3.10. Katılımcıların “Ekonomik Durumunuz Nasıldır” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok kötü	15	3,8	3,8	3,8
Kötü	35	8,8	8,8	12,5
Normal	191	47,8	47,8	60,3
İyi	130	32,5	32,5	92,8
Çok iyi	29	7,2	7,2	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.10’a göre; katılımcıların %47,8’i (191 kişi) ekonomik durumunu normal olarak ifade etmiştir. İlçe merkezinde yaşayan vatandaşların büyük bir kısmının gelir durumlarının çok iyi olmadığı dikkate alındığında (Tablo 3.7), bireylerin ekonomik durumlarını normal olarak ifade etmeleri ilçedeki tevekkül anlayışının bir yansıması olarak yorumlanabilir. Katılımcıların %12,6’sı “kötü”, %39,7’si ise “iyi “ şeklinde ekonomik durumlarını ifade etmiştir.

Tablo 3.11. Katılımcıların “Gölbaşılı mısınız” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	263	65,8	65,8	65,8
Hayır	137	34,3	34,3	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.11’e bakıldığında; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun(%65,8) Gölbaşılı olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %34,3’ünün Gölbaşılı olmaması önemli bir oran olarak kabul edilebilir. Bu durum, Gölbaşı ilçesinin bulunduğu coğrafi konum, ilçenin tabii güzellikleri (bilhassa gölleri), şehirlerarası yol güzergâhında olması, demiryolunun olması, huzurlu ve güvenli bir yer olması gibi sebeplerden dolayı, özellikle çevre il ve ilçelerden göç alması ile açıklanabilir.

Tablo 3.12. Gölbaşı İlçesinde Oturmanın Temel Nedenleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Memleketim olduğu için	227	56,8	56,8	56,8
Ekonomik durumlardan dolayı (iş vb.)	112	28,0	28,0	84,8
Akrabaların olduğu için	17	4,3	4,3	89,0
Diğer	44	11,0	11,0	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.12'ye göre; Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların yarısından fazlasının (%56,8) kendi memleketleri olduğu için, %28'inin ekonomik durumlardan dolayı Gölbaşı'nda oturdukları görülmektedir. İlçede yaşayan vatandaşların büyük bir kısmının (%56,8) ilçeye duygusal bağlarının (doğduğu topraklara bağlılık) yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ekonomik durumlardan dolayı ilçede yaşamayı tercih eden vatandaşların oranı (%28) ile ilçede ikamet eden memur oranının (%30,5) birbirine paralel olması, ilçedeki memur sayısının doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Akrabalarından ötürü (%4,3) ilçede yaşamayı tercih edenlerin oranının düşük olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum ailelerin yurt içine ve yurt dışına göç vermeleri ve dolayısıyla ailelerin farklı yerlere dağılımı ile açıklanabilir. Haliyle akraba bağlılığı Gölbaşı'nda oturma'nın temel nedeni olarak görülmemektedir.

Tablo 3.13. Gölbaşı'nda Oturmaktan Dolayı Mutlu Olma Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	276	69,0	69,0	69,0
Hayır	124	31,0	31,0	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.13 incelendiğinde; katılımcıların %69'unun Gölbaşı ilçesinde oturmaktan dolayı mutlu olduğu, %31'nin mutsuz olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğun bu ilçede yaşamaktan mutlu olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Gölbaşı ilçesinin coğrafi konumu, güvenli ve huzurlu bir kent olması, tabii güzellikleri (özellikle ilçedeki göllerin varlığı) ilçedeki mutluluk kaynakları olarak sıralanabilir. Bunlara rağmen ilçedeki vatandaşların neredeyse üçte birinin mutsuz olduğu gerçeği göz ardı edilemez. Bu durum ise ilçede en önemli sorunların başında gelen işsizlik, eğitim ve sağlık hizmetlerin yetersizliği ve küçük bir ilçe olması hasebiyle sosyal yaşam imkânlarının kısıtlılığı ile açıklanabilir.

Tablo 3.14. Bireylerin Hayatlarından Memnun Olma Düzeyleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç memnun değilim	32	8,0	8,0	8,0
Memnun değilim	49	12,3	12,3	20,3
Emin değilim	73	18,3	18,3	38,5
Memnunum	197	49,3	49,3	87,8
Çok memnunum	49	12,3	12,3	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.14'e genel olarak bakıldığında; katılımcıların %61,6'sın hayatlarından memnun olduğu (memnun + çok memnun), %20,3'ünün memnun olmadığı (memnun değilim + hiç memnun değilim), %18,3'ünün de bu konuda kararsız kaldığı anlaşılmaktadır. TÜİK 2017 yılına ait yaşam memnuniyeti araştırmasına göre, mutlu olanların oranı %58, mutsuz olanların oranı %11 ve bu durumu orta olarak ifade edenlerin oranı ise %30,9'dur. Gölbaşı ilçesinin mutluluk oranları bu verilerle kıyaslandığında; ilçedeki mutluluk düzeyinin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu göze çarpmaktadır. İlçede oturan vatandaşların yarısından fazlasının hayatlarından memnun olduğu ve ilçenin memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmakla birlikte, ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşların beşte birinin mutsuz olduğu gerçeği yadsınamaz. Bu durum ilçede önemli ölçüde sosyo-ekonomik sorunların olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 3.15. Gölbaşı İlçesindeki Bireylerin Çevre Temizliği Konusundaki Duyarlılığı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	364	91,0	91,0	91,0
Hayır	36	9,0	9,0	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.15'e göre; katılımcıların %91'inin çevre temizliği konusunda duyarlı olduğu görülmektedir. Çevre temizliği konusunda katılımcıların oldukça hasas olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.16. Bağımlılık Yapan Maddelerden Sigaranın Kullanılma Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç	208	52,0	52,0	52,0
Nadiren	26	6,5	6,5	58,5
Ara Sıra	27	6,8	6,8	65,3
Sık Sık	42	10,5	10,5	75,8
Sürekli	97	24,3	24,3	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.17. Bağımlılık Yapan Maddelerden Alkolün Kullanılma Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç	329	82,3	82,3	82,3
Nadiren	33	8,3	8,3	90,5
Ara Sıra	23	5,8	5,8	96,3
Sık Sık	7	1,8	1,8	98,0
Sürekli	8	2,0	2,0	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 3.18. Bağımlılık Yapan Maddelerden Uyuşturucunun Kullanılma Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Hiç	393	98,3	98,3	98,3
Nadiren	5	1,3	1,3	99,5
Sık Sık	2	,5	,5	100,0
Toplam	400	100,0	100,0	

Tablo 16-17-18’de katılımcıların bağımlılık yapan maddeleri kullanım sıklıklarının dağılımı verilmiştir. Buna göre; katılımcıların %52’sinin sigarayı, %82,3’ünün alkolü, %98,3’ünün de uyuşturucuyu hiç kullanmadıkları görülmektedir. Tabloda “Nadiren”, “Ara Sıra”, “Sık Sık” ve “Sürekli” ifadelerinin toplamı bağımlılık yapan maddenin kullanım oranını vermektedir. Bu durumda ilçe merkezinde oturan vatandaşların sigarayı kullanım oranları %48’dir. Türkiye’de sigara kullanım oranı yaklaşık olarak %27’dir (<http://www.hurriyet.com.tr/doc-dr-yararbas-turkiyede-sigara-icme-orani-40736542>). Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşların sigara kullanım oranının Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu görülmektedir. Sigarada bu oranın yüksek çıkması hem Gölbaşı’nda hem de Adıyaman’ın diğer ilçelerinde tütün üretiminin yaygın olmasının bir sonucu olarak düşünülebilir. Uyuşturucu kullanım oranının düşük çıkması ise, katılımcıların bu konuda kendilerini rahatlıkla ifade edemedikleri sebebine dayandırılabilir.

Tablo 3.19. Bireylerin Çocuğunun Olmasını İstedığı Meslekler

Meslekler	Evet		Hayır	
	Sayı	%	Sayı	%
Öğretmen	66	16,5	334	83,5
Doktor	144	36,0	256	64,0
Bankacı	10	2,5	390	97,5
Mühendis	66	16,5	334	83,5
Asker	26	6,5	374	93,5
Akademisyen	34	8,5	366	91,5
Din Adamı	24	6,0	376	94,0
Çiftçi	1	,3	399	99,8
Esnaf	12	3,0	388	97,0
Hemşire	11	2,7	389	97,3
Ses Sanatçısı	5	1,3	395	98,7
Diğer Bir Meslek	55	13,8	344	86,0

Tablo 3.19’a göre; ilçe merkezinde oturan bireylerin önemli bir kısmı (%36) çocuğunun gelecekte doktor olmasını arzu etmektedir. Bu oranın diğer meslek gruplarına nazaran yüksek çıkmasına gerekçe olarak; doktorluk mesleğinin toplum içindeki saygınlığı, sağlık sektöründeki doktor açığına bağlı olarak bu mesleğe duyulan ihtiyaç ve doktorluk mesleğinin getirisinin yüksek olması gösterilebilir. Doktorluk mesleğinden sonra en çok arzu edilen meslek grupları %16,5 ile öğretmenlik ve mühendisliktir. Üçüncü sırada ise diğer meslek grubunu tercih edenler gelmektedir. Katılımcılarla yüz yüze yapılan görüşmelerde katılımcıların %13,8 ‘i bu soruya “Çocuğum hangi mesleği isterse onu tercih etsin” şeklinde cevap vermişlerdir. Bireylerin çocuklarının gelecekte çiftçi olmasını yok denecek kadar cüzi bir oranla (%0,3) arzu etmeleri tabloda dikkat çeken bir diğer husustur. Çiftçi ailelerin genellikle maddi sıkıntı içinde olmaları ve çalışma şartlarının zorluğu gibi gerekçeler bu mesleğin arzu edilmemesine sebep olarak gösterilebilir.

3.4.8. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Gölbaşı İlçesinin Sosyo-Ekonomik Sorunlarının Analizi

Bu başlık altında; ilçe merkezinde oturan vatandaşlarının demografik özelliklerine göre ilçenin sosyo-ekonomik sorunlarına ait bulgularına yer verilmiştir.

Katılımcıların verecekleri cevaplar beşli likert ölçeğine göre oluşturulmuştur. Likert ölçeğindeki cevaplar derecelerine göre; **“1- Kesinlikle Katılmıyorum”**, **“2- Katılmıyorum”**, **“3-Kararsızım”**, **“4-Katılıyorum”**, **“5- Kesinlikle Katılıyorum”** şeklinde oluşturulmuştur. Bu durumda sorulara verilen cevapların ortalamasının almış olduğu değerlerde; **“1-1,99”** arasındaki değerler sorunun varlığını şiddetli bir şekilde kabul etmediği, **“2-2,99”** arasındaki değerler sorunun varlığını kabul etmediği, **“3”** olan değerler sorunun varlığını kabul etse de önemsiz olduğu, **“3,01-3,99”** arasındaki değerler sorunun varlığını kabul ettiği ve **“4-5”** arasındaki değerler ise sorunun varlığının şiddetli bir şekilde hissedildiği biçiminde düşünülebilir.

3.4.8.1. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

İlçenin en önemli sorunlarını tespit etmek için Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcılara 16 adet soru yöneltilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların bu sorulara verdikleri cevapların ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.20. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçenin Temel Sorunları

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
İlçemizin En Önemli Sorunu İşsizliktir	Bayan	130	3,7692	1,24849	,10950
	Bay	270	3,8556	1,30394	,07935
İlçemizin En Önemli Sorunu Eğitim Hizmetlerinin Yetersizliğidir	Bayan	130	3,3923	1,24200	,10893
	Bay	270	3,3185	1,37774	,08385
İlçemizin En Önemli Sorunu Tarıma Elverişli Arazisi Olmamasıdır	Bayan	130	3,0385	1,28440	,11265
	Bay	270	2,9852	1,39028	,08461
İlçemizin En Önemli Sorunu Hayvancılığa Elverişli Olmamasıdır	Bayan	130	2,9462	1,28384	,11260
	Bay	270	2,9222	1,37607	,08374
İlçemizin En Önemli Sorunu Yoğun Göç Yaşanmasıdır	Bayan	130	3,1538	1,25421	,11000
	Bay	270	3,0074	1,31616	,08010
İlçemizin En Önemli Sorunu Sağlık Hizmetlerinin Yetersizliğidir	Bayan	130	3,5538	1,36434	,11966
	Bay	270	3,3630	1,39626	,08497
İlçemizin En Önemli Sorunu Kamu Personelinin Yetersizlikleridir	Bayan	130	3,1692	1,27674	,11198
	Bay	270	3,0407	1,34490	,08185

Tablo 3.20. (Devamı)

İlçemizin En Önemli Sorunu Gelir Düzeyinin Düşüklüğüdür	Bayan	130	3,5231	1,22769	,10768
	Bay	270	3,4630	1,30929	,07968
İlçemizin En Önemli Sorunu Sosyal Hizmetlerin Yetersizliğidir	Bayan	130	3,4385	1,29402	,11349
	Bay	270	3,3741	1,33750	,08140
İlçemizin En Önemli Sorunu Güvenlik Sorunudur	Bayan	130	3,0000	1,35829	,11913
	Bay	270	2,7000	1,39129	,08467
İlçemizin en önemli sorunu Gölbaşılı İş adamlarının Tasarruflarını Başka Yerlerde Değerlendirmesidir	Bayan	130	3,6000	1,33295	,11691
	Bay	270	3,4778	1,36522	,08308
İlçemizin En Önemli Sorunu Sanayi İçin Yeterli Desteği Alamamasıdır	Bayan	130	3,7615	1,23768	,10855
	Bay	270	3,8111	1,30963	,07970
İlçemizin En Önemli Sorunu Planlı Kentleşmenin Olmamasıdır	Bayan	130	3,8154	1,15996	,10173
	Bay	270	3,7000	1,31435	,07999
İlçemizin En Önemli Sorunu Sosyal Yaşamın Yetersizliğidir	Bayan	130	3,7615	1,26248	,11073
	Bay	270	3,6741	1,30387	,07935
İlçemizin En Önemli Sorunu Yöreye Has Ürünlerin Markalaşamamasıdır	Bayan	130	3,6385	1,25756	,11030
	Bay	270	3,6333	1,30583	,07947
İlçemizin En Önemli Sorunu Miras Yoluyla Alınan Arazilerin Küçük Parçalara Ayrılmasıdır	Bayan	130	3,5462	1,27657	,11196
	Bay	270	3,5593	1,30277	,07928

Tablo 3.20'ye bakıldığında; erkeklere ve kadınlara göre, Gölbaşı İlçesinin en önemli ilk beş sorunu önem sırasına göre;

- İşsizlik,
- Sanayi için devletten yeterli desteğin alınamaması,
- Plansız kentleşme,
- Sosyal yaşam alanlarının yetersizliği,
- Yöreye has ürünlerin markalaşamaması şeklinde sıralanmaktadır.

Gölbaşı'nda ikamet eden erkek ve kadın katılımcıların en çok önemsedikleri bu ilk beş sorun ile birlikte, ilçede eğitim, sağlık, Gölbaşılı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmaması ve arazilerin miras yoluyla küçük parçalara ayrılmasını da sorun olarak gördükleri tablodan anlaşılmaktadır.

Erkeklerin ve kadınların ilçede en az önemsedikleri sorun ise sırasıyla; 2,70 ve 3,0 ortalama değerler ile **“güvenlik”** sorunudur. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre ilçede güvenlik problemi bulunmamaktadır. Erkek ve kadın katılımcıların güvenlik probleminde sonra; ilçenin **“tarıma”** elverişli arazisinin olmaması ve **“hayvancılığa”** elverişli olmamasını sorun olarak algılamadıkları görülmektedir.

3.4.8.2. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcılara, çocuklara verilen eğitimin üniversiteyi kazanmak için yeterli olup olmadığını tespit etmek amacıyla 6 adet soru yöneltilmiştir. Kadın ve erkeklerin bu sorulara verdikleri cevapların ortalama değerleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3.21. Cinsiyet Ayrımına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Yeterli Eğitim Veriliyor	Bayan	130	2,8462	1,22924	,10781
	Bay	270	2,9259	1,31692	,08014
Dershane Başarıyı Arttırıyor	Bayan	130	3,0923	1,12371	,09856
	Bay	270	3,1037	1,20577	,07338
Özel Öğretmen Çocuk Eğitimi İçin Faydalı Oluyor	Bayan	130	3,3846	1,12329	,09852
	Bay	270	3,6259	1,14265	,06954
Eğitimi Yetersiz Buluyorum	Bayan	130	3,2000	1,36626	,11983
	Bay	270	3,1444	1,34878	,08208
Okuldaki Ders Müfredatı İle Üniversite Sınav Soruları Birebir Örtüşmüyor	Bayan	130	3,2846	1,15627	,10141
	Bay	270	3,2630	1,17964	,07179
Üniversiteye Yerleşmek İçin Çocuklar Doğru Bir Şekilde Bilgilendirilmemektedir	Bayan	130	3,3154	1,20100	,10533
	Bay	270	3,4815	1,21852	,07416

Tablo 3.21 incelendiğinde; katılımcıların cinsiyetine göre üniversiteyi kazanması için çocuklara verilen eğitimin yeterli olup olmadığı sorusuna verdikleri cevapların ortalamaları karşılaştırıldığında; erkek ve kadın katılımcıların sırasıyla; 3,63 ve 3,38 ortalama değer ile **“özel öğretmenin”** çocukların eğitimi için faydalı olduğu hususunu kabul ettikleri görülmektedir. Erkek ve kadın katılımcıların sırasıyla; 3,48 ve 3,32 ortalama değerler ile üniversiteye yerleşmek için çocukların **“doğru bir şekilde bilgilendirilmediği”** düşüncesine katıldıkları ve bunu eğitim için bir sorun olarak algıladıkları sonucuna ulaşılabilir. Erkek ve kadın katılımcılar sırasıyla; 2,93 ve 2,85 ortalama değerler ile çocukların üniversiteyi kazanması okullarda verilen eğitimi yeterli bulmadıkları anlaşılmıştır.

3.4.8.3. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

İlçe merkezinde oturan katılımcılara çocukların geleceği hakkındaki düşüncelerini tespit etmek için 7 adet soru yöneltilmiştir. Cinsiyet ayrımına göre katılımcıların bu sorulara verdikleri cevapların ortalama değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.22. Cinsiyet Ayrımına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Ekonomik Şartlarımız Daha İyileşiyor	Bayan	130	3,0385	1,17073	,10268
	Bay	270	3,0000	1,24656	,07586
Eğitim Seviyemiz Artıyor	Bayan	130	3,0692	1,23382	,10821
	Bay	270	2,9926	1,26430	,07694
Daha Bilinçli Tarım Yapılıyor	Bayan	130	2,9231	1,20474	,10566
	Bay	270	3,0111	1,22394	,07449
Daha Bilinçli Olarak Hayvancılık Yapılıyor	Bayan	130	3,0000	1,24515	,10921
	Bay	270	2,9444	1,24382	,07570
Devlet Daha Çok Önem Veriyor Ve Yatırım Yapıyor	Bayan	130	3,1462	1,28263	,11249
	Bay	270	2,9778	1,31317	,07992
Çocuklarımızın Geleceğinin Daha İyi Olacağını Düşünmüyorum	Bayan	130	3,1000	1,24421	,10912
	Bay	270	2,9444	1,30222	,07925
Anne Ve Babalar Çocuk Yetiştirmede Gittikçe Bilinçleniyor	Bayan	130	3,3385	1,24859	,10951
	Bay	270	3,5889	1,15904	,07054

Tablo 3.22 incelendiğinde; cinsiyet ayrımına göre çocukların geleceğinin daha iyi olacağı hakkındaki görüşlere verilen cevaplarda, erkek ve kadın katılımcılar sırasıyla; 3,59 ve 3,34 ortalama değerler ile **“ebeveynlerin”** çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçlendiği hususuna katıldıkları anlaşılmaktadır. Erkek ve kadın katılımcılar tüm cevaplar içerisinde 2,92 en düşük ortalama ile **“daha bilinçli tarım yapılıyor”** düşüncesine katılmadıkları görülmektedir.

Tablo toplu bir şekilde değerlendirildiğinde; ekonomik şartlarımızın gittikçe iyileştiği, eğitim seviyemizin arttığı, tarım ve hayvancılığın bilinçli bir şekilde yapıldığı, devletin çocuklara yönelik yatırımlarının yeterli olduğu hususlarının hem erkek hem de kadın katılımcı nezdinde kabul edilmediği anlaşılmakta olup, katılımcıların çocukların geleceği konusunda çok umutlu olmadıkları ve kaygılı oldukları sonucuna ulaşılabilir.

3.4.8.4. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

İlçe merkezinde oturan katılımcılara ilçedeki yüksekokul hakkındaki düşüncelerini tespit etmek amacıyla 10 adet soru yöneltilmiştir. Bu düşüncelerin cinsiyet ayrımına göre ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.23. Cinsiyet Ayrımına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Yüksekokul İlçeye Bir Farkındalık Katmaktadır	Bayan	130	3,1846	1,29270	,11338
	Bay	270	3,4074	1,34577	,08190
Yüksekokul İlçenin Ekonomisini Canlandırmaktadır	Bayan	130	3,2462	1,16181	,10190
	Bay	270	3,2926	1,31036	,07975
Yüksekokul İlçe Gençliği İçin Bir Örnek Teşkil Etmektedir	Bayan	130	2,9385	1,21842	,10686
	Bay	270	3,0074	1,33300	,08112
Yüksekokul Eğitim Seviyesini Yükseltmektedir	Bayan	130	3,2154	1,17457	,10302
	Bay	270	3,1926	1,26430	,07694
Yüksekokul Tüm İlçe Halkı İstifade Etmektedir	Bayan	130	3,2308	1,20425	,10562
	Bay	270	3,1444	1,29248	,07866
Yüksekokul İlçeye Sosyal Aktivite Kazandırmaktadır	Bayan	130	3,2077	1,15266	,10109
	Bay	270	2,9593	1,32260	,08049
Yüksekokul Kültürel Etkileşimi Artırmaktadır	Bayan	130	3,2923	1,15769	,10154
	Bay	270	3,2222	1,31147	,07981
Yüksekokul Etik Konularında İlçe Olumsuz Etkilenmektedir	Bayan	130	3,2077	1,26795	,11121
	Bay	270	2,9444	1,24681	,07588
Yüksekokul Teknik Bölümlerin Açılması İş Dünyası İçin Daha Faydalı Olur	Bayan	130	3,7077	1,22282	,10725
	Bay	270	3,8741	1,17552	,07154
Yüksekokul İlçeye Çok Fazla Bir Katma Değeri Olmamaktadır	Bayan	130	3,0231	1,24181	,10891
	Bay	270	2,9074	1,26826	,07718

Tablo 3.23'te; cinsiyet ayrımına göre, yüksekokul hakkındaki düşüncelere genel olarak bakıldığında, yüksekokula *“teknik bölümlerin”* açılması, yüksekokulun ilçeye bir *“farkındalık”* kattığı, ilçenin *“ekonomisini canlandırdığı”*, *“eğitim seviyesini”* ve *“kültürel etkileşimi”* arttırdığı ve yüksekokuldan tüm ilçe halkının *“istifade ettiği”* hususlarının ortalama değerleri çok yüksek olmamakla birlikte bu hususların genel olarak kabul gördüğü sonucuna ulaşılabilir. Yüksekokulun ilçe gençliği için örnek

teşkil ettiği, ilçeye sosyal aktivite kazandırdığı erkek ve kadın katılımcılar nezdinde kabul görmeyen düşünceler olarak yorumlanabilir.

3.4.8.5. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler

İlçe merkezinde oturan katılımcıların Gölbaşı ilçesinin gelişmesi neler yapılmalıdır ile ilgili düşüncelerini tespit etmek için katılımcılara 6 adet soru yöneltilmiştir. Katılımcıların bu sorulara verdikleri cevapların ortalama değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.24. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	Bayan	130	3,7538	1,27018	,11140
	Bay	270	4,2037	1,16612	,07097
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	Bayan	130	3,7615	1,24392	,10910
	Bay	270	4,1741	1,10897	,06749
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	Bayan	130	3,8308	1,18216	,10368
	Bay	270	4,0407	1,17999	,07181
Turizm canlandırılmalıdır	Bayan	130	3,8692	1,24133	,10887
	Bay	270	4,0037	1,15523	,07031
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	Bayan	130	4,0154	1,17457	,10302
	Bay	270	4,1815	1,05271	,06407
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	Bayan	130	4,0385	1,18390	,10383
	Bay	270	4,1037	1,21192	,07376

Tablo 3.24’e bakıldığında; erkek katılımcılar nezdinde Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için yapılması gerekenlerin önem sırasına göre ilk üçü;

- Sanayi yatırımının kamu otoritelerince desteklenmesi,
- Genç girişimcilere devlet tarafından yeterince destek verilmesi,
- Arazilerin daha verimli kullanılması şeklinde sıralanmaktadır.

Kadın katılımcılara göre, Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için yapılması gerekenlerin ilk üçü;

- Dört yıllık eğitim veren fakültelerin açılması,
- Genç girişimcilere yeterince destek verilmesi,
- Turizmin canlandırılması şeklinde sıralanmıştır.

Kadın katılımcıların öncelik sırası erkek katılımcılardan dört yıllık fakülte ve turizm konusunda ayrılmaktadır.

Ancak, Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için ilk üç hususa öncelik verilse de tabloda belirtilen durumların tamamının erkek ve kadın katılımcılar tarafından kabul gördüğü ve şiddetli bir şekilde önemsendiği anlaşılmaktadır.

3.4.8.6. Cinsiyet Ayrımına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçesindeki Suriyeli göçmenler hakkında ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların düşüncelerini tespit etmek için katılımcılara 8 adet soru yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevapların cinsiyet ayrımına göre ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.25. Cinsiyet Ayrımına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
İlçeyi Ekonomik Anlamda Olumsuz Etkilediler	Bayan	130	3,3538	1,38576	,12154
	Bay	269	3,6691	1,34324	,08190
İlçeyi Ahlaki Anlamda Olumsuz Etkilediler	Bayan	130	3,2846	1,38225	,12123
	Bay	269	3,5762	1,41380	,08620
İlçeye Ekonomik Anlamda Katma Değer Sağladılar	Bayan	130	2,6462	1,32280	,11602
	Bay	269	2,4572	1,33097	,08115
İlçede Olmalarından Rahatsızlık Duymuyorum	Bayan	130	2,9231	1,42848	,12529
	Bay	269	3,0818	1,49152	,09094
Gelecek Kuşaklar İçin Sorun Teşkil Edeceğini Düşünüyorum	Bayan	130	3,7077	1,25412	,10999
	Bay	269	3,7770	1,34194	,08182
Türkiye İçin Ekonomik Ve Siyasi Bir Tehdittir	Bayan	130	3,7462	1,19632	,10492
	Bay	269	3,7881	1,28267	,07821
İlçedeki Konut Fiyatlarını Ve Kiralarını Arttırdığını Düşünüyorum	Bayan	130	3,6385	1,27592	,11191
	Bay	269	3,7770	1,26169	,07693
İlçedeki Reel Ücretleri Aşağıya Çektiklerini Düşünüyorum	Bayan	130	3,4308	1,31148	,11502
	Bay	269	3,5725	1,36567	,08327

Tablo 3.25’e göre; erkek katılımcılar 3,79 en yüksek ortalama değer ile Suriyeli göçmenleri Türkiye için **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olarak görmektedirler. Erkek katılımcılar için bu sorunu 3,78 ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin **“gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceği”** ve ilçedeki **“konut fiyatlarını ve kiralarını**

arttırdığı” sorunları takip etmektedir. Kadın katılımcıların Suriyeli göçmenler konusunda en çok önemsedikleri sorunların sıralamasının erkeklerle aynı olduğu tablo verilerinden anlaşılmaktadır.

Erkek ve kadın katılımcılar sırasıyla; 2,46 ve 2,65 ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin **“ekonomik anlamda”** ülkemize katma değer sağladıkları hususuna katılmadıkları anlaşılmaktadır.

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların Suriyeliler ile ilgili yöneltilen sorulara verilen cevapların ortalamalarına bakıldığında; önem sırasına göre, erkek ve kadın katılımcıların Suriyeli göçmenlerin Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdit olduğunu, gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini, ilçedeki konut fiyatlarını ve kiralalarını arttırdığını, ilçeyi ekonomik ve ahlaki anlamda olumsuz etkilediklerini düşünmelerine rağmen, ilçede olmalarından erkek ve kadın katılımcıların rahatsız olmadıkları sonucuna ulaşılabilir.

3.4.8.7. Medeni Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunları için tespit etmek için katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevapların medeni duruma göre ortalama değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.26. Medeni Duruma Göre İlçenin Temel Sorunları

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
İlçemizin En Önemli Sorunu İşsizliktir	Evli	310	3,8323	1,30133	,07391
	Bekar	87	3,8046	1,24675	,13367
İlçemizin En Önemli Sorunu Eğitim Hizmetlerinin Yetersizliğidir	Evli	310	3,2774	1,35358	,07688
	Bekar	87	3,5517	1,25530	,13458
İlçemizin En Önemli Sorunu Tarıma Elverişli Arazisi Olmamasıdır	Evli	310	2,9645	1,36366	,07745
	Bekar	87	3,1609	1,33707	,14335
İlçemizin En Önemli Sorunu Hayvancılığa Elverişli Olmamasıdır	Evli	310	2,9065	1,34416	,07634
	Bekar	87	3,0690	1,33637	,14327
İlçemizin En Önemli Sorunu Yoğun Göç Yaşanmasıdır	Evli	310	2,9935	1,32194	,07508
	Bekar	87	3,2644	1,19553	,12817
İlçemizin En Önemli Sorunu Sağlık Hizmetlerinin Yetersizliğidir	Evli	310	3,4194	1,40444	,07977
	Bekar	87	3,4828	1,31946	,14146

Tablo 3.26. (Devamı)

İlçemizin En Önemli Sorunu Kamu Personelinin Yetersizlikleridir	Evli	310	3,0677	1,31161	,07449
	Bekar	87	3,1494	1,35139	,14488
İlçemizin En Önemli Sorunu Gelir Düzeyinin Düşüklüğüdür	Evli	310	3,4742	1,27370	,07234
	Bekar	87	3,4828	1,32824	,14240
İlçemizin En Önemli Sorunu Sosyal Hizmetlerin Yetersizliğidir	Evli	310	3,3935	1,30221	,07396
	Bekar	87	3,4023	1,40149	,15026
İlçemizin En Önemli Sorunu Güvenlik Sorunudur	Evli	310	2,7226	1,36785	,07769
	Bekar	87	3,0690	1,41251	,15144
İlçemizin en önemli sorunu Gölbaşı İşadamlarının Tasarruflarını Başka Yerlerde Değerlendirmesidir	Evli	310	3,4935	1,36233	,07738
	Bekar	87	3,5747	1,34365	,14405
İlçemizin En Önemli Sorunu Sanayi İçin Yeterli Desteği Alamamasıdır	Evli	310	3,8516	1,26845	,07204
	Bekar	87	3,5977	1,34216	,14389
İlçemizin En Önemli Sorunu Planlı Kentleşmenin Olmamasıdır	Evli	310	3,7710	1,26022	,07158
	Bekar	87	3,6437	1,29379	,13871
İlçemizin En Önemli Sorunu Sosyal Yaşamın Yetersizliğidir	Evli	310	3,7065	1,26987	,07212
	Bekar	87	3,7011	1,37346	,14725
İlçemizin En Önemli Sorunu Yöreye Has Ürünlerin Markalaşamamasıdır	Evli	310	3,6290	1,30265	,07399
	Bekar	87	3,6897	1,23241	,13213
İlçemizin En Önemli Sorunu Miras Yoluyla Alınan Arazilerin Küçük Parçalara Ayrılmasıdır	Evli	310	3,5290	1,28627	,07306
	Bekar	87	3,6437	1,33797	,14345

Tablo 3.26'ya bakıldığında; evli olanlara göre, Gölbaşı İlçesinin en önemli ilk beş sorunu önem sırasına göre;

- Sanayi için devlet tarafından yeterince desteklenmemesi,
- İşsizlik,
- Plansız kentleşme,
- Sosyal yaşam alanlarının yetersizliği,
- Yöreye has ürünlerin markalaşamaması şeklinde sıralanmaktadır.

Bekâr olanlara göre, ilçenin en önemli ilk beş sorunu önem sırasına göre aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- İşsizlik,
- Sosyal yaşam alanlarının yetersizliği,
- Yöreye has ürünlerin markalaşamaması,
- Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılması,
- Gölbaşı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmamasıdır.

Gölbaşı’ndaki evli ve bekâr bireylerin ilçe için en önemli sorun olarak gördükleri ilk beş sorunun sıralaması farklı olup, bekâr bireyler evli bireylerden farklı olarak, miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasını ve Gölbaşı’lı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmamasını sorun olarak daha çok önemsedikleri anlaşılmaktadır. Evli bireylerin ise bekâr bireylerden farklı olarak, sanayi için devlet tarafından yeterli desteğin alınamaması ve plansız kentleşmeyi önem derecesine göre ilçenin en önemli ilk beş sorunları arasında gördükleri anlaşılmaktadır.

İlçedeki evli ve bekâr bireylerin en az önemsedikleri sorun ise sırasıyla; 2,72 ve 3,07 ortalama değerler ile **“güvenlik”** sorunudur. İlçe merkezinde ikamet eden evli ve bekâr katılımcılara göre, ilçede güvenlik sorunun olmadığı anlaşılmaktadır. Erkek ve kadın katılımcıların güvenlik probleminden sonra en az önemsedikleri sorunlar; **“ilçenin tarıma elverişli arazisinin olmaması”** ve **“ilçenin hayvancılığa elverişli olmaması”** sorunlarıdır. Evli ve bekâr bireylerin bu iki durumu ilçe için sorun olarak algılamadıkları sonucuna ulaşılabilir.

3.4.8.8. Medeni Duruma Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

Katılımcıların medeni durumuna göre, çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitim yeterli olup olmadığı ile sorulara verilen cevapların ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.27. Medeni Duruma Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Yeterli eğitim veriliyor	Evli	310	2,9419	1,30093	,07389
	Bekar	87	2,7701	1,24547	,13353
Dershane başarıyı artırıyor	Evli	310	3,1290	1,18354	,06722
	Bekar	87	3,0115	1,17626	,12611
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	Evli	310	3,6226	1,14179	,06485
	Bekar	87	3,2989	1,12182	,12027
Eğitimi yetersiz buluyorum	Evli	310	3,1839	1,36829	,07771
	Bekar	87	3,1149	1,30674	,14010
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	Evli	310	3,3000	1,18663	,06740
	Bekar	87	3,1724	1,13308	,12148
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	Evli	310	3,4548	1,21329	,06891
	Bekar	87	3,3678	1,21152	,12989

Tabloya 3.27'ye göre; katılımcılar içerisinde evli olanların, çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimle ilgili düşüncelerine bakıldığında; 3,62 en yüksek ortalama değer ile **“özel öğretmeni”** çocuk eğitimi için faydalı buldukları anlaşılmaktadır.” Evli katılımcılar için bunu, 3,45 ortalama değer ile üniversiteye yerleşmek için **“çocukların doğru bir şekilde bilgilendirilmediği”** hususu takip etmekte olup, evli katılımcıların bunu sorun olarak algıladıkları anlaşılmaktadır.

İlçe merkezinde ikamet eden evli katılımcılar 2,72 en düşük ortalama değer ile çocuklara **“yeterli eğitim veriliyor”** hususunu kabul etmedikleri ve bunu sorun olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Buna göre, evli katılımcıların çocuklara verilen eğitimi üniversiteyi kazanmak için yetersiz buldukları yorumu yapılabilir.

Bekâr katılımcıların çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimle ilgili en önem verdikleri husus 3,37 ortalama değer ile üniversiteye yerleşmek için **“çocukların doğru bir şekilde bilgilendirilmediği”** hususu olmuştur. Bekâr katılımcıların bunu sorun olarak kabul ettikleri görülmektedir.

Bekâr katılımcıların tüm sorulara verdikleri cevapların ortalamalarının erkek katılımcılara göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durumda, bekâr katılımcıların eğitim ile ilgili sorunlarla çok fazla ilgilenmedikleri sonucuna ulaşılabilir.

3.4.8.9. Medeni Duruma Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların medeni durumuna göre çocukların geleceğine yönelik yöneltilen sorulara verdikleri cevapların ortalamaları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.28. Medeni Duruma Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	Evli	310	3,0161	1,25014	,07100
	Bekâr	87	3,0460	1,09871	,11779
Eğitim seviyemiz artıyor	Evli	310	2,9968	1,27078	,07218
	Bekâr	87	3,1149	1,19520	,12814
Daha bilinçli tarım yapılıyor	Evli	310	2,9516	1,25705	,07140
	Bekar	87	3,1034	1,05692	,11331

Tablo 3.28. (Devamı)

Daha bilinçli olarak hayvancılık yapıyor	Evli	310	2,8903	1,24930	,07096
	Bekâr	87	3,2299	1,18813	,12738
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	Evli	310	3,0000	1,30719	,07424
	Bekâr	87	3,1609	1,29286	,13861
Çocuklarının geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	Evli	310	2,8903	1,29509	,07356
	Bekâr	87	3,3793	1,17376	,12584
Anne ve babalar çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçleniyor	Evli	310	3,5097	1,21675	,06911
	Bekâr	87	3,5287	1,09798	,11772

Tablo 3.28 incelendiğinde; medeni duruma göre çocukların geleceğinin daha iyi olacağı hakkındaki düşüncelere verilen cevapların ortalamalarında evli ve bekâr katılımcıların sırasıyla; 3,51 ve 3,52 en yüksek ortalama değerler ile **“ebeveynlerin çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçlendiğini”** hususunu kabul ettikleri anlaşılmaktadır.

Evli katılımcıların bu konu ile ilgili verdikleri cevaplar içerisinde 2,89 en düşük ortalama ile **“hayvancılığın daha bilinçli yapıldığı”** ve **“çocukların geleceğinin daha iyi olacağı düşünmüyorum”** hususlarına katılmadıkları görülmektedir. Buna göre, evli katılımcıların hayvancılığın gittikçe daha bilinçli bir şekilde yapıldığını kabul etmedikleri; fakat buna rağmen, çocukların geleceğinin daha iyi olacağı konusunda az da olsa ümitli oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Bekâr katılımcıların çocukların geleceği ile ilgili düşüncelerde; 3,05 en düşük ortalama değer ile ekonomik şartlarımızın gittikçe **“iyileşmediğini”** ifade ettikleri görülmektedir.

3.4.8.10. Medeni Duruma Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

İlçe merkezinde oturan katılımcıların medeni durumuna göre ilçedeki yüksekokul ile ilgili yöneltilen sorulara verdikleri cevapların ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.29. Medeni Duruma Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Yüksekokul İlçeye bir farkındalık katmaktadır	Evli	310	3,4355	1,29251	,07341
	Bekar	87	3,0460	1,39691	,14976
Yüksekokul İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	Evli	310	3,3258	1,23605	,07020
	Bekar	87	3,1149	1,34186	,14386
Yüksekokul İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	Evli	310	2,9742	1,27433	,07238
	Bekar	87	3,0805	1,35731	,14552
Yüksekokul Eğitim seviyesini yükseltmektedir	Evli	310	3,2258	1,22830	,06976
	Bekar	87	3,1494	1,23447	,13235
Yüksekokul Tüm ilçe halkı istifade etmektedir	Evli	310	3,1774	1,25830	,07147
	Bekar	87	3,1724	1,28685	,13796
Yüksekokul İlçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	Evli	310	3,0258	1,26669	,07194
	Bekar	87	3,1034	1,28529	,13780
Yüksekokul Kültürel etkileşimi artırmaktadır	Evli	310	3,2452	1,26359	,07177
	Bekar	87	3,2874	1,25668	,13473
Yüksekokul Etik konularında ilçe olumsuz etkilenmektedir	Evli	310	2,9774	1,24225	,07055
	Bekar	87	3,2299	1,30028	,13940
Yüksekokul Teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	Evli	310	3,8613	1,17558	,06677
	Bekar	87	3,7126	1,22861	,13172
Yüksekokul İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	Evli	310	2,9452	1,22813	,06975
	Bekar	87	2,9425	1,36702	,14656

Tablo 3.29’a göre; katılımcıların yüksekokul hakkındaki düşünceleri karşılaştırıldığında; evli ve bekâr katılımcıların sırasıyla; 3,86 ve 3,71 en yüksek ortalama değerler ile ilçedeki yüksekokula teknik bölümlerin açılmasını arzu ettikleri anlaşılmaktadır. Evlilerin yüksekokulla ilgili en çok önemsedikleri ikinci husus ise 3,44 ortalama ile yüksekokulun ilçeye bir *“farkındalık”* kattığı hususudur.

İlçede ikamet eden evliler 2,95 en düşük ortalama ile yüksekokulun ilçeye çok fazla bir katma değer katmadığını düşündükleri anlaşılmaktadır. Evlilerin ikinci olarak yüksekokulla ilgili kabul etmediği husus ise 2,97 ortalama ile yüksekokulun *“ilçe gençliği için örnek teşkil ettiği”* hususudur.

Bekâr katılımcıların ise 2,94 en düşük ortalama değer ile yüksekokulun *“ilçeye çok fazla bir katma değerinin olmaması”* hususunu önemsemedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde; evli ve bekâr katılımcıların yüksekokula teknik bölümlerin açılmasının iş dünyası için faydalı olacağı konusunda hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Yüksekokulun ilçeye farkındalık kattığı hususunda ise evlilerin bekârlara göre bu hususu daha çok önemsedikleri görülmektedir.

3.4.8.11. Medeni Duruma Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler

Katılımcıların medeni durumuna göre Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusuna verdikleri cevapların ortalama değerleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.30. Medeni Duruma Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	Evli	310	4,1548	1,11849	,06353
	Bekar	87	3,7701	1,42813	,15311
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	Evli	310	4,1226	1,06935	,06073
	Bekar	87	3,8161	1,39375	,14943
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	Evli	310	4,0484	1,11517	,06334
	Bekar	87	3,7701	1,32684	,14225
Turizm canlandırılmalıdır	Evli	310	4,0097	1,14481	,06502
	Bekar	87	3,8276	1,28685	,13796
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	Evli	310	4,1806	1,05494	,05992
	Bekar	87	3,9770	1,19083	,12767
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	Evli	310	4,0742	1,22447	,06955
	Bekar	87	4,1724	1,06974	,11469

Tablo 3.30’a bakıldığında; evli bireylere göre, Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için yapılması gerekenlerin önem sırasına göre ilk üçü;

- Genç girişimcilere devlet tarafından yeterince destek verilmesi,
- Sanayi yatırımının kamu otoritelerince desteklenmesi,
- Arazilerin daha verimli kullanılması şeklinde sıralanmaktadır.

Bekârlara göre ise Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için yapılması gerekenlerin ilk üçü;

- Dört yıllık eğitim veren fakültelerin açılması,
- Genç girişimcilere yeterince destek verilmesi,
- Turizmin canlandırılması şeklinde sıralanmıştır.

Evli bireyler ile bekârlar ilçenin gelişmesi için genç girişimcilere devlet tarafından yeterince destek verilmesi hususunda öncelik sırası bakımından hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Öncelik verilmesi gereken diğer iki husus noktasında birbirilerinden ayrıştıkları görülmektedir.

Ancak, bu üç hususa öncelik verilse de tabloda belirtilen durumların tamamının evli ve bekâr katılımcılar tarafından kabul gördüğü ve şiddetli bir şekilde önemsendiği anlaşılmaktadır

3.4.8.12. Medeni Duruma Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcılarım medeni durumuna göre ilçedeki Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.31. Medeni Duruma Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	Medeni Durumunuz	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	Evli	309	3,5631	1,36755	,07780
	Bekar	87	3,6322	1,32169	,14170
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	Evli	309	3,4887	1,42702	,08118
	Bekar	87	3,4828	1,34564	,14427
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	Evli	309	2,4725	1,31057	,07456
	Bekar	87	2,6897	1,40025	,15012
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	Evli	309	3,0680	1,47222	,08375
	Bekar	87	2,8966	1,46299	,15685
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	Evli	309	3,7259	1,33097	,07572
	Bekar	87	3,8851	1,23350	,13224
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	Evli	309	3,7670	1,26289	,07184
	Bekar	87	3,8391	1,20920	,12964
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığını düşünüyorum	Evli	309	3,7314	1,26479	,07195
	Bekar	87	3,7586	1,26643	,13578
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	Evli	309	3,5275	1,34239	,07637
	Bekar	87	3,5287	1,36262	,14609

Tablo 3.31’e göre; evli katılımcılar 3,77 en yüksek ortalama değer ile Suriyeli göçmenleri; Türkiye için *“ekonomik ve siyasi bir tehdit”*, 3,73 en yüksek ikinci ortalama değer ile *“gelecek kuşaklar”* için bir sorun olarak gördükleri anlaşılmakta olup ve yine 3,73 ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin ilçedeki *“konut fiyatlarını ve kiralarnı”* arttırdığını ve bunu ilçe bir sorun olarak algıladıkları görülmektedir.

Bekâr katılımcılar sırasıyla; Suriyeli göçmenleri 3,89 ve 3,84 en yüksek ortalama değerler ile **“gelecek kuşaklar”** için bir sorun ve Türkiye için **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olarak görmektedirler.

İlçede oturan evli ve bekâr bireylerin sırasıyla; 2,47 ve 2,69 ortalama değerler ile Suriyeli göçmenlerin **“ekonomik anlamda”** ülkemize katma değer sağladıkları hususuna katılmadıkları anlaşılmaktadır.

3.4.8.13. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

Katılımcıların mesleklerine göre Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunlarına dair bulguları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.32. Meslek Gruplarına Göre İlçenin Temel Sorunları

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
İlçemizin en önemli sorunu işsizliktir	3,81	4,158	3,968	3,759	5,000	3,750	2,85	3,42	4,167	3,65	3,85
Eğitim hizmetlerinin yetersizliğidir	3,04	3,711	3,444	3,586	4,400	2,750	2,57	3,42	3,833	3,37	3,45
Tarıma elverişli arazisi olmamasıdır	2,65	3,289	3,175	3,000	2,600	3,375	2,00	3,12	3,500	3,46	2,92
Hayvancılığa elverişli olmamasıdır	2,79	3,026	3,079	3,069	2,800	2,500	1,71	2,90	3,667	3,30	2,62
Yoğun göç yaşanmasıdır	3,04	2,842	3,143	2,724	3,800	3,500	2,85	2,90	4,000	3,07	3,07
Sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir	3,40	3,447	3,556	3,483	2,800	3,250	3,00	3,24	4,250	3,30	3,45
Kamu personelinin yetersizlikleridir	2,82	3,211	3,317	3,517	1,400	3,250	2,85	2,78	3,917	3,04	3,32
Gelir düzeyinin düşüklüğüdür	3,29	4,053	3,889	3,172	4,800	3,000	3,42	3,00	4,000	3,44	3,32
Sosyal hizmetlerin yetersizliğidir	3,30	3,868	3,524	3,138	4,200	2,875	3,57	3,09	3,583	3,39	3,37
Güvenlik sorunudur	2,73	2,711	2,778	2,655	2,200	2,625	3,00	2,84	3,750	3,07	2,65
Gölbaşılı işadamlarının tasarruflarını başka yerlerde değerlendirmesidir	3,56	3,868	3,460	3,103	4,200	3,500	3,57	3,42	3,750	3,32	3,55
Sanayi için yeterli desteği alamamasıdır	3,72	4,316	4,079	3,276	4,000	3,625	3,00	3,75	4,083	3,58	3,77

Tablo 3.32. (Devamı)

Planlı kentleşmenin olmamasıdır	3,73	4,105	3,825	3,379	3,600	3,250	3,14	3,78	4,000	3,67	3,70
Sosyal yaşamın yetersizliğidir	3,78	4,237	3,714	3,207	3,200	3,500	2,85	3,54	3,917	3,53	3,77
Yöreye has ürünlerin markalaşmamasıdır	3,61	4,105	3,540	3,414	3,600	3,000	2,85	3,45	4,083	3,62	3,85
Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır	3,46	3,895	3,619	3,379	4,400	3,750	3,14	3,30	4,167	3,62	3,40

Tablo 3.32'ye göre; “*işsizlik*” sorununu en fazla önemseyen meslek grubu 5,00 ortalama değer çiftçilere olup, bunu 4,17 ile işsizler, 4,16 ile işçiler, 3,97 ile esnafar takip etmektedir. Bu sorunun varlığının mezkûr 4 meslek grubu tarafından önemli bir şekilde kabul edilmiş ve hissedilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu sorunu 2,86 ortalama ile sadece gündelikçilerin önemsemediği görülmektedir.

İlçede verilen “*eğitim hizmetlerinin*” yetersiz olduğunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,40 ile çiftçilerdir. Bunu 3,83 ile işsizler, 3,71 ile işçiler takip etmektedir. Bu meslek grupları ilçede verilen eğitim hizmetlerinin yeteriz olduğunu ve bunu bir sorun olarak kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Bu sorunu önemsemeyen meslek grubu 2,57 en düşük ortalama değer ile gündelikçilerdir. Bunu 2,75 ile emekliler, 3,04 ile memurlar takip etmektedir. Gündelikçi, emekli ve memurların ilçede verilen eğitim hizmetlerini yetersiz bulmadıkları sonucuna ulaşmak mümkündür.

İlçedeki arazilerin “*tarıma elverişli olmadığını*” kabul eden ve bunu sorun olarak en fazla önemseyen meslek gurubu 3,50 ile işsizler olup, bunu 3,47 ile özel sektör çalışanları takip etmektedir. Bu sorunu 2,00 en düşük ortalama ile önemsemeyen meslek grubu gündelikçilerdir. Bu ortalamayı 2,60 ile çiftçiler takip etmektedir. Genel olarak bakıldığında; bu sorunun varlığının meslek gruplarınca çok fazla kabul edilmediği anlaşılmaktadır.

İlçenin hayvancılığa “*elverişli olmadığını*” kabul eden ve bunu sorun olarak gören tek meslek grubu 3,66 ortalama değer ile işsizlerdir. Diğer meslek gruplarının bunu Gölbaşı için bir sorun olarak kabul etmedikleri görülmektedir.

İlçede “*yoğun göç yaşanmasını*” sorun olarak gören ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,0 ortalama değer ile işsizlerdir. İşsizleri 3,80 ile çiftçiler, 3,50 ile de

emekliler takip etmektedir. Bu üç meslek grubunun, bu sorunun varlığını kabul ettiği ve bunu ilçe için sorun olarak gördüğü tablodan anlaşılmaktadır. Bu sorunu en az önemseyen 2,72 ortalama değer ile serbest meslek çalışanlarıdır. İşsizler, çiftçiler ve emekliler dışında diğer meslek gruplarının bunu ilçe için sorun olarak kabul etmedikleri görülmektedir.

İlçedeki sağlık hizmetlerinin **“yetersiz”** olduğunu sorun olarak kabul eden ve bu sorunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,25 ortalama değer ile işsizler olup, bunu 3,56 ortalama ile esnaflar takip etmektedir. Bu soruna ait en düşük ortalama değer 2,80 ile çiftçilere aittir. Bunu 3,00 ortalama ile gündelikçiler takip etmekte olup, bu iki meslek grubunun bu sorunun varlığını kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

İlçede görev yapan kamu personelinin **“yetersizliklerini”** sorun olarak kabul eden ve bu sorunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,92 ortalama ile işsizlerdir. İşsizlerden sonra bu sorunu en fazla önemseyen 3,52 ortalama değer ile serbest meslek çalışanlarıdır. 1,40 ortalama değer ile bu sorunun varlığını en şiddetli bir şekilde kabul etmeyen ve önemsemeyen meslek grubu ise çiftçilerdir. Çiftçilerden sonra bunu ilçe için sorun olarak görmeyen meslek grupları ise sırasıyla; 2,79 ile ev hanımları, 2,82 ile memurlar, 2,86 ile gündelikçilerdir.

İlçede gelir düzeyinin **“düşüklüğünü”** sorun olarak kabul eden ve bu sorunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,80 ortalama değer ile çiftçilerdir. Çiftçileri 4,05 ortalama ile işçiler, 4,00 ile işsizler, 3,89 ile esnaflar takip etmektedirler. Bu sorunun varlığını bu üç meslek grubunun şiddetli bir şekilde kabul ettiği görülmektedir. Bu soruna ait en düşük ortalama ise 3,00 ile emekli ve ev hanımlarına aittir.

İlçedeki sosyal hizmetlerin **“yetersizliğini”** sorun olarak kabul eden ve bu sorunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,20 ile çiftçilerdir. Bunu 3,87 ile işçiler, 3,58 ile işsizler takip etmektedir. Sosyal hizmetlerin yetersiz olmadığı düşünen meslek grubu ise 2,86 en düşük ortalama değer ile emeklilerdir. Emeklilerden sonra bu sorunu en az önemseyen meslek grubu ise 3,09 ortalama değer ile ev hanımlarıdır.

İlçede **“güvenlik”** sorununun varlığını kabul eden ve bu sorunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,75 ortalama değer ile işsizlerdir. İşsizler dışında hiçbir meslek grubunun ilçede güvenlik sorununun varlığını kabul etmediği anlaşılmaktadır.

Gölbaşı iş adamlarının **“ilçeye yatırım yapmadığını”** ve bunu sorun olarak kabul eden meslek grubu 4,20 en yüksek ortalama değer ile çiftçilerdir. Bunu sırasıyla; 3,87 ile işçiler, 3,75 ile işsizler takip etmektedir. Bu soruna ait en düşük ortalama ise 3,10 ile serbest meslek çalışanlarına aittir. Bu sorunun varlığını serbest meslek çalışanları çok fazla önemsememektedir. Serbest meslek çalışanları dışındaki diğer meslek gruplarının hepsi bu sorunun varlığını önemsemektedir. Buna göre, Gölbaşı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmadıkları sonucuna ulaşılabilir.

İlçenin sanayi için devlet tarafından **“yeterli desteği alamadığını”** kabul eden ve bunu sorun olarak en fazla önemseyen meslek grubu 4,32 ile işçilerdir. İşçilerden sonra sırasıyla bu sorunun varlığını şiddetli bir şekilde kabul eden meslek grupları; 4,08 ile işsizler ve esnaflar, 4,00 ile çiftçiler ve 3,78 ile diğer meslek grubunu icra edenlerdir. Bu sorunun varlığın kabul etmeyen tek meslek grubu ise 3,00 ortalama ise gündelikçilerdir. Gündelikçiler dışındaki diğer meslek gruplarının bu sorunun varlığını şiddetli bir şekilde önemsedikleri anlaşılmaktadır.

İlçede **“plansız kentleşmenin”** olduğunu kabul eden ve bunu sorun olarak en fazla önemseyen meslek grubu 4,11 ortalama ile işçiler olup, bunu 4,00 ile işsizler, 3,83 ile esnaflar takip etmektedir. En düşük ortalama değer ise 3,14 ile gündelikçilere aittir. Tabloya göre; bu sorun gündelikçiler dışında bütün meslek grupları tarafından önemsenmiş ve ilçenin en önemli sorunları arasında kabul edilmiştir.

İlçede **“sosyal yaşam alanlarının”** yetersiz olduğunu kabul eden ve bunu sorun olarak en fazla önemseyen meslek grubu 4,24 ile işçiler olup, bunu 3,92 ile işsizler, 3,79 ile memurlar takip etmektedir. Bu sorunu en az önemseyen meslek grubu ise 2,86 ortalama değer ile gündelikçilerdir. Gündelikçilerden sonra bu sorunun varlığını en az önemseyen 3,20 ortalama değer ile çiftçiler ve 3,21 ile serbest meslek çalışanlarıdır.

İlçede üretimi yapılan ve yöreye has olan **“ürünlerin markalaşamamasını”** sorun olarak gören ve bunu sorun olarak en fazla önemseyen meslek gurubu 4,11 ortalama değer ile işçilerdir. İşçilerden sonra bunu sorun olarak kabul eden meslek grupları sırasıyla; 4,08 ile işsizler, 3,85 ile diğer meslek grubunu icra edenlerdir. 2,86 en düşük ortalama ile gündelikçiler bu sorunun varlığını kabul etmemektedir.

Miras yoluyla alınan arazilerin **“küçük parçalara ayrılmasını”** sorun olarak gören ve bu sorunun varlığını en fazla önemseyen meslek grubu 4,40 ortalama ile çiftçilerdir.

Çiftçileri 4,17 ile işsizler, 3,90 ile işçiler takip etmektedir. Bu sorunun varlığını en az önemseyen meslek grubu ise 3,14 ile gündelikçiler ve 3,30 ile ev hanımlarıdır. Gündelikçiler ve ev hanımları dışındaki diğer meslek gruplarının hepsi bu sorunun varlığını önemli ölçüde kabul etmekte olup ve bunu ilçe için sorun olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

3.4.8.14. Meslek Gruplarına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

Katılımcıların mesleklerine göre çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimin yeterli olup olmadığı ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.33. Meslek Gruplarına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
Yeterli eğitim veriliyor	3,164	2,395	2,667	3,345	2,400	2,250	2,571	2,636	2,667	3,023	3,025
Dershane başarıyı artırıyor	3,131	2,974	2,952	3,379	2,400	3,125	3,429	3,121	2,667	3,419	2,950
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	3,660	3,421	3,619	3,724	4,600	2,875	3,571	3,576	3,167	3,442	3,275
Eğitimi yetersiz buluyorum	3,254	3,526	3,269	2,655	3,200	2,375	2,571	3,091	2,750	3,302	3,025
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	3,320	3,500	3,254	2,793	3,400	2,875	3,000	3,303	3,000	3,233	3,450
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	3,393	3,73	3,571	2,793	4,000	3,250	3,429	3,273	3,083	3,605	3,475

Tablo 3.33'e göre; çocukların üniversiteyi kazanması için yeterli eğitim veriliyor mu soruları içerisinde meslek gruplarının en fazla önemsendiği husus **"özel öğretmenin"** çocuk eğitimi için faydalı olduğu hususudur. Bu hususu en fazla önemseyen meslek grupları sırasıyla; 4,60 ortalama ile çiftçiler, 3,72 ile serbest meslek çalışanları, 3,66 ile memurlar, 3,62 ile esnaflar, 3,58 ile ev hanımları, 3,57 ile gündelikçiler takip etmekte olup, bu meslek grupları özel öğretmenin çocukların üniversiteyi kazanması için faydalı olduğunu kabul ettikleri anlaşılmaktadır. İşçilerin, özel sektör çalışanlarının, diğer

meslek grubunu icra edenlerin ve emeklilerin en fazla önemseydiği husus ise sırasıyla; 3,73, 3,61, 3,48 ve 3,25 ortalama değerler ile üniversiteye yerleşmek için çocukların **“doğru bir şekilde bilgilendirilmediği”** hususudur. Bu meslek gruplarının, çocukların üniversiteyi kazanmak için doğru bir şekilde bilgilendirilmediği ve bunun eğitim için bir sorun olduğu kanısında oldukları anlaşılmaktadır. İşsizlerin ortalamalarına bakıldığında; eğitimle ilgili hususları çok fazla önemsemedikleri görülmektedir. Genel olarak en az önemsenen hususlara bakıldığında; bunların başında **“dershanenin”** başarıyı arttırdığı hususu gelmektedir. Meslek gruplarının dershanelerin başarıyı arttırdığını kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

3.4.8.15. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların mesleklerine göre çocuklarının geleceğine yönelik düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.34. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	3,049	2,658	3,143	2,828	2,800	3,375	2,714	2,939	3,167	3,116	3,075
Eğitim seviyemiz artıyor	3,033	2,921	3,016	2,655	3,400	3,125	2,857	3,091	3,250	2,976	3,200
Daha bilinçli tarım yapılıyor	2,984	3,158	3,064	2,931	3,600	3,375	3,286	2,515	2,917	2,907	3,000
Daha bilinçli olarak hayvancılık yapılıyor	2,975	3,263	2,809	3,103	2,200	3,125	3,000	2,545	3,083	2,907	3,200
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	3,262	3,053	2,762	2,689	1,800	3,250	3,143	2,909	3,000	2,954	3,275
Çocuklarımızın geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	3,156	3,079	2,698	2,862	3,000	2,625	2,857	2,909	3,000	3,000	3,150
Anne ve babalar çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçleniyor	3,516	3,789	3,825	3,517	4,200	3,625	3,000	3,394	3,167	3,209	3,200

Tablo 3.34’e bakıldığında; ekonomik şartlarımızın daha da **“iyileştiğini”** kabul eden meslek gurubu 3,38 en yüksek ortalama değer ile emeklilerdir. Bu konuda diğer meslek gruplarının ortalamalarının düşük olması hasebiyle, ekonomik şartlarımızın iyileşeceği konusunda katılımcıların ümitvar olmadıkları anlaşılmaktadır.

Toplumun **“eğitim seviyesinin arttığını”** düşünen ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,40 ortalama ile çiftçiler olup, çiftçiler dışındaki diğer meslek gruplarının bu konudaki ortalamaları çok düşüktür. Bu hususun da çok fazla önemsenmediği ve eğitim seviyemizin gittikçe artmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Tarımın gittikçe **“bilinçli yapıldığını”** düşünen meslek grubu 3,60 en yüksek değer ile çiftçiler olup, bu hususun çiftçiler dışında emekli ve gündelikçiler tarafından kabul gördüğü ve diğer meslek grupları tarafından kabul görmediği anlaşılmaktadır.

Bütün meslek gruplarının, hayvancılığın gittikçe **“bilinçli yapıldığı”** hususuna katılmadıkları anlaşılmaktadır.

Devletin çocukların **“geleceğine yatırım yaptığı ve önem verdiği”** hususunda verilen cevapların ortalamaları düşük olup, bu düşüncenin meslek gruplarınca önemsenmediği anlaşılmaktadır.

Çocukların geleceğinin **“daha iyi olacağı”** konusunda verilen cevaplar 3,00 ortalama etrafında yoğunlaştığı için katılımcıların bu konuda kararsız oldukları söylenebilir.

Çocuk yetiştirmede **“anne ve babalarının bilinçlendiğini”** kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,20 en yüksek ortalama değer ile çiftçiler olup, çiftçileri 3,83 ile esnaflar, 3,79 ile işçiler takip etmektedir. Bu meslek gruplarının çocuk yetiştirmede ebeveynlerin gittikçe bilinçlendiği konusunda olumlu düşündükleri görülmektedir. Bu konudaki en düşük ortalama ise 3,00 ortalama değer ile gündelikçilere aittir. İşsizlerin ortalaması 3,18, diğer meslek grubunu icra edenlerin 3,20 ve özel sektör çalışanlarının 3,20’dir. Bu üç meslek grubunun da bu konuda karamsar bir tavır içinde oldukları söylenebilir.

3.4.8.16. Meslek Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcıların mesleklerine göre ilçedeki yüksekokul ile ilgili düşüncelerine ait bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.35. Meslek Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
İlçeye bir farkındalık katmaktadır	3,409	3,578	3,412	3,310	3,800	3,125	3,142	3,121	3,333	3,139	3,175
İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	3,418	3,289	3,238	3,275	2,800	2,625	3,142	3,151	3,250	3,325	3,175
İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	2,926	2,947	2,904	3,034	3,400	3,375	2,857	2,727	3,333	3,209	3,050
Eğitim seviyesini yükseltmektedir	3,279	3,263	3,079	3,241	3,400	3,250	3,000	2,909	3,583	3,325	3,050
Tüm ilçe halkı istifade etmektedir	3,156	3,052	3,031	3,275	3,600	3,250	2,857	3,060	3,333	3,488	3,175
İlçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	3,057	3,078	2,873	3,000	2,800	2,500	2,857	3,000	3,666	3,395	2,875
Kültürel etkileşimi artırmaktadır	3,328	3,236	3,222	3,137	3,800	3,000	2,571	3,060	3,500	3,395	3,125
Etik konularında ilçe olumsuz etkilenmektedir	3,229	2,921	2,857	2,689	2,200	2,000	3,142	3,212	3,333	3,093	3,025
Teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	3,934	4,289	3,920	3,103	4,800	3,500	3,142	3,545	3,916	3,627	3,850
İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	3,049	3,000	2,920	2,965	3,400	2,750	3,142	3,121	3,000	2,976	2,350

Tablo 3.35'e göre; yüksekokulun *“ilçeye bir farkındalık kattığını”* kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grupları sırasıyla; 3,80 ile çiftçiler, 3,58 ile işçiler, 3,41 ile esnaf ve memurlardır. Bu konu hakkındaki en düşük ortalamalar ise sırasıyla; 3,12 ile ev hanımları, 3,13 ile emekliler ve 3,14 ile özel sektör çalışanlarına aittir.

Yüksekokulun *“ilçenin ekonomisini canlandırdığını”* kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,42 ortalama değer ile memurlardır. Bu konudaki en düşük ortalama değer ise 2,63 ile emeklilere aittir. Memurlar dışında bu hususun önemsenmediği görülmekte olup, yüksekokulun ilçe ekonomisine çok fazla bir katkısının olmadığı anlaşılmaktadır.

Yüksekokulun **“ilçe gençliği için örnek teşkil ettiğini”** kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grupları sırasıyla; 3,40 ile çiftçiler ve 3,38 ile emekliler olup, bunların dışında bu hususun pek fazla önemsenmediği görülmektedir.

Yüksekokulun **“eğitim seviyesini yükselttiğini”** kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,58 ortalama değer ile işsizler olup, bunu 3,40 ile çiftçiler takip etmektedir. Ev hanımları bu konuda 2,91 ortalama ile verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama sahtir. İkinci en düşük ortalama ise 3,00 ile gündelikçilere aittir. Yüksekokulun eğitim seviyesini arttırdığına katılan katılımcı sayısının düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Yüksekokuldan **“tüm ilçe halkının istifade ettiğini”** kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,60 ortalama ile çiftçilerdir. İkinci en yüksek ortalama değer ise 3,49 ile özel sektör çalışanlarına aittir. Bu konu hakkında verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama değer ise 2,86 ile gündelikçilere aittir. Bu husustaki ortalamalara bakıldığında; yüksekokuldan tüm ilçe halkının istifade etmediği anlaşılmaktadır. Bunun için yüksekokula daha fazla bölüm açılması ve yüksekokulun ilçe ile daha bütünleşik bir yapı içerisinde olması ilçe halkının yüksekokuldan istifadesini arttırabileceği söylenebilir.

Yüksekokulun ilçeye **“sosyal aktivite”** kazandırdığını kabul eden ve bunu en fazla önemseyen 3,67 ortalama değer ile işsizlerdir. İkinci olarak 3,40 ile özel sektör çalışanları gelmektedir. Bu konudaki en düşük ortalama ise 2,50 ile emeklilere ait olup, bunu 2,80 ile çiftçiler, 2,86 ile gündelikçiler takip etmektedir. Yüksekokulun ilçeye sosyal aktivite kazandırdığını düşünen en kararlı meslek grubu işsizler ve özel sektör çalışanlarının olduğu görülmektedir. Bunların dışındaki diğer meslek gruplarının bu konuda çok kararlı olmadıkları anlaşılmaktadır.

Yüksekokulun **“kültürel etkileşimi arttırdığını”** kabul eden ve bunu en fazla önemseyen meslek grubu 3,80 ile çiftçiler olup, çiftçileri 3,50 ile işsizler takip etmektedir. Bu konuda en olumsuz düşünen meslek grubu ise 2,57 ile gündelikçilerdir. Çiftçiler ve işsizler dışındaki diğer meslek gruplarının bu düşünceye pek fazla katılmadıkları görülmektedir.

İşsizlere göre, 3,33 en düşük ortalama değer ile yüksekokul **“etik konularında”** ilçeyi olumsuz etkilemektedir. Bu sorunun varlığının meslek gruplarınca pek kabul

görmediği anlaşılmaktadır. Buna göre, yüksekokulun ilçenin toplum ahlakını olumsuz etkilemediği söylenebilir.

Yüksekokula **“teknik bölümlerin açılmasının”** iş dünyası için daha faydalı olacağı hususunu en fazla önemseyen meslek grubu 4,80 ortalama değer ile çiftçiler olup, çiftçileri sırasıyla; 4,29 ile işçiler, 3,94 ile memurlar, 3,92 ile işsizler takip etmektedir. Bu hususun varlığını en az önemseyen meslek grubu ise 3,10 ile serbest meslek çalışanları ve 3,14 ile gündelikçilerdir. Bu iki meslek grubu dışındaki diğer meslek gruplarının yüksekokula teknik bölümlerin açılmasının iş dünyası için elzem olduğu yönünde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmak mümkündür.

Yüksekokulun **“ilçeye çok fazla bir katma değerinin olmadığı”** hususunda verilen cevapların ortalamaları 3,00 civarında olduğu için bu konuda meslek gruplarının kararsız olduğu anlaşılmaktadır.

3.4.8.17. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler

Katılımcıların mesleklerine göre Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusuna ait bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.36. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	4,148	4,526	4,317	4,172	5,000	3,625	2,714	3,758	3,667	3,558	3,950
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	4,090	4,474	4,159	4,207	5,000	3,875	2,571	3,727	3,583	3,698	4,100
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	4,115	4,289	3,984	4,241	3,200	3,375	3,143	3,788	3,667	3,744	3,875
Turizm canlandırılmalıdır	4,016	4,184	4,000	4,241	4,400	3,625	3,286	3,788	3,667	3,721	3,925
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	4,107	4,474	4,254	4,345	5,000	3,500	3,286	4,000	4,000	3,884	4,075
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	3,984	4,579	4,270	4,379	4,800	2,500	3,429	4,030	4,083	4,093	3,775

Tablo 3.36'ya göre; Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için "*sanayi yatırımının*" devlet tarafından daha fazla desteklenmesi hususunu en fazla önemseyen meslek grubu 5,00 ortalama ile çiftçiler olup, bu konuda en düşük ortalama değer ise 2,71 ile gündelikçilere aittir. Gündelikçiler dışında diğer tüm meslek grupları, Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için sanayi yatırımının yapılmasını şiddetli bir şekilde kabul etmiş oldukları anlaşılmaktadır.

Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için ilçe "*arazilerin daha verimli kullanılması*" hususunu sadece gündelikçiler önemsememiş olup, diğer meslek gruplarının hepsi bu hususu önemli ölçüde önemsedikleri görülmektedir.

"*Tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılmasının*" ilçe ekonomisinin gelişimine katkı sağlayacağını çiftçiler ve gündelikçiler haricinde diğer bütün meslek grupları şiddetli bir şekilde kabul etmiş ve önemsemiş olduğunu söylemek mümkündür..

"*Turizm*" potansiyelinin açığa çıkarılmasının, "*genç girişimcilere*" devlet tarafından yeterli desteğin verilmesinin ve dört yıllık eğitim veren "*fakültelerin*" açılmasının ilçe ekonomisinin gelişimine katkı sağlayacağı hususu, neredeyse bütün meslek grupları tarafından kabul edildiği ve önemli ölçüde hissedildiği anlaşılmaktadır. Emeklilerin dört yıllık fakülte görüşüne önem vermediği tablodan çıkarılabilecek bir diğer sonuçtur.

3.4.8.18. Meslekler Gruplarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların mesleklerine göre ilçede bulunan Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.37. Meslek Gruplarına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	Memur	İşçi	Esnaf	Serbest Meslek	Çiftçi	Emekli	Gündelikçi	Ev Hanımı	İşsiz	Özel Sektör	Diğer
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	3,361	4,105	3,825	3,310	5,000	3,250	3,143	3,273	3,667	3,721	3,500
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	3,230	3,842	3,794	3,483	3,250	3,000	3,429	3,091	3,833	3,791	3,425
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	2,582	2,079	2,159	2,172	2,000	3,125	2,571	2,485	3,167	2,907	2,900
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	3,230	2,632	2,889	2,448	4,750	4,000	2,714	3,242	2,917	3,140	2,875
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	3,598	4,158	4,032	3,414	5,000	3,375	2,857	3,667	3,917	3,814	3,725
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	3,525	4,211	3,984	3,621	4,750	3,500	3,429	3,606	4,333	3,907	3,750
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığını düşünüyorum	3,549	4,211	3,698	3,759	5,000	3,375	4,143	3,576	4,333	3,977	3,425
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	3,451	3,868	3,587	3,517	4,000	2,750	3,714	3,576	3,417	3,744	3,175

Tablo 3.37’ye göre; Suriyeli göçmenlerin ilçeyi **“ekonomik anlamda”** olumsuz etkilediğini düşünen ve bu durumu en fazla önemseyen meslek grubu 5,00 ortalama değer ile çiftçilerdir. Çiftçileri 4,11 ile işçiler, 3,83 ile esnaflar takip etmektedir. Bu konuda verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama ise 3,14 ile gündelikçilere aittir. Meslek gruplarının büyük bir çoğunluğunun Suriyeli göçmenlerin ilçe ekonomisini olumsuz yönde etkilediğine dair karar kıldıkları tablodan anlaşılmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin ilçeyi **“ahlaki anlamda”** olumsuz etkilediğini düşünen ve bu durumu en fazla önemseyen meslek grubu 3,85 ortalama ile işçiler olup, bunu 3,83 ile işsizler, 3,80 ile esnaflar, 3,79 ile özel sektör çalışanları takip etmektedir. Bu meslek gruplarının ahlaki anlamda ilçenin Suriyeli göçmenlerden olumsuz etkilendiği kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Bu konuda verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama değer 3,00 ortalama ile emeklilere aittir. Bunu 3,09 ile ev hanımları takip etmektedir. Emeklilere ve ev hanımlarına göre, Suriyeli göçmenlerin ahlaki anlamda ilçeye herhangi bir zararları yoktur.

İlçede ikamet eden Suriyeli göçmenlerin ekonomik anlamda ilçeye **“katma değer”** sağladıklarını kabul eden; ama önemsemeyen meslek grupları 3,17 ortalama ile işsizler ve 3,13 ile emeklilerdir. Bu iki meslek grubu haricindeki diğer meslek gruplarının bu sorunun varlığını kabul etmedikleri görülmektedir.

Suriyeli göçmenlerin ilçede yaşamalarından **“rahatsızlık duymayan”** meslek grubu 4,75 en yüksek ortalama değer ile çiftçiler olup, çiftçileri 4,00 ortalama değer ile emekliler takip etmektedir. Bu sorunun varlığını kabul eden ve önemseyen meslek grubu 2,45 ortalama değer ile serbest meslek çalışanlarıdır. Bunları 2,63 ile işsizler takip etmektedir. Bu iki meslek grubunun Suriyeli göçmenlerin ilçede yaşamalarından rahatsız oldukları anlaşılmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin **“gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini”** kabul etmeyen tek meslek grubu 2,86 ile gündelikçilerdir. Gündelikçiler, Emekliler ve serbest meslek çalışanları dışındaki diğer meslek gruplarının ortalamaları yüksek olup, bu sorunun varlığını kabul ettikleri ve şiddetli bir şekilde hissettikleri sonucuna ulaşmak mümkündür.

Suriyeli göçmenlerin Türkiye için gelecekte **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olacağı hususunu bütün meslek grupları önemli ölçüde önemsemiş olup, Suriyelilerin Türkiye’ye ilerde ekonomik ve siyasi anlamda sıkıntı verebileceğini düşünmektedirler.

Gölbaşı ilçesinde ikamet Suriyelilerin ilçedeki **“konut fiyatlarını ve kiralarını”** arttırdığını, bütün meslek gruplarının kabul etmiş ve önemsemiş olduğu anlaşılmaktadır.

Çiftçilerin 4,00 en yüksek ortalama değer ile ilçedeki Suriyelilerin **“reel ücretleri aşağıya çektiklerini”** önemli ölçüde önemsemiş oldukları görülmektedir. Çiftçileri 3,87 ile işçiler, 3,74 ile özel sektör çalışanları takip etmektedir. Bu meslek gruplarının Suriyeli göçmenlerin reel ücretleri aşağıya çektiklerini kabul etmekte ve bu sorunun varlığını önemsemekte oldukları anlaşılmaktadır. Bu sorunun varlığını kabul etmeyen ve önemsemeyen meslek grubu 2,75 ile emeklilerdir.

3.4.8.19. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcıların eğitim durumuna göre Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunlarına ait bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.38. Eğitim Durumuna Göre İlçenin Temel Sorunları

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlçemizin en önemli sorunu işsizliktir	3,3636	4,0323	4,1282	3,5476	3,9578	3,8519
Eğitim hizmetlerinin yetersizliğidir	3,0909	3,5484	3,2564	3,2619	3,3916	3,4074
Tarıma elverişli arazisi olmamasıdır	2,8182	3,3548	2,8205	3,1746	2,9337	2,5556
Hayvancılığa elverişli olmamasıdır	2,0000	3,0968	2,7179	3,2143	2,8253	2,7407
Yoğun göç yaşanmasıdır	3,3636	3,0645	3,0000	3,0159	3,0482	3,2222
Sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir	2,9091	3,1290	3,3333	3,4048	3,5361	3,5185
Kamu personelinin yetersizlikleridir	2,4545	3,3548	3,1795	3,0714	3,0783	2,9630
Gelir düzeyinin düşüklüğüdür	3,0909	3,6452	3,8718	3,5079	3,3795	3,4074
Sosyal hizmetlerin yetersizliğidir	2,9091	3,6452	3,4103	3,3571	3,4157	3,3333
Güvenlik sorunudur	2,5455	3,3871	2,2821	2,8651	2,7831	2,7407
Gölbaşılı iş adamlarının tasarruflarını başka yerlerde değerlendirmesidir	3,5455	3,6774	3,5641	3,3651	3,4699	4,2593
Sanayi için yeterli desteği alamamasıdır	3,2727	4,1613	4,1282	3,6905	3,7048	4,1481
Planlı kentleşmenin olmamasıdır	3,4545	3,9032	3,7692	3,6508	3,7349	4,0370
Sosyal yaşamın yetersizliğidir	3,4545	3,7419	3,8205	3,6032	3,6747	4,2222
Yöreye has ürünlerin markalaşmamasıdır	3,4545	3,6129	3,5385	3,5714	3,6747	3,9259
Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır	3,4545	3,8710	3,2821	3,5159	3,6024	3,5185

Tabloya 3.38’e göre; katılımcıların içerisinde eğitim durumu okuryazar olanlar için ilçenin en önemli sorunu; 3,55 ortalama değer ile **“Gölbaşılı iş adamlarının”** ilçeye yatırım yapmamasıdır. Okuryazar olanlar için ikinci sırada **“işsizlik”** sorunu gelmektedir.

İlçe merkezinde ikamet eden okuryazarların ilçenin hayvancılığa **“elverişli olmadığını”** 2,00 ortalama değer ile sorun olarak kabul etmedikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte ilçede 2,45 ortalama değer ile kamu personel **“yetersizliğini”** ve 2,54 ortalama değer ile **“güvenliği”** sorun olarak kabul etmedikleri görülmektedir.

İlköğretim mezunu olanlar için Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunu; 4,16 ortalama değer ile sanayi için devlet tarafından **“yeterli desteğin”** verilmemesi sorunudur. Bu sorunu 4,03 ortalama değer ile **“işsizlik”** sorunu takip etmektedir.

Ortaokul mezunlarına göre; Gölbaşı ilçesinin sorunlarına yönelik verilen cevapların ortalamaları karşılaştırıldığında; ilçenin en önemli sorunlarının başında 4,13

ortalama değer ile “*işsizlik*” ve sanayi için devlet tarafından “*yeterli desteğin*” verilmemesi sorunları gelmektedir.

Ortaokul mezunlarının ilçe sorunları içerisinde önem derecesine göre en az önem verdikleri sorunlar sırasıyla; 2,70 ortalama ile “*güvenlik*” ve 2,72 ile ilçenin hayvancılığa “*elverişli olmaması*” sorunlarıdır. Ortaokul mezunlarının güvenlik, ilçenin hayvancılığa elverişli olmaması ve yoğun göç verilmesi gibi sorunları ilçe için sorun olarak algılamadıkları anlaşılmaktadır.

Lise mezunları için ilçenin en önemli sorunu; 3,69 ortalama değer ile sanayi için devlet tarafından “*yeterli desteğin*” verilmemesi sorunudur. Bu sorunu 3,65 ortalama ile “*plansız kentleşme*” sorunu takip etmektedir.

İlçe merkezinde ikamet eden lise mezunlarına göre; 2,87 en düşük ortalama değer ile ilçede “*güvenliğin*” ve 3,02 ortalama değer ile ilçede “*göçün*” sorun olarak görülmediği anlaşılmaktadır.

Üniversite mezunu olanlar için ilçenin en önemli sorunlarının başında; 3,96 ortalama değer ile “*işsizlik*” sorunu gelmektedir. Bu sorunu, 3,73 ortalama değer ile “*plansız kentleşme*” sorunu takip etmektedir.

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan üniversite mezunlarının, 2,78 en düşük ortalama değer ile “*güvenliği*” ilçe için sorun olarak algılamadıkları görülmektedir. Üniversite mezunlarının 2,83 ortalama değer ile ilçenin hayvancılığa “*elverişli olmadığını*” kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

Lisansüstü mezunlarına göre; Gölbaşı ilçesinin sorunlarına yönelik verilen cevapların ortalamaları karşılaştırıldığında; lisansüstü mezunlarının Gölbaşılı iş adamlarının ilçeye “*yatırım yapmamasını*” 4,26 ortalama ile ilçenin en önemli sorunu olarak algıladıkları görülmektedir. Lisansüstü mezunlarına göre, Gölbaşılı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmaması sorunundan sonra ilçenin en önemli sorunu 4,22 ortalama ilçede “*sosyal yaşam alanlarının*” yetersizliğidir.

Lisansüstü mezunları 2,56 ortalama değer ile ilçe arazilerinin “*tarıma*” ve 2,74 ortalama ile ilçenin “*hayvancılığa*” elverişli olmamasını sorun olarak kabul etmedikleri görülmektedir.

3.4.8.20. Eğitim Durumuna Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların eğitim durumlarına göre çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimin yeterli olup olmadığı ile ilgili bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.39. Eğitim Durumuna Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
Yeterli eğitim veriliyor	3,1818	2,7419	2,6667	2,8571	2,9940	2,9259
Dershane başarıyı artırıyor	3,3636	3,2581	3,1282	2,9841	3,1928	2,7407
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	3,7273	3,7097	3,6154	3,4048	3,5843	3,6296
Eğitimi yetersiz buluyorum	2,8182	3,0968	3,4103	3,2143	3,1386	2,9259
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	2,7273	3,3226	3,3590	3,3095	3,3253	2,7778
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	2,9091	3,4516	3,5897	3,4286	3,4398	3,2963

Tabloya 3.39'a göre; katılımcıların içerisinde okuryazar, ilköğretim, ortaokul, üniversite ve lisansüstü mezunu olanların çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimle ilgili en önem verdikleri husus; **“özel öğretmenin”** çocuk eğitimi için faydalı olduğu hususudur. Lise mezunlarının bu konuda en çok önem verdiği husus ise 3,43 ortalama değer ile üniversiteye yerleşmek için çocukların **“doğru bir şekilde bilgilendirilmediği”** hususu olmuştur. Tabloya genel olarak bakıldığında; bu konuda verilen cevapların ortalamaları çok yüksek değildir. Bu ortalamalardan hareketle katılımcıların eğitim durumuna göre bu hususların varlığını pek önemsemediğini söylemek mümkündür.

3.4.8.21. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

Katılımcıların eğitim durumlarına göre çocukların geleceğine yönelik düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.40. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	3,1818	3,1613	2,9487	2,9921	3,0120	3,0370
Eğitim seviyemiz artıyor	3,1818	2,7097	3,5128	2,9524	2,9036	3,0741
Daha bilinçli tarım yapılıyor	2,6364	2,9032	2,8205	3,0635	2,9277	3,1111
Daha bilinçli olarak hayvancılık yapılıyor	2,6364	2,9677	3,1026	3,0079	3,0482	3,1852
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	2,9091	3,3548	2,8462	2,9365	2,9880	3,1481
Çocuklarımızın geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	3,5455	3,5806	3,7949	3,5556	3,3916	3,4815

Tablo 3.40’a göre; okuryazar, ilköğretim, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcıların ortalamalarına bakıldığında; çocukların **“geleceğinin daha iyi olacağını”** düşünmedikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların eğitim durumuna genel olarak bakıldığında; çocuklarının geleceğine dair çok ümitvar olmadıkları sonucuna ulaşılabilir.

Okuryazar olan katılımcıların çocukların geleceğine yönelik yöneltilen sorulara verdikleri cevaplar içerisinde; 2,64 en düşük ortalama ile **“hayvancılığın ve tarımın”** gittikçe bilinçli yapıldığını kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

İlköğretim mezunu ve üniversite mezunu olanların sırasıyla; 2,71 ve 2,91 en düşük ortalama değer ile **“eğitim seviyemizin”** gittikçe arttığını kabul etmedikleri görülmektedir. Ortaokul mezunlarının en düşük ortalaması 2,82 ile **“tarımın”** daha bilinçli yapıldığı hususu olup, bu hususa katılmadıkları anlaşılmaktadır. Lise mezunları 2,94 en düşük ortalama ile **“devletin”** çocukların geleceğine daha çok önem verdiği ve yatırım yaptığı konusunda olumsuz düşündükleri görülmektedir. Lisansüstü mezunları ise 3,04 en düşük ortalama ile **“ekonomik şartlarımızın”** gittikçe iyileştiğini kabul ettikleri; ancak bu hususu önemsemedikleri yorumu yapılabilir.

3.4.8.22. Eğitim Durumuna Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcıların eğitim durumlarına göre yüksekokul ile ilgili düşüncelerine ait bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.41. Eğitim Durumuna Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlçeye bir farkındalık katmaktadır	3,454	3,064	3,743	3,190	3,331	3,703
İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	3,090	3,064	3,230	3,142	3,373	3,703
İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	3,545	3,032	3,128	2,841	2,975	3,222
Eğitim seviyesini yükseltmektedir	3,363	3,419	3,205	3,023	3,228	3,518
Tüm ilçe halkı istifade etmektedir	4,000	3,000	3,384	3,039	3,144	3,518
İlçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	3,272	3,193	3,205	2,912	3,006	3,333
Kültürel etkileşimi artırmaktadır	3,727	3,161	3,359	3,039	3,277	3,740
Etik konularında ilçe olumsuz etkilenmektedir	2,363	2,677	3,282	3,079	3,024	3,148
Teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	3,545	3,451	3,948	3,769	3,873	4,074
İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	2,636	3,096	3,179	2,952	2,891	2,851

Tablo 3.41'e göre; katılımcıların eğitim durumlarına göre yüksekokul hakkındaki düşünceleri karşılaştırıldığında; okuryazarların bu konuda 4,00 en yüksek ortalama değer ile yüksekokuldan **"tüm ilçe halkının istifade ettiği"** hususunu kabul ettikleri ve önemsedikleri anlaşılmaktadır. Bunu 3,73 ortalama ile yüksekokulun **"kültürel etkileşimi"** arttırdığı hususu takip etmektedir. Okuryazar olanların, tüm ilçe halkının yüksekokuldan istifade ettiğini ve yüksekokulun kültürel etkileşimi arttırdığını kabul ettikleri ve bu hususları önemsedikleri görülmektedir. İlköğretim mezunu ve okuryazar olanlar sırasıyla; 2,68 ve 2,36 ortalama değerler ile yüksekokulun **"etik anlamda"** ilçeyi olumsuz etkilemediğini ifade ettikleri görülmektedir.

Katılımcıların içerisinde ilköğretim, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü mezunu olanların ilçedeki yüksekokula **"teknik bölümlerin"** açılmasının iş dünyası için daha faydalı olacağı hususunu önemsedikleri anlaşılmaktadır. Ortaokul ve lise mezunları sırasıyla; 3,13 ve 2,84 en düşük ortalama değerleri ile yüksekokulun ilçe gençliği için bir örnek teşkil ettiği hususunu kabul etmedikleri görülmektedir. Üniversite ve lisansüstü mezunları ise sırasıyla; 2,89 ve 2,85 en düşük ortalama değer ile yüksekokulun **"ilçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır"** hususunu kabul etmediğini az da olsa ilçeye bir katma değerinin olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

3.4.8.23. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılabilir” İle İlgili Görüşler

Katılımcıların eğitim durumlarına göre Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusuna ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.42. Eğitim Durumlarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	3,636	3,741	4,230	3,95	4,084	4,666
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	4,181	3,677	4,025	3,976	4,072	4,518
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	3,545	3,741	3,743	3,920	4,054	4,481
Turizm canlandırılmalıdır	4,000	3,516	3,897	3,960	3,969	4,481
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	3,909	4,000	3,948	4,158	4,138	4,407
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	4,090	3,806	3,923	4,174	4,072	4,259

Tablo 3.42’ye göre; Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için *“sanayi yatırımının”* devlet tarafından daha fazla desteklenmesi hususunu eğitim durumuna göre en fazla önemseyen 4,67 ile lisansüstü mezunlarıdır. Eğitim durumuna göre; Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için sanayi yatırımının yapılmasını okuryazarlar dışında diğer mezunlar şiddetli bir şekilde kabul etmiş ve önemsemiştir.

Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için ilçe *“arazilerin daha verimli kullanılması”* hususunu tüm katılımcıların önemli ölçüde önemsedikleri görülmektedir.

“Tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılmasının” ilçe ekonomisinin gelişimine katkı sağlayacağını okuryazar olanlar dışında diğer mezunlar önemli ölçüde kabul etmiştir.

“Turizm” potansiyelinin açığa çıkarılmasının, *“genç girişimcilere”* devlet tarafından yeterli desteğin verilmesinin ve dört yıllık eğitim veren *“fakültelerin”* açılmasının ilçe ekonomisinin gelişimine katkı sağlayacağı hususlarının neredeyse tüm mezunlar tarafından kabul edildiği ve şiddetli bir şekilde hissedildiği anlaşılmaktadır. İlköğretim mezunlarının *“turizm”* potansiyelinin açığa çıkarılması görüşüne çok fazla önem vermediği tablodan çıkarılabilecek bir diğer sonuçtur.

3.4.8.24. Eğitim Durumuna Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcıların eğitim durumlarına göre ilçedeki Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.43. Eğitim Durumuna Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaokul	Lise	Üniversite	Lisansüstü
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	4,000	3,419	3,868	3,523	3,554	3,407
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	3,363	3,193	3,631	3,500	3,469	3,629
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	3,000	2,709	2,263	2,563	2,548	2,074
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	3,636	3,516	3,368	2,849	2,988	2,851
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	4,000	3,516	3,947	3,666	3,753	4,074
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	4,272	3,645	3,947	3,714	3,753	3,888
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığını düşünüyorum	4,090	3,548	4,157	3,777	3,596	3,814
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	3,181	3,741	3,842	3,507	3,397	3,851

Tablo 3.43’e göre; okuryazar olanların 4,00 ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin ilçeyi **“ekonomik anlamda”** olumsuz etkilediğini düşündükleri ve bu durumu şiddetli bir şekilde önemsedikleri görülmektedir. Okuryazar olanları 3,86 ile ortaokul mezunları takip etmektedir. Bu konuda verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama ise 3,41 ile ilköğretim mezunlarına aittir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun Suriyeli göçmenlerin ilçenin ekonomisini olumsuz yönde etkilediğine dair karar kıldıkları tablodan anlaşılmaktadır.

Suriyeli göçmenlerin ilçeyi **“ahlaki anlamda”** olumsuz etkilediğini düşünen ve bu durumu en fazla önemseyen 3,63 ortalama ile ortaokul ve lisansüstü mezunları olup, bunu 3,50 ile lise mezunları takip etmektedir. Bu üç grubun ahlaki anlamda ilçenin Suriyeli göçmenlerden olumsuz etkilendiğini kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Bu konuda verilen cevaplar içerisinde en düşük ortalama değer 3,19 ile ilköğretim mezunlarına aittir. İlköğretim mezunları Suriyelilerin ilçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediğini kabul ettikleri; fakat bu durumu önemsemedikleri yorumu yapılabilir.

İlçede ikamet eden Suriyeli göçmenlerin **“ekonomik anlamda”** ilçeye katma değer sağladıkları hususunun hiçbir grup tarafından önemsenmediği anlaşılmaktadır. Suriyeli göçmenlerin ilçeye ekonomik anlamda herhangi bir katkı sağlamadığı hususunda bütün mezunların hemfikir olduğu söylenebilir.

Okuryazar olanların 3,64 en yüksek ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin ilçede yaşamalarından **“rahatsız”** olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu sorunun varlığını kabul eden ve önemseyen eğitim grubu 2,85 ortalama değer ile lise ve lisansüstü mezunlarıdır. Bu iki grubun Suriyelilerin ilçede yaşamalarından rahatsız olduklarını söylemek mümkündür.

Bütün katılımcıların, Suriyeli göçmenlerin **“gelecek kuşaklar”** için sorun teşkil edeceğini ve bu göçmenlerin ilerleyen yıllarda Türkiye için **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olacağını ve Suriyelilerin **“konut fiyatlarını ve kiralарını”** arttırdığını kabul ettikleri ve şiddetli bir şekilde önemsedikleri tablodan çıkarılabilecek bir sonuçtur.

İlçedeki Suriyelilerin **“reel ücretleri aşağıya çektiklerini”** kabul eden mezun grubu 3,85 en yüksek ortalama ile lisansüstü mezunlarıdır. Lisansüstü mezunlarını 3,84 ile ortaokul mezunları takip etmektedir. Bu mezun gruplarının Suriyeli göçmenlerin reel ücretleri aşağıya çektiklerini kabul etmekte ve bu sorunun varlığını önemsemekte oldukları anlaşılmaktadır. Bu sorunun varlığını kabul eden; fakat önemsemeyen mezun grubu 3,18 ile okuryazarlardır.

3.4.8.25. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların gelir durumlarına göre Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunlarına ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.44. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Temel Sorunları

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
İlçemizin en önemli sorunu işsizliktir	3,7213	3,8605	3,7683	3,9206	3,8462
Eğitim hizmetlerinin yetersizliğidir	3,1475	3,4729	3,3902	3,5079	3,0462
Tarıma elverişli arazisi olmamasıdır	2,9344	3,0620	3,1098	3,1905	2,6308
Hayvancılığa elverişli olmamasıdır	2,8033	2,9922	2,9390	3,0476	2,8000
Yoğun göç yaşanmasıdır	2,8852	3,1163	3,0488	3,2222	2,9385
Sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir	3,2623	3,4961	3,3415	3,5397	3,4308

Tablo 3.44. (Devamı)

Kamu personelinin yetersizlikleridir	3,2295	3,2481	2,9634	2,9524	2,8923
Gelir düzeyinin düşüklüğüdür	3,7213	3,5194	3,3415	3,4921	3,3538
Sosyal hizmetlerin yetersizliğidir	3,3115	3,5116	3,3659	3,4921	3,1846
Güvenlik sorunudur	2,9836	2,8140	2,9634	2,4286	2,7385
Gölbaşılı işadamlarının tasarruflarını başka yerlerde değerlendirmesidir	3,4098	3,5039	3,3659	3,6984	3,6615
Sanayi için yeterli desteği alamamasıdır	3,7213	3,7907	3,6951	3,8889	3,9077
Planlı kentleşmenin olmamasıdır	3,2623	3,7752	3,6951	3,7937	4,1077
Sosyal yaşamın yetersizliğidir	3,3934	3,5581	3,7561	3,9048	4,0154
Yöreye has ürünlerin markalaşmamasıdır	3,5246	3,6512	3,3537	3,7619	3,9385
Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır	3,4590	3,4884	3,5000	3,6984	3,7077

Tabloya 3.44'e göre; katılımcıların içerisinde gelir durumu 1.500 TL ve altında olanlar için ilçenin en önemli sorunları; 3,72 ortalama değer ile **“işsizlik”**, ilçedeki bireylerin **“gelir düzeylerinin”** düşüklüğü ve **“sanayileşme”** için devletten yeterli desteğin alınamaması sorunlarıdır. Gelir durumu düşük olan katılımcıların en çok önem verdikleri sorunların iş eksenli olduğu göze çarpmaktadır.

İlçe merkezinde ikamet eden 1.500 TL ve altında bir gelire sahip olanların 2,80 ortalama değer ile ilçenin hayvancılığa **“elverişli olmadığını”** sorun olarak kabul etmedikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte 2,89 ortalama değer ile **“göçü”** ilçe için bir sorun olarak kabul etmedikleri görülmektedir. Bu gelir grubuna göre, ilçenin hayvancılığa elverişli olduğu ve ilçedeki göç hareketlerinin sorun olarak algılanmadığı söylenebilir.

Katılımcıların içerisinde gelir durumu 1.501 - 3.000 TL arasında olanlara göre, ilçenin en önemli sorunu; 3,86 ortalama değer ile **“işsizlik”** olmuştur. Bu sorunu 3,79 ortalama değer ile sanayi için devletten **“yeterli desteğin”** alınamaması sorunu takip etmektedir. Bu gelir grubuna göre, ilçede sorun olarak işsizlik ve sanayi sektörünün yetersizliği ön plana çıkmaktadır. Bu gelir grubunun ilçe sorunları içerisinde önem derecesine göre en az önem verdikleri sorunlar sırasıyla; 2,70 ortalama ile **“güvenlik”** ve 2,99 ile ilçenin hayvancılığa **“elverişli olmaması”** sorunlarıdır. Bu gelir grubunun ilçede güvenlik ve hayvancılığı sorun olarak algılamadığı görülmektedir.

Gelir durumu 3.001 TL - 4.500 TL ve 4.501 TL - 6.000 TL arasında olan bireylere göre, Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunu sırasıyla; 3,77 ve 3,92 ortalama değer ile **“işsizlik”** sorunu olmuştur. Bu iki gelir grubuna göre bu sorundan sonra sırasıyla; 3,76 ve 3,90 ortalama ile **“sosyal yaşam alanlarının”** yetersizliği sorunu gelmektedir. Bu iki gelir grubunun, ilçede öncelikle işsizliği en önemli sorun olarak gördükleri, sosyal yaşam alanlarının yetersizliğini de ilçenin en önemli ikinci sorunu olarak algıladıkları görülmektedir.

Gelir durumu 3.001 TL - 4.500 TL arasında olan katılımcıların ilçe sorunları içerisinde önem derecesine göre en az önem verdikleri sorunlar sırasıyla; 2,94 ortalama ile ilçenin hayvancılığa **“elverişli olmaması”** ve 2,96 ile **“güvenlik”** ve kamu personel **“yetersizliği”** sorunlarıdır. Bu gelir grubunun ilçede hayvancılığı, güvenliği ve kamu personel yetersizliğini sorun olarak görmediği söylenebilir.

Gelir durumu 4.501 TL - 6.000 TL arasında olan katılımcılara göre; **“güvenlik”** sorunu 2,43 ortalama değer ile en düşük ortalamaya sahip iken, bunu 2,95 ortalama ile kamu personel **“yetersizliği”** sorunu takip etmektedir. Bu gelir grubunun da ilçede güvenliği ve kamu personel yetersizliğini sorun olarak algılamadığı görülmektedir.

Gelir durumu 6.001 TL ve üstünde olanlar için ilçenin en önemli sorunu; 4,11 ortalama değer ile **“plansız kentleşme”** sorunudur. Bu sorunu; 4,02 ortalama değer ile **“sosyal yaşam alanlarının”** yetersizliği takip etmektedir. Bu gelir grubu, ilçenin en önemli sorunlarının sıralamasında, önceliği iş eksenli sorunlardan ziyade plansız kentleşmeye ve sosyal yaşam alanlarının yetersizliğine vermiştir. İlçe arazilerinin **“tarıma”** elverişli olmaması sorunu 2,63 ortalama değer ile en düşük ortalamaya sahip iken, bunu 2,74 ortalama ile **“güvenlik”** sorunu takip etmektedir. Bu gelir grubunun ilçede tarım ve güvenliği sorun olarak algılamadığı söylenebilir.

3.4.8.26. Gelir Durumuna Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların gelir durumlarına göre çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimin yeterli olup olmadığı ile bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.45. Gelir Durumuna Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
Yeterli eğitim veriliyor	2,9344	2,7674	2,8171	3,0159	3,1231
Dershane başarıyı arttırıyor	3,2295	3,1085	2,8780	3,3492	3,0000
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	3,5410	3,4729	3,4512	3,7619	3,6154
Eğitimi yetersiz buluyorum	3,2623	3,1240	3,0366	3,3333	3,1385
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	3,3115	3,2326	3,2317	3,1746	3,4462
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	3,4098	3,4496	3,3049	3,3492	3,6308

Tabloya 3.45'e göre; 0 – 6.000 TL arasında bir gelire sahip olan katılımcıların **“özel öğretmenin”** çocukların eğitimi için faydalı olduğu hususunu önemsedikleri görülmektedir. Bu gelir aralığına göre, okullarda **“yeterli eğitim”** verilmemektedir. Gelir durumu 6.001 TL ve üstünde olan katılımcıların en önem verdikleri husus ise 3,63 ortalama değer ile üniversiteye yerleşmek için çocukların doğru bir şekilde **“bilgilendirilmediği”** hususudur. Bu gelir grubunun 3,00 en düşük ortalama değer ile **“dershanenin”** başarıyı arttırdığını kabul ettiği; fakat bu hususu önemsemediği anlaşılmaktadır.

3.4.8.27. Gelir Durumuna Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların gelir durumlarına göre çocukların geleceğine yönelik düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.46. Gelir Durumuna Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	2,7541	3,0698	2,8171	3,3333	3,1077
Eğitim seviyemiz artıyor	3,0000	3,0155	2,7683	3,0952	3,0615
Daha bilinçli tarım yapılıyor	3,0984	2,9690	2,7561	2,9683	3,0769
Daha bilinçli olarak hayvancılık yapılıyor	2,8852	3,0078	2,9634	3,1905	3,1538
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	3,0000	3,0000	2,8780	3,1746	2,9538
Çocuklarımızın geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	3,3770	3,5891	3,3780	3,7302	3,4154

Tablo 3.46'ya göre; bütün gelir gruplarının çocukların geleceğinin **“daha iyi olacağı”** hususunda çok ümitvar olmadıkları anlaşılmaktadır.

Gelir durumu 4.501 TL ve 6.000 TL arasında olan katılımcıların 3,33 ortalama değer ile **“ekonomik şartlarımızın”** gittikçe iyileştiğini kabul ettikleri ve bu hususta çok kararlı olmasa da olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir. Bu konuda diğer gelir gruplarının oldukça karamsar olduğu göze çarpmaktadır.

3.4.8.28. Gelir Durumlarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların gelir durumlarına göre yüksekokul ile ilgili düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.47. Gelir Durumlarına Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
İlçeye bir farkındalık katmaktadır	3,0164	3,2403	3,4878	3,5238	3,4462
İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	3,0820	3,0930	3,3049	3,5556	3,5231
İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	2,8361	2,9070	3,0122	3,0794	3,1538
Eğitim seviyesini yükseltmektedir	2,9180	3,2481	3,2439	3,1587	3,3538
Tüm ilçe halkı istifade etmektedir	2,9508	3,1628	3,1220	3,2698	3,3692
İlçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	3,1967	2,9457	2,9878	2,9841	3,2000
Kültürel etkileşimi artırmaktadır	3,2131	3,0620	3,2683	3,4444	3,4154
Etik konularında ilçe olumsuz etkilenebilir	2,9344	3,0155	2,9634	3,1111	3,1538
Teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	3,6393	3,7597	3,8049	3,9524	4,0000
İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	2,9508	3,0233	2,8171	2,9683	2,9231

Tablo 3.47'e bakıldığında; tüm gelir gruplarının ilçedeki yüksekokula **“teknik bölümlerin”** açılmasının iş dünyası için daha faydalı olacağı hususunu önemsedikleri anlaşılmaktadır.

Gelir durumu 1.500 TL ve altında olan katılımcıların; 2,92 en düşük ortalama değer ile yüksekokulun, eğitim seviyesini yükselttiğini kabul etmedikleri görülmektedir. Bunu yüksekokuldan **“tüm ilçe halkının istifade ettiği”** hususu takip etmektedir Bu gelir grubundaki katılımcıların yüksekokulun, eğitim seviyesini yükselttiği ve tüm ilçe halkının yüksekokuldan istifade ettiği hususlarına olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılabilir.

1.500 TL – 3.000 TL arasında bir gelire sahip olan katılımcılara göre; 2,91 en düşük ortalama ile yüksekokul **“ilçe gençliği için örnek teşkil”** etmemektedir. Bu gelir grubunun 2,95 ortalama değer ile yüksekokulun ilçeye **“sosyal aktivite”** kazandırdığı hususunu kabul etmedikleri anlaşılmaktadır. Bu gelir grubuna göre, ilçedeki yüksekokulun ilçe gençliği için örnek teşkil etmediği ve ilçeye sosyal aktivite kazandırmadığı yorumu yapılabilir.

Bütün gelir gruplarına göre, yüksekokul az da olsa ilçeye bir **“katma değer”** sağlamaktadır.

3.4.8.29. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılmalıdır” İle İlgili Görüşler

Katılımcıların gelir durumlarına göre Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusuna ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.48. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	3,8361	4,0000	3,9634	4,3016	4,2615
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	3,9508	3,9612	3,8902	4,2063	4,3077
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	3,8525	3,8217	3,8902	4,1587	4,3077
Turizm canlandırılmalıdır	3,7213	3,9922	3,7561	4,2063	4,1385
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	3,9672	4,1318	4,0366	4,3016	4,2154
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	4,0328	4,1008	4,0366	4,1587	4,0769

Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için; **“sanayi yatırımının”** devlet tarafından daha fazla desteklenmesi, ilçe **“arazilerin daha verimli kullanılması”, “tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılması”, “turizm”** potansiyelinin açığa çıkarılması, **“genç girişimcilere”** devlet tarafından yeterli desteğin verilmesi ve dört yıllık eğitim veren **“fakültelerin”** açılması hususlarının bütün gelir grupları tarafından kabul edildiği ve şiddetli bir şekilde önemsendiği tablodan genel olarak çıkarılabilecek bir sonuçtur.

3.4.8.30. Gelir Durumlarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde oturan katılımcıların gelir durumlarına göre ilçedeki Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.49. Gelir Durumuna Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	1.500 TL ve altı	1.501 TL – 3.000 TL	3.001 TL – 4.500 TL	4.501 TL – 6.000 TL	6.001 TL ve Yukarısı
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	3,7377	3,5781	3,4878	3,5397	3,5077
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	3,3770	3,5469	3,3659	3,6508	3,4308
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	2,2623	2,6719	2,6098	2,4921	2,3692
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	2,8361	3,0938	3,0366	3,0952	3,0154
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	3,7541	3,7578	3,6098	3,7937	3,8923
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	3,8525	3,8594	3,6463	3,7937	3,6769
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığını düşünüyorum	3,9016	3,8359	3,6829	3,8254	3,3385
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	3,3770	3,6719	3,3049	3,8095	3,3846

Tabloya 3.49’a göre; 1.500 TL ve altı, 1.501 TL – 3.000 TL, 3.001 TL – 4.500 TL ve 4.501 TL – 6.000 TL gelir düzeyine sahip olan katılımcıların Suriyeli göçmenler hakkında en fazla önemsedikleri hususlar; Suriyeli göçmenlerin “*konut fiyatlarını ve kiralarnı*” arttırdığı ve Türkiye için gelecekte “*ekonomik ve siyasi bir tehdit*” olacağı hususlarıdır. Bu gelir düzeyleri Suriyeli göçmenlerin ilçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı olumsuz yönde etkilediği ve bu göçmenlerin Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdit olacağı yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

6.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olan katılımcıların, 3,89 en yüksek ortalama değer ile en çok önemsedikleri husus; Suriyeli göçmenlerin “*gelecek kuşaklar*” için sorun teşkil edeceği hususudur. Gelir düzeyi yüksek olan bireylerin, bu hususta gelecek kuşaklar için endişeli olduğu söylenebilir.

İlçede ikamet eden Suriyeli göçmenlerin ekonomik anlamda ilçeye “*katma değer*” sağladıkları hususunun hiçbir grup tarafından önemsenmediği anlaşılmaktadır. Bütün gelir gruplarına göre, Suriyeli göçmenler ilçeye ekonomik anlamda herhangi bir katkı sağlamamaktadır.

3.4.8.31. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin En Önemli Sorunları

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların yaş kategorilerine göre Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunlarına ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.50. Yaş Gruplarına Göre İlçenin Temel Sorunları

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 ve Fazla Yaş
İlçemizin en önemli sorunu işsizliktir	3,5806	3,8211	3,9495	3,9851	3,7500	3,5882
Eğitim hizmetlerinin yetersizliğidir	3,4516	3,3089	3,3838	3,2985	3,3125	3,1765
Tarıma elverişli arazisi olmamasıdır	3,1129	3,0081	2,9899	2,7910	3,0000	3,4706
Hayvancılığa elverişli olmamasıdır	3,0645	2,9431	2,9596	2,8358	2,8750	2,6471
Yoğun göç yaşanmasıdır	3,3065	3,0407	3,0808	2,8358	2,9375	3,1765
Sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir	3,5645	3,6016	3,2828	3,4776	2,8125	3,4118
Kamu personelinin yetersizlikleridir	3,3065	3,0894	2,9495	3,0597	2,9688	3,2941
Gelir düzeyinin düşüklüğüdür	3,4677	3,3415	3,6667	3,4776	3,6563	3,1765
Sosyal hizmetlerin yetersizliğidir	3,4516	3,3171	3,6061	3,4179	3,1875	2,8235
Güvenlik sorunudur	3,0484	2,7236	2,8384	2,6418	2,8125	2,7647
Gölbashlı işadamlarının tasarruflarını başka yerlerde değerlendirmesidir	3,3387	3,4228	3,7879	3,4627	3,5938	3,3529
Sanayi için yeterli desteği alamamasıdır	3,6129	3,7642	3,8485	4,1194	3,6875	3,2941
Planlı kentleşmenin olmamasıdır	3,6129	3,7154	3,6667	4,1045	3,6875	3,4118
Sosyal yaşamın yetersizliğidir	3,6935	3,6911	3,6566	3,8955	3,5313	3,6471
Yöreye has ürünlerin markalaşamamasıdır	3,7419	3,6585	3,5758	3,7313	3,5313	3,2353
Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır	3,6613	3,4715	3,6970	3,5970	3,4063	3,0588

Tabloya 3.50'ye bakıldığında; 18-25 yaş aralığındaki katılımcılara göre, ilçenin en önemli sorunu; 3,74 ortalama değer ile yöreye has ürünlerin *“markalaşamaması”* sorunudur. Bunu 3,69 ortalama değer ile ilçede *“sosyal yaşam alanlarının”* yetersizliği takip etmektedir. Yaş grupları içerisinde en küçük yaş ortalamasına sahip olan bu yaş aralığı, ilçede üretimi yapılan ve yöreye has olan ürünlerinin markalaşamamasını sorun olarak gördükleri, genç olmaları hasebiyle ilçede sosyal yaşam alanlarının yetersizliğini de önemsedikleri görülmektedir.

26-33, 34-41 ve 50-57 yaş aralığındaki katılımcıların ilçede en önemli sorun olarak gördükleri sırasıyla; 3,82, 3,95 ve 3,75 ortalama değerler ile *“işsizlik”* olmuştur. Bu sorunu sırasıyla; 3,76, 3,85 ve 3,69 ile ilçenin *“sanayi”* için devletten yeterli desteği alamaması takip etmektedir. Çalışma hayatının önemli bir kısmını oluşturan bu yaş aralıkları ilçenin en önemli sorunlarının başına işsizlik ve sanayi sektörünün yetersizliğini koydukları göze çarpmaktadır. 50-57 yaş grubunun *“plansız kentleşmeyi”* sanayi sektörünün yetersizliği ile birlikte ilçenin en önemli ikinci sorunu olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

42-49 yaş aralığındaki katılımcıların 4,12 ortalama değer ile ilçenin *“sanayi”* için devletten yeterli desteği alamamasını ilçenin en önemli sorunu olarak gördükleri

anlaşılmıştır. Bu sorunu 4,10 ile **“plansız kentleşme”** sorunu takip etmektedir. Orta yaş grubu olarak da bilinen bu yaş aralığı, ilçenin en önemli sorunlarının başına sanayi sektörünün yetersizliğini ve çarpık yapılaşmayı koydukları görülmektedir.

58 yaş ve üstünde olan katılımcılar 3,65 ortalama değer ile ilçede **“sosyal yaşam alanlarının”** yetersizliğini ilçenin en önemli sorunu olarak gördükleri anlaşılmıştır. Bunu 3,59 ortalama ile **“işsizlik”** sorununu takip etmektedir. Yaşlı nüfus olarak adlandırabileceğimiz bu yaş aralığı, ilçede sosyal yaşam alanlarının yetersizliğini en önemli sorun olarak algıladıkları ve işsizliği ikinci sıraya koydukları anlaşılmaktadır

18-25, 26-33, 34-41, 42-49 ve 50-57 yaş aralıklarının ilçede güvenlik sorununun varlığını kabul etmedikleri tablodaki ortalamalarından anlaşılmaktadır. Güvenlik sorunundan sonra sırasıyla yaş aralıklarının; ilçede hayvancılığı, kamu personel yetersizliğini, tarımı, sağlık hizmetlerini sorun olarak algılamadıkları görülmektedir. 58 yaş ve üstü olan katılımcıların önemsemediği sorunlar ise hayvancılık ve güvenlik sorunlarıdır.

3.4.8.32. Yaş Gruplarına Göre Çocuklara Verilen Eğitimle İlgili Düşünceler

İlçe merkezinde oturan katılımcıların yaş kategorilerine göre çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimin yeterli olup olmadığı ile bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.51. Yaş Gruplarına Göre Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 ve Fazla Yaş
Yeterli eğitim veriliyor	2,7742	2,9837	3,0101	2,8060	2,7500	2,7647
Dershane başarıyı artırıyor	3,0323	3,1626	3,0404	3,0896	2,9375	3,5882
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	3,3387	3,5366	3,6263	3,6269	3,5938	3,5294
Eğitimi yetersiz buluyorum	2,9839	3,1301	3,2727	3,0597	3,3750	3,4118
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	3,1129	3,3821	3,3232	3,1194	3,1875	3,4706
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	3,3548	3,5285	3,5051	3,2836	3,3125	3,2941

Tabloya 3.51'e göre; 18-25, 26-33, 34-41, 42-49 ve 50-57 yaş aralıklarının çocukların üniversiteyi kazanması için verilen eğitimle ilgili verdikleri cevaplar içerisinde en yüksek ortalama **“özel öğretmenin”** çocukların eğitimi için faydalı olduğu hususuna aittir. Buna göre, bu yaş gruplarının çocukların eğitimi için özel öğretmeni faydalı buldukları anlaşılmaktadır. Bu yaş aralıklarına göre, okullarda çocuklara verilen **“eğitim”** yetersizdir.

58 yaş ve üstünde olan katılımcıların 3,59 en yüksek ortalama değer ile **“dershanenin”** başarıyı arttırdığını kabul ettikleri ve bu hususu önemsedikleri anlaşılmaktadır. Bu yaş grubunun üniversiteyi kazanmada dershaneyi önemli bir unsur olarak gördükleri göze çarpmaktadır. Bu yaş grubu da verilen eğitimi yetersiz bulmaktadır.

3.4.8.33. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Geleceğine Yönelik Düşünceler

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların yaş kategorilerine göre çocukların geleceğine yönelik düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.52. Yaş Gruplarına Göre Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 Yaş ve Üzeri
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	2,9839	3,0650	3,0505	2,9552	2,7813	3,2941
Eğitim seviyemiz artıyor	3,0161	2,9837	2,9899	3,0149	2,6563	3,2941
Daha bilinçli tarım yapılıyor	3,1290	2,9919	2,9596	2,9254	2,6875	2,8235
Daha bilinçli olarak hayvancılık yapılıyor	3,1774	3,0081	3,1717	2,9552	2,6875	2,8235
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	3,1290	3,0000	2,7475	3,1194	3,0938	3,2353
Çocuklarımızın geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	3,3548	3,4390	3,6869	3,5522	3,4375	3,4706

Tablo 3.52'ye göre; bütün yaş gruplarının **“çocukların geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum”** hususunu kabul ettikleri ve önemsedikleri görülmektedir. Buna göre, bütün yaş gruplarının çocukların geleceği konusunda çok ümitli olmadıkları söylenebilir.

Tabloya genel olarak bakıldığında; çocukların geleceğine dair yöneltilen sorulara verilen cevapların ortalamalarının düşük olduğu ve bu konuda karamsar bir görüntü içinde oldukları tablodan çıkarılabilecek bir sonuçtur.

3.4.8.34. Yaş Gruplarına Göre İlçedeki Yüksekokul Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların yaş kategorilerine göre yüksekokul ile ilgili düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.53. Yaş Kategorilerine Göre İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Bulgular

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 Yaş ve Üstü
İlçeye bir farkındalık katmaktadır	2,9677	3,2439	3,5859	3,3582	3,5313	3,4118
İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	3,0968	3,3008	3,3838	3,1343	3,6250	3,0588
İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	3,0968	2,9512	2,9394	2,9254	3,0000	3,2941
Eğitim seviyesini yükseltmektedir	3,0968	3,1138	3,3232	3,1791	3,2813	3,4118
Tüm ilçe halkı istifade etmektedir	3,2097	3,1789	3,1616	3,2687	2,9375	3,1176
İlçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	3,1613	3,0081	3,0606	3,0299	3,0313	2,7647
Kültürel etkileşimi artırmaktadır	3,2903	3,2683	3,2828	3,2537	3,0000	3,1176
Etik konularında ilçe olumsuz etkilenmektedir	3,2097	3,0732	3,0505	3,0746	2,5000	2,7647
Teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	3,5484	3,8537	3,9899	3,9254	3,5938	3,5882
İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	2,9032	2,8943	2,8283	3,1940	3,0938	2,8824

Tablo 3.53’e bakıldığında; bütün yaş gruplarının ilçedeki yüksekokula **“teknik bölümlerin”** açılmasının iş dünyası için daha faydalı olacağı hususunu önemsedikleri anlaşılmaktadır.

18-25, 26-33, 34-41 yaş aralıklarının 2,97 en düşük ortalama değer ile yüksekokulun ilçeye bir **“farkındalık”** kattığını kabul etmedikleri ve bu hususu önemsemedikleri anlaşılmaktadır.

42-49 yaş aralığındaki katılımcılar 2,93 en düşük ortalama ile yüksekokulun **“ilçe gençliği için örnek teşkil ettiğini”** kabul etmedikleri görülmektedir.

50-57 ve 58 yaş ve üstü olan katılımcıların sırasıyla; 2,50 ve 2,77 en düşük ortalama ile yüksekokulun **“etik anlamda”** ilçeyi olumsuz etkilediği kabul etmedikleri anlaşılmaktadır. 58 yaş ve üstü olan katılımcıların bunun haricinde yüksekokulun ilçeye **“sosyal aktivite”** kazandırdığı hususunu da kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

3.4.8.35. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Neler Yapılmalıdır” İle İlgili Görüşler

Katılımcıların yaş kategorilerine göre Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusuna ait bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3.54. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 ve Fazla Yaş
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	3,6613	4,1138	4,2323	4,1045	4,0938	3,8235
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	3,7903	4,0976	4,1717	4,0000	4,1875	3,6471
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	3,7903	4,0976	4,0505	3,9254	3,8750	3,6471
Turizm canlandırılmalıdır	3,8710	4,0325	3,9899	4,0746	3,6563	3,7059
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	4,0000	4,1870	4,1616	4,2239	4,0938	3,6471
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	4,1129	4,0081	4,1414	4,2836	4,1250	3,2941

Tablo 3.54’e göre; Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için; **“sanayi yatırımının”** devlet tarafından daha fazla desteklenmesi, ilçe **“arazilerin daha verimli kullanılması”**, **“tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılması”**, **“turizm”** potansiyelinin açığa çıkarılması, **“genç girişimcilere”** devlet tarafından yeterli desteğin verilmesi hususlarının bütün yaş grupları tarafından kabul edildiği ve şiddetli bir şekilde önemsendiği tablodan genel olarak çıkarılabilecek bir sonuçtur. Dört yıllık eğitim veren **“fakültelerin”** açılması hususu 58 ve üzeri yaş grubu haricinde bütün gelir grupları tarafından kabul edilmiş olup ve bu gelir grupları tarafından şiddetli bir şekilde önemsendiği anlaşılmaktadır.

3.4.8.36. Yaş Gruplarına Göre Suriyeli Göçmenler Hakkındaki Düşünceler

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların yaş kategorilerine göre ilçedeki Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerine ait bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.55. Yaş Gruplarına Göre Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Bulgular

	18-25 Yaş	26-33 Yaş	34-41 Yaş	42-49 Yaş	50-57 Yaş	58 ve Fazla Yaş
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	3,5323	3,5610	3,5306	3,5522	3,6875	3,7647
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	3,4032	3,3984	3,6327	3,5821	3,3438	3,3529
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	2,7258	2,4553	2,6327	2,3433	2,1563	2,9412
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	2,8226	2,9350	3,1633	3,0896	2,8438	3,8235
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	3,7742	3,7886	3,6837	3,8060	3,5938	3,9412
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	3,6774	3,8049	3,6531	3,8507	4,0313	3,8235
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarını arttırdığını düşünüyorum	3,5323	3,7886	3,8061	3,7164	3,6563	3,8235
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	3,0968	3,5691	3,7245	3,4925	3,7500	3,3529

Tabloya 3.55’e göre; 18-25 yaş ve 58 yaş ve üstü olan katılımcılar sırasıyla; 3,77 ve 3,94 en yüksek ortalama değerler ile Suriyeli göçmenleri **“gelecek kuşaklar için”** bir sorun olarak görmektedirler. Bu yaş aralıkları, bu sorundan sonra, Suriyelileri gelecekte Türkiye için **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olarak gördükleri tablodaki ortalamalarından anlaşılmaktadır.

26-33, 42-49 ve 50-57 yaş aralıklarının Suriyelilerle ilgili en çok önemsedikleri sorun; Suriyelilerin gelecekte Türkiye için **“ekonomik ve siyasi bir tehdit”** olacağı sorunudur. 26-33 ve 42-49 yaş aralıklarının bu sorundan sonra en çok önem verdikleri sorun Suriyeli göçmenlerin **“gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceği”** sorunudur

34-41 yaş aralığının 3,81 en yüksek ortalama değer ile Suriyeli göçmenlerin ilçede **“konut fiyatlarını ve kiralarını”** arttırdığını kabul ettikleri ve bu sorunu önemli ölçüde önemsedikleri anlaşılmaktadır.

İlçede ikamet eden Suriyeli göçmenlerin ekonomik anlamda ilçeye **“katma değer”** sağladıkları hususunun hiçbir grup tarafından önemsenmediği anlaşılmaktadır. Buna göre; Suriyeli göçmenlerin ilçeye ekonomik anlamda herhangi bir katkı sağlamadığı hususunda bütün yaş gruplarının hemfikir olduğu söylenebilir.

18 ile 57 yaş arasındaki katılımcıların Suriyelilerin ilçede yaşamasından rahatsız oldukları; fakat 58 yaş ve üstü olan katılımcıların bu durumdan rahatsız olmadıkları tablodan çıkarılabilecek bir başka sonuçtur.

3.4.8.37. Katılımcıların Gölbaşı İlçesinin Sosyo-Ekonomik Sorunlarına Yönelik Genel Değerlendirmeleri

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcıların Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunlarını tespit etmek için yöneltilen sorulara verdikleri cevapların genel ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.56. Katılımcıların Tüm Sorulara Verdikleri Cevapların Genel Ortalamaları

İlçenin Temel Sorunları	Sayı	Ortalama
İşsizliktir	400	3,8275
Sanayi için devletten yeterli desteğin alınamamasıdır	400	3,7950
Planlı kentleşmenin olmamasıdır	400	3,7375
Sosyal yaşam alanlarının yetersizliğidir	400	3,7025
Yöreye has ürünlerin markalaşmamasıdır	400	3,6350
Miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır	400	3,5550
Gölbaşılı iş adamlarının tasarruflarını başka yerlerde değerlendirmesidir	400	3,5175
Gelir düzeyinin düşüklüğüdür	400	3,4825
Sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir	400	3,4250
Sosyal hizmetlerin yetersizliğidir	400	3,3950
Eğitim hizmetlerinin yetersizliğidir	400	3,3425
Kamu personelinin yetersizlikleridir	400	3,0825
Yoğun göç yaşanmasıdır	400	3,0550
Tarıma elverişli arazisinin olmamasıdır	400	3,0025
Hayvancılığa elverişli olmamasıdır	400	2,9300
Güvenlik sorunudur	400	2,7975
Üniversiteyi Kazanması İçin Çocukların Eğitimini Yeterli Bulma Durumu	Sayı	Ortalama
Özel öğretmen çocuk eğitimi için faydalı oluyor	400	3,5475
Üniversiteye yerleşmek için çocuklar doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir	400	3,4275
Okuldaki ders müfredatı ile üniversite sınav soruları birebir örtüşmüyor	400	3,2700
Eğitimi yetersiz buluyorum	400	3,1625
Dershane başarıyı artırıyor	400	3,1000
Yeterli eğitim veriliyor	400	2,9000

Tablo 3.56. (Devamı)

Çocukların Geleceğinin Daha İyi Olacağı Konusundaki Düşünceler	Sayı	Ortalama
Anne ve babalar çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçleniyor	400	3,5075
Devlet daha çok önem veriyor ve yatırım yapıyor	400	3,0325
Eğitim seviyemiz artıyor	400	3,0175
Ekonomik şartlarımız daha iyileşiyor	400	3,0125
Çocuklarımızın geleceğinin daha iyi olacağını düşünmüyorum	400	2,9950
Daha bilinçli tarım yapılıyor	400	2,9825
Daha bilinçli olarak hayvancılık yapılıyor	400	2,9625
İlçedeki Yüksekokul İle İlgili Düşünceler	Sayı	Ortalama
Yüksekokula teknik bölümlerin açılması iş dünyası için daha faydalı olur	400	3,8200
Yüksekokul İlçeye bir farkındalık katmaktadır	400	3,3350
Yüksekokul İlçenin ekonomisini canlandırmaktadır	400	3,2775
Yüksekokul Kültürel etkileşimi artırmaktadır	400	3,2450
Yüksekokul Eğitim seviyesini yükseltmektedir	400	3,2000
Yüksekokuldan tüm ilçe halkı istifade etmektedir	400	3,1725
Yüksekokul ilçeye sosyal aktivite kazandırmaktadır	400	3,0400
Yüksekokul etik konularında ilçeyi olumsuz etkilemektedir	400	3,0300
Yüksekokul İlçe gençliği için bir örnek teşkil etmektedir	400	2,9850
Yüksekokulun İlçeye çok fazla bir katma değeri olmamaktadır	400	2,9450
Gölbaşı İlçesinin Gelişmesi İçin “Yapılabileceklerin” Durumu	Sayı	Ortalama
Genç girişimcilere yeterince destek verilmelidir	400	4,1275
Dört yıllık eğitim veren fakülteler açılmalıdır	400	4,0825
Sanayi yatırımı yapılmalıdır	400	4,0575
Araziler daha verimli kullanılmalıdır	400	4,0400
Tarımsal ürün çeşitliliği artırılmalıdır	400	3,9725
Turizm canlandırılmalıdır	400	3,9600
Gölbaşı’nda İkamet Eden Suriyeli Göçmenler İle İlgili Düşünceler	Sayı	Ortalama
Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdittir	399	3,7744
Gelecek kuşaklar için sorun teşkil edeceğini düşünüyorum	399	3,7544
İlçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığını düşünüyorum	399	3,7318
İlçeyi ekonomik anlamda olumsuz etkilediler	399	3,5664
İlçedeki reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünüyorum	399	3,5263
İlçeye ekonomik anlamda katma değer sağladılar	399	2,5188
İlçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediler	399	3,4812
İlçede olmalarından rahatsızlık duymuyorum	399	3,0301

Tablo 3.56' ya bakıldığında; Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunun 3,83 ortalama ile “işsizlik” olduğu anlaşılmaktadır. İlçede sanayi sektörünün yetersizliği ve ilçenin göç vermesi bu sorunun varlığına işaret etmektedir. Katılımcılar 3,80 ortalama ile ilçede en önemli ikinci sorun olarak sanayileşme için devletten yeterli desteğin alınamamasını görmektedirler. İlçede iş eksenli sorunlardan sonra 3,74 ortalama ile plansız kentleşme, ilçede en çok algılanan üçüncü sorun olduğu görülmektedir. İlçedeki vatandaşların çarpık kentleşmeden rahatsız oldukları ve bunu ilçe için sorun olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Plansız kentleşme sorununu 3,70 ortalama ile sosyal yaşam alanlarının yetersizliği takip etmektedir. Bu sorunun varlığından hareketle, ilçedeki tabii güzelliklerin (özellikle göllerin) varlığından tam olarak istifade edilemediği sonucuna varılabilir. Sosyal yaşam alanlarını sadece tabii güzellik ile kısıtlamamak gerekir. Bunun haricinde bu sorunun varlığı sinema, tiyatro, kültür-sanat gösterileri gibi insanların güzel vakit geçirebileceği alanların da yetersiz olduğuna işaret etmektedir. İlçede algılanan diğer önemli bir sorun ise 3,64 ortalama ile yöreye has ürünlerin markalaşamamasıdır. İlçedeki vatandaşların Gölbaşı'da üretilen ve yöreyle özdeşleşen ürünlerin markalaşamamasını sorun olarak algıladıkları görülmektedir. İlçe merkezinde ikamet eden bireylerin 2,80 ile güvenliği, 2,93 ile ilçenin hayvancılığa elverişli olmamasını Gölbaşı ilçesi için sorun olarak kabul etmedikleri sonucuna ulaşmak mümkündür.

İlçe merkezinde oturan bireylerin üniversiteyi kazanması için çocuklara verilen eğitimi yeterli bulma durumlarına bakıldığında; katılımcıların 3,55 ortalama ile özel öğretmen için çocuk eğitimi için faydalı olduğu hususuna katıldıkları ve bu hususu önemsedikleri görülmektedir. İlçedeki vatandaşların çocukların başarısında özel öğretmeni önemli bir unsur olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların 3,43 ortalama ile üniversiteye yerleşmesi için çocukların doğru bir şekilde bilgilendirmediğine kanaat getirmiş oldukları ve bunu eğitim için bir sorun olarak gördükleri sonucuna varılabilir. İlçe merkezinde ikamet eden bireylerin 2,90 ortalama ile yeterli eğitimin verildiği hususunu ret ettikleri görülmektedir. Katılımcıların eğitimi yetersiz buldukları sonucuna ulaşmak mümkündür.

İlçedeki bireylerin çocukların geleceğine yönelik düşüncelerine bakıldığında; bireylerin 3,51 ortalama ile ebeveynlerin çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçlendiği hususuna katıldıkları anlaşılmaktadır. 3,03 ortalama ile devletin çocuklara daha çok

önem verdiğini ve yatırım yaptığını kabul ettikleri; fakat bu hususu önemsemedikleri görülmektedir. Katılımcıların 2,96 ortalama ile hayvancılığın ve 2,98 ortalama ile tarımının gittikçe daha bilinçli yapıldığını kabul etmedikleri anlaşılmaktadır.

Katılımcıların yüksekokul ile ilgili düşüncelerine bakıldığında; 3,82 ortalama ile yüksekokula teknik bölümlerinin açılmasının iş dünyası için faydalı olacağı kanaatinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu hususu 3,33 ortalama ile yüksekokulun ilçeye bir farkındalık kattığını kabul ettikleri; fakat bu hususu önemsemedikleri görülmektedir. İlçe merkezindeki bireylerin 2,95 ortalama ile yüksekokulun ilçeye çok fazla bir katma değerinin olmadığını kabul etmedikleri az da olsa yüksekokulun ilçeye bir katma değerinin olduğunu ifade ettikleri anlaşılmaktadır. 2,99 ortalama ile yüksekokulun ilçe gençliği için bir örnek teşkil ettiği hususuna katılmadıkları görülmektedir.

İlçe merkezinde ikamet eden bireylere göre; Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için öncelikle gençlere yeterince destek verilmedir (4,13). İlçenin sosyo-ekonomik açıdan kalınması için ilçeye dört yıllık eğitim veren fakültelerin kurulması gerekir (4,08) Ancak, katılımcılar her ne kadar bu iki hususa öncelik verse de ilçeye sanayi yatırımının yapılması (4,06), arazilerin daha verimli kullanılması (4,04), tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılması (3,97), turizm potansiyelinin açığa çıkarılması (3,96) hususlarını şiddetli bir şekilde önemsedikleri görülmektedir.

Katılımcıların Suriyeli göçmenler ile ilgili düşüncelerine bakıldığında; 3,77 ortalama ile Suriyeli göçmenlerin ilerde Türkiye için ekonomik ve siyasi bir tehdit olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Katılımcıların 3,75 ortalama ile Suriyeli göçmenlerin gelecek kuşaklar için maddi ve manevi bir sorun teşkil edeceğini düşündükleri ve bu sorunu önemli ölçüde önemsedikleri görülmektedir. İlçedeki bireyler 3,73 ortalama ile Suriyeli göçmenlerin ilçedeki konut fiyatlarını artırdığını kabul ettikleri ve bunu ilçe için önemli bir sorun olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların Suriyeli göçmenlerin ekonomik anlamda ilçeye katkılarının olmadığını ve bu göçmenlerin ahlaki anlamda ilçeyi olumsuz etkilediğini ifade ettikleri görülmektedir. Tüm bu olumsuz durumlara rağmen, katılımcıların Suriyeli göçmenlerin ilçede oturmalarından rahatsız olmadıkları sonucuna ulaşmak mümkündür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın esas muhtevasını, Adıyaman ili Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunları oluşturmaktadır. Bu sorunları tespit etmek amacıyla ilçe merkezinde 400 kişiye bireysel ve ilçeyle ilgili sorular yöneltilmiştir. Bu sorular SPSS-25.0 paket programında analiz edilmiştir.

Analizde çıkan sonuçlar genel olarak aşağıdaki gibi değerlendirilebilir.

Evli katılımcıların büyük bir çoğunluğunun ilk eşinden beklediği mutluluğu bulamadığı (%36,4) ve geçimsizlik (%36,4) gibi nedenlerden dolayı birden fazla evlilik yaptıkları anlaşılmaktadır. Gölbaşı ilçesinde, eşler arasındaki geçimsizlik ve eşlerin birbirlerinden beklediği mutluluğu alamamaları evlilik hayatını bitiren en önemli neden olarak ortaya çıkmaktadır.

Katılımcılara ekonomik durumları ile ilgili sorulara verilen cevaplara göre; katılımcıların %47,8'i (191 kişi) ekonomik durumunu normal olarak ifade etmiştir. İlçe merkezinde yaşayan vatandaşların büyük bir kısmının gelir durumlarının çok iyi olmadığı dikkate alındığında (Tablo 3.7), bireylerin ekonomik durumlarını normal olarak ifade etmeleri ilçedeki tevekkül anlayışının bir yansıması olarak yorumlanabilir. Katılımcıların %12,6'sı "kötü", %39,7'si ise "iyi" şeklinde ekonomik durumlarını ifade etmiştir.

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcılara genel olarak hayatlarından memnun olup olmadıklarına yönelik olarak verilen cevaplara göre, katılımcıların %61,6'sın hayatlarından memnun olduğu (memnun + çok memnun), %20,3'ünün memnun olmadığı (memnun değilim + hiç memnun değilim), %18,3'ünün de bu konuda kararsız kaldığı anlaşılmaktadır. İlçede oturan vatandaşların yarısından fazlasının hayatlarından memnun olduğu ve ilçenin memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmakla birlikte, ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşların beşte birinin mutsuz olduğu gerçeği yadsınamaz. Bu durum, ilçede önemli ölçüde sosyo-ekonomik sorunların olduğuna işaret etmektedir.

Toplumsal en büyük sorunlarından biri bağımlılık içeren maddelerinin kullanımıdır. Bağımlılık içeren maddelerin kullanılıp kullanılmadığı Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşlara sorulduğunda; katılımcıların %52'si sigarayı,

%82,3'ü alkolü, %98,3'ü de uyuşturucuyu hiç kullanmadığını ifade etmiştir. Tabloda “Nadiren”, “Ara Sıra”, “Sık Sık” ve “Sürekli” ifadelerinin toplamı bağımlılık yapan maddelerin kullanım oranını vermektedir. Bu durumda ilçe merkezinde oturan vatandaşların sigara kullanım oranları %48'dir. Türkiye’de ise sigara kullanım oranı yaklaşık olarak %27’dir (<http://www.hurriyet.com.tr/doc-dr-yararbas-turkiyede-sigara-icme-orani-40736542>). Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşların sigara kullanım oranının Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu görülmektedir. İlçede sigara kullanım oranının yüksek çıkması hem Gölbaşı’nda hem de Adıyaman’ın diğer ilçelerinde tütün üretiminin yaygın olmasının bir sonucu olarak düşünülebilir. Uyuşturucu kullanım oranının düşük çıkması ise, katılımcıların bu konuda kendilerini rahatlıkla ifade edemedikleri sebebine dayandırılabilir.

İlçenin sosyo-ekonomik sorunlarını tespit etmek amacıyla 5’li likert halinde sorulan sorulara verilen cevaplara göre, aşağıdaki sorunların varlığı analiz sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Bu sorulara verilen cevaplarda ortalaması en büyük çıkan sonuç en önemlidir. Buna göre, katılımcıların sosyo-ekonomik sorunlarla ilgili en çok önemsedikleri hususlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

İlçe merkezinde ikamet eden bireylerin demografik özelliklerine göre Gölbaşı ilçesinin en önemli sorununa yönelik değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir.

- Erkeklerle, bekârlara, işçilere, esnaflara, ortaokul ve üniversite mezunlarına, 1.500 TL ve altında ve 3.001 ve 6.000 TL arasında bir gelire sahip olanlara, 26-41 ve 50-57 yaş aralıklarına göre; Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunu işsizliktir.
- Kadınların, evli bireylerin, işçilerin, esnafların, ilköğretim, ortaokul ve lise mezunlarının, 1.500 TL ve altında bir gelire sahip olanların, 42-49 yaş aralığının sanayi için devletten yeterli destek alınamamasını ilçenin en önemli sorunu olarak gördükleri anlaşılmıştır.
- Emeklilere göre; ilçenin en önemli sorunu miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılmasıdır.
- Gündelikçilere göre; ilçenin en önemli sorunu sosyal hizmetlerin yetersizliğidir.
- İşsizlere göre; ilçenin en önemli sorunu sağlık hizmetlerinin yetersizliğidir.
- Diğer meslek gruplarına ve 18-25 yaş aralığına göre; ilçenin en önemli sorunu yöreye has ürünlerin markalaşamamasıdır.

- Okuryazarlara, lisansüstü mezunlarına ve gündelikçilere göre; ilçenin en önemli sorunu Gölbaşı'lı iş adamlarının ilçeye yatırım yapmamasıdır.
- 6.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olanlara ve ev hanımlarına göre; ilçenin en önemli sorunu plansız kentleşmedir.
- 58 yaş ve üzerinde bir yaşa sahip olanlara göre; ilçenin en önemli sorunu sosyal yaşam alanlarının azlığıdır.

İlçe merkezinde ikamet eden vatandaşların demografik özelliklerine göre genel olarak, işsizlik ve sanayi için devletten yeterli desteğin alınamamasını ilçenin en önemli sorunu olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Katılımcıların demografik özelliklere göre; çocuklara verilen eğitimle ilgili en çok önemsedikleri hususlar şu şekildedir:

- Erkek ve kadın katılımcıların, evli bireylerin, çiftçilerin, serbest meslek çalışanlarının, memurların, esnafların, ev hanımlarının ve gündelikçilerin, okuryazar olanların, ilköğretim, ortaokul, üniversite ve lisansüstü mezunlarının, 0-6.000 TL arasında bir gelire sahip olanların ve 18- 57 yaş aralığında olan bireylerin çocukların başarısında özel öğretmeni önemli bir unsur olarak gördükleri anlaşılmıştır.
- Bekâr bireylerin, işçilerin, özel sektör çalışanlarının, diğer meslek grubunu icra edenlerin ve emeklilerin, lise mezunlarının, 6.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olanların ve 58 yaş ve üstünde olan bireylerin, üniversiteye yerleşmek için çocukların doğru bir şekilde bilgilendirmediğini kabul ettikleri ve bunu eğitim için bir sorun olarak gördükleri sonucuna varılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine göre; çocukların geleceğine yönelik en çok önemsedikleri hususlar şu şekildedir:

- Erkek ve kadın katılımcıların, evli ve bekâr bireylerin, memurların, işçilerin, esnafların, serbest meslek çalışanlarının, çiftçilerin, emeklilerin, ev hanımlarının ve özel sektör çalışanlarının, ebeveynlerin çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçlendiğini kabul ettikleri ve bu hususun çocukların geleceğine umutla bakabildikleri tek olumlu husus olduğu anlaşılmıştır.
- Gündelikçilere göre; tarım gittikçe daha bilinçli bir şekilde yapılmamaktadır.
- İşsizlere göre; eğitim seviyemiz gittikçe artmamaktadır.

- Diğer meslek grubunu icra edenlere göre; devlet çocukların geleceğine önem vermemektedir ve bu konuda yeterli yatırım yapmamaktadır.
- Eğitim, gelir ve yaş gruplarına göre; bütün katılımcıların çocukların geleceğinin daha iyi olacağı konusunda ümitsiz oldukları ve çocukların geleceğine kaygı ile baktıkları anlaşılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine göre; ilçedeki yüksekokul ile ilgili düşüncelerinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür.

- Erkek ve kadın katılımcıların, evli ve bekâr bireylerin, serbest meslek çalışanları ve gündelikçiler dışındaki diğer tüm meslek gruplarının, ilköğretim, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü mezunlarının, bütün gelir ve yaş gruplarının yüksekokula teknik bölümlerin açılmasının iş dünyası için faydalı olacağı kanaatinde oldukları anlaşılmıştır.
- Serbest meslek çalışanlarına göre; yüksekokul ilçe ekonomisini canlandırmaktadır.
- Gündelikçilerin yüksekokulla ilgili düşüncelerde karasız kaldıkları anlaşılmaktadır. Yüksekokulla ilgili düşüncelerde karasız kalmaları yüksekokul hakkında çok fazla bilgilerinin olmadığı sonucuna varılabilir.
- Okuryazarlara ve serbest meslek çalışanlarına göre; yüksekokuldan tüm ilçe halkı istifade etmektedir.

Katılımcıların demografik özelliklerine göre tüm katılımcıların; sanayi yatırımın yapılması, arazilerin daha verimli bir şekilde kullanılması, turizmin canlandırılması, genç girişimcilere daha fazla destek verilmesi ve dört yıllık eğitim veren fakültelerin açılmasının ilçe gelişimine çok büyük katkı sağlayacağı konusunda hemfikir oldukları anlaşılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerine göre; ilçedeki Suriyeli göçmenler hakkındaki düşüncelerinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Erkek ve kadın bireylerin, evli bireylerin, işçilerin, işsizlerin ve diğer meslek grubunu icra edenlerin, okuryazar olanların ve üniversite mezunlarının, 1.501 TL – 3.000 TL arasında bir gelire sahip olanların ve 26-33, 42-49 ve 50-57 yaş aralıklarındaki bireylerin Suriyeli göçmenleri Türkiye için ilerde ekonomik ve siyasi bir tehdit olarak gördükleri anlaşılmıştır.

- Bekâr bireyler, memurlar, işçiler, esnaflar, çiftçiler, ev hanımları, üniversite ve lisansüstü mezunları, 6.001 TL ve üzerinde bir gelire sahip olanlar ve 18-25 ve 58 ve üzerindeki yaş aralıklarındaki bireyler Suriyeli göçmenleri gelecek nesiller için maddi ve manevi bir sorun olarak görmektedirler.
- İşçilere, serbest meslek çalışanlarına, çiftçilere, gündelikçilere, işsizlere ve özel sektör çalışanlarına, lise mezunlarına, 1.500 TL ve altında, 3.001 TL – 6.000 TL arasında bir gelire sahip olanlara, 34-41 yaş aralığındaki bireylere göre; Suriyeli göçmenler ilçedeki konut fiyatlarını ve kiralarını arttırmaktadırlar.
- Emekliler, Suriyeli göçmenlerin ilçede olmalarından rahatsızlık duymamaktadırlar.
- İlköğretim mezunları Suriyeli göçmenlerin reel ücretleri aşağıya çektiklerini düşünmektedirler.

Tüm katılımcıların genel olarak, Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik sorunlarına yönelik tespitlerini/değerlendirmelerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür;

Gölbaşı ilçesinin en önemli sorunları arasında işsizliğin 3,83 ortalama ile birinci sırada olduğu tespit edilmiştir. İlçenin son yıllarda göç vermesi bu durum ile ilişkilendirilebilir. Aynı şekilde ilçede sanayi tesislerinin yok denecek kadar azlığı işsizlik sorunun varlığını teyit eden bir başka sebep olarak değerlendirilebilir.

İlçenin sanayi için devletten yeterli desteği alamaması ilçenin en önemli sorunları arasında 3,80 ile ikinci sırada yer almaktadır. İlçenin ekonomik görünümüne ait bölümde sanayi başlığı altında bu sorunun varlığını teyit eden bilgiler bulunmaktadır. İlçede organize sanayi bölgesinde 6 firma üretimde olup, bu firmalarda toplamda 110 kişi, küçük sanayi sitesinde ise 180 kişi istihdam edilmektedir. Bu durum ilçede sanayi sektörünün gelişmediğini göstermekte ve katılımcıların bu sorunu önemsemesi sanayi sektörünün yetersizliğini ilçe için önemli bir sorun olarak ortaya çıkarmaktadır.

İlçede katılımcılar tarafından sorun olarak algılanan ilçenin en önemli sorunlarından bir tanesi de ilçede 3,74 ortalama ile plansız kentleşmenin varlığıdır. Katılımcılar bu ifade ile ilçede çarpık bir kentleşmenin olduğunu ve bu durumdan rahatsız olduklarını belirtmiş olup ve bunu ilçe için bir sorun olarak gördükleri anlaşılmıştır.

Katılımcılar tarafından algılanan diğer önemli bir sorun ise 3,70 ortalama ile ilçede sosyal yaşam alanlarının yetersizliğidir. İlçe tabii anlamda belli bir potansiyele sahip olsa da bu durum ilçedeki tabii güzelliklerin tam olarak dinamizme edilemediğinden kaynaklanabilir.

İlçede tarımsal faaliyetler ilçe ve il ekonomisinde önemli bir yere sahip olup, ilçede üzüm, antep fıstığı ve ceviz üretimi yoğun bir şekilde yapılmakta olduğu ilçenin ekonomik görünümüne ait bölümde tarım başlığı adı altında belirtilmiştir. Katılımcılara yöresel ürünlerin markalaşamamasının ilçe için bir sorun olup olmadığı sorulduğunda katılımcıların bunu 3,64 ortalama ile ilçenin en önemli sorunları arasında gördüğü analiz sonuçlarından anlaşılmıştır.

Çocuk sayısının fazla olduğu, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde miras yoluyla alınan arazilerin küçük parçalara ayrılması zaman zaman birtakım sorunlara sebep olmaktadır. Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden vatandaşlara bu soru sorulduğunda; vatandaşlar 3,56 ortalama ile bunu ilçe için bir sorun olarak kabul etmiştir.

Katılımcıların, Gölbaşı iş adamlarının tasarruflarını ilçede değerlendirmemesini 3,52 ortalama ile ilçenin en önemli sorunları arasında algıladıkları anlaşılmıştır.

Katılımcılara eğitim ile ilgili hususlar iletilindiğinde; 3,55 ortalama ile özel öğretmenin üniversite sınavını kazanmada çok önemli bir faktör olduğu ve katılımcılar tarafından en fazla önemsenen husus olduğu görülmüştür. Okullarda yeterli eğitimin verilmediği 2,90 ortalama ile kabul edildiği ve okullarda verilen eğitimin sınavları kazanmada yetersiz olduğu analizde çıkan sonuçlar arasındadır.

Gölbaşı ilçe merkezinde ikamet eden katılımcıların çocukların geleceğine yönelik yöneltilen sorulara verilen cevapların ortalamalarına bakıldığında; vatandaşların çocukların geleceği konusunda çok ümitvar olmadığı ve çocukların geleceğine endişe ile baktıkları analizde çıkan bir başka sonuçtur. Katılımcıların bu konudaki tek olumlu düşünceleri 3,51 ortalama ile ebeveynlerin çocuk yetiştirmede gittikçe bilinçlendiği hususudur.

Katılımcılara ilçedeki yüksekokul ile ilgili düşünceleri sorulduğunda; 3,82 ortalama ile yüksekokula teknik bölümlerin açılması arzu ettikleri anlaşılmıştır. Yüksekokula teknik bölümlerin açılmasının iş dünyası için daha faydalı olacağı hususu

ilçe halkının yüksekokulla ilgili en çok önemsendiği husus olduğu anlaşılmıştır. Yüksekokulun ilçeye bir katma değeri olmadığını katılımcılar 2,94 ortalama ile ret emiş olup, yüksekokulun ekonomik anlamda az da olsa ilçeye bir katkısının olduğu ifade edilmiştir.

İlçe merkezinde ikamet eden katılımcılara, Gölbaşı ilçesinin gelişmesi için neler yapılmalıdır sorusu yöneltildiğinde, ortalamalara göre sırasıyla en çok önemsenen hususlar şunlar olmuştur;

- Genç girişimcilere yeterince destek verilmesi (4,13),
- Dört yıllık eğitim veren fakültelerin açılması (4,08)
- İlçede sanayi yatırımının yapılması (4,06),
- Arazilerin daha verimli kullanılması (4,04),
- Tarımsal ürün çeşitliğinin artırılması (3,97),
- Turizmin canlandırılması (3,96).

Suriyeli göçmenlerin varlığı tüm Türkiye’de sorun olduğu gibi Gölbaşı ilçesinde de varlığını hissettiren bir sorundur. Bu sorunları tespit etmek için katılımcılara yöneltilen sorularda en çok önemsenen sorunlar; Suriyeli göçmenlerin; ileride Türkiye için siyasi ve ekonomik bir tehdit olacağı (3,77), aynı şekilde gelecek kuşaklar için maddi ve manevi sorun teşkil edeceği (3,75), ilçedeki konut fiyatlarını ve kiralarnı arttırdığı (3,73) şeklinde sıralanmaktadır. Tüm bunlarla birlikte bu göçmenlerin ilçeye katma değer sağlamadığı, ilçeyi ahlaki anlamda olumsuz etkilediği ve ilçe için bir yük olduğu ankette çıkan bir başka sonuçtur.

Çalışmanın teorik ve uygulama kısımlarından elde edilen bilgiler ve sonuçlar doğrultusunda Gölbaşı ilçesinin sosyo-ekonomik yapısının daha iyi olması için aşağıdaki öneriler yapılabilir:

- İlçenin sosyo-ekonomik yapısının güçlenmesi için ilçede en çok önemsenen sorunların başında gelen “*işsizlik*” sorunun bir an önce çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bunun için de ilçenin potansiyeline uygun ve ilçenin iç dinamiklerini harekete geçirebilecek teşvikler verilmelidir.

- İlçede en çok üretilen ürünlerin başında gelen fıstık, ceviz, üzüm ve badem gibi ürünlerin markalaşması için gerekli kolaylıklar kamu otoritelerince sağlanmalıdır. Ayrıca, bu ürünlerin işlenebileceği küçük ve büyük ölçekli sanayi tesislerine ağırlık verilmelidir.
- İlçenin stratejik konumu avantaja çevrilmelidir. Bunun için ilçedeki lojistik ağı daha verimli kullanılmalıdır. Örneğin, Doğu, Güneydoğu ve Akdeniz illeri için ilçe bir depo ambarı olarak kullanılabilir.
- İlçenin, özellikle köylerindeki tarihi değerlerin tanıtımına daha da önem verilerek ilçedeki turizm potansiyeli açığa çıkarılmalıdır.
- İlçenin simgesi haline gelen Gölbaşı Gölü, Azaplı Gölü ve Yeşilova (İnekli) Gölü çevresine sosyal mekânların yapımına ağırlık verilmelidir. Hem yöre halkı hem de çevre il ve ilçeler için uğrak noktası haline getirilmelidir.
- Üniversite öğrencilerinin daha rahat barınması için ilçeye Kredi Yurtlar Kurumu bünyesi altında yurtlar açılmalıdır. Böylelikle, ilçenin hem öğrenci potansiyeli artar hem de dört yıllık bir fakülte için zemin oluşturulmuş olur.
- Gölbaşı ilçesi tektonik hareketlerin olabileceği bir alan üzerinde kurulduğu için olası bir deprem riskine karşı tedbirler alınmalıdır. Ve bu konuda eğitim verilerek halk bilinçlendirilmelidir.
- İlçede bulunan Devlet Hastanesi'nin sağlık kadrosu ve tıbbi cihazları güçlendirilmeli ve ilçe halkının sağlık sorunları için çevre il ve ilçelere gidişi önlenmelidir.
- İlçedeki çarpık kentleşmenin önüne geçilmeli ve planlı kentleşme için kentsel dönüşüm projelerinden faydalanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıcı, Y. (2008). *Hatay İlinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Gelişme Potansiyeli*. (Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Adıyaman Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü (2013). *Adıyaman Sanayisinin Üretim ve Teknolojik Altyapısının Araştırılması*. Adıyaman: İpekyolu Kalkınma Ajansı
- Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü (2017). *Brifing Raporu*. Adıyaman: Adıyaman Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
- Adıyaman Gölbaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2018). *Brifing Raporu*. <https://golbasi02.meb.gov.tr/>
- Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2016). *İl Eğitim İstatistikleri 2015-2016 İstatistikleri*. https://adiyaman.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_12/14030400_istatistik_20152016.pdf
- Adıyaman İl Sağlık Müdürlüğü (2017). *2012-2016 Sağlık İstatistik Yıllığı*. <http://www.adiyamansaglik.gov.tr/>
- Adıyaman İl ve İlçeleri Eğitim Vakfı (2017). *Gölbaşı İlçesi*. Ankara: Semih Ofset.
- Adıyaman Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü. (2013). *Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi Raporu*. Adıyaman: ADOSAB
- Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası (2016). *ATSO Ekonomik Rapor*. <http://www.adiyamantso.org.tr/Portals/31/dergi/eko-2016/index.html>
- Akar, H. (2015). “ Farklılaşan Refah Ölçüm Yöntemleri ile Eğitim Açısından Türkiye’nin Değerlendirilmesi ”. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 52(606), 23-40.
- Akdemir, İ.O. (2004). *Gölbaşı İlçesinin (Adıyaman) Beşeri ve İktisadi Coğrafyası*.
- Altıntaş, M. (2008). *Güneydoğu’da Adıyaman’ın Ekonomik Konumu*. Ankara: Adıyamanlılar Vakfı Yayınları.
- Bayraktar, C. (2003). “ Sosyal Yapı Özelliklerinin Spora Etkisi ”. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVII(1), 19-36.

- Bayhan, A., Salman, F. (2010). *Adıyaman Yüzey Araştırmaları*. Adıyaman: Doğuş Gazete ve Matbaacılık.
- Casonova, F. (2004). *Local Development, Productive Networks and Training: Alternative Approaches to Training and Work for Young People*, ILO.
- Çetin, G.F. (2014). *Genç İstihdamı ve Türkiye’de Teşviklerin Genç İstihdamına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2016). *Çevre Durum Raporu*. <http://www.csb.gov.tr/>
- Demir, E. (2004). “ Adıyaman Şehrinin Yerleşimi, Nüfusu ve Ekonomik Yapısı ”. *Türk Coğrafya Dergisi*, (42), 115-144.
- Ertuğrul, H. (1988). *Bütün Yönleriyle Gölbaşı*. Ankara: Nesil Yayınları.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. (2016). Sanayi Envanteri. http://www.gap.gov.tr/upload/dosyalar/pdfler/icerik/istatiski_veriler/Sanayi_Envanteri.pdf
- Göksu, C. (2008). *Adıyaman İli Gölbaşı İlçesinin Tarihi, Sosyo-Ekonomik, Kültürel Yapısı*. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İlhan, M. Vd. (2006). “ Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarına Başvuranların Sağlık Hizmeti Kullanma Özellikleri ve Bazı Sosyoekonomik Belirteçlerle Değişimi: Sağlık Reformu Öncesi Son Saptamalar ”. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 25(3), 34.
- Kalaycı, Ş. (2005). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karabulut, K. (2013). “Tuzluca İlçesinin Sosyo-Ekonomik Durumu Üzerine Bir Uygulama” [Bildiri]. Cengiz Atlı (Ed.). I. Uluslararası Iğdır Sempozyumu Sosyal Bilimler Bildiri Kitabı, 19-21 Nisan 2012, (ss. 302), Iğdır: Iğdır Üniversitesi.
- Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü. (2013). *Adıyaman Maden ve Enerji Kaynakları Raporu*. http://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgimerkezi/maden_potansiyel_2010/Adıyaman_Madenler.pdf

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2016-2017 Yılı*.
<http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64>
- Özdemir, M. E. (2013). “ Doğu’nun Batı’ya Açılan Penceresi Gölbaşı ”. *Akademi Adıyaman Dergisi*, 2(4), 26-27.
- Özgör, Ö. (2015). *Adıyaman-Gölbaşı Topraklarının Bazı Fiziksel Kimyasal ve Minerolojik Özellikleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, S. (2008). *Osmanlı Döneminde Adıyaman’ın Sosyal ve Ekonomik Özellikleri*. İstanbul: Adıyamanlılar Vakfı Yayınları.
- Öztürk, E. (2012). *Trabzon’un Sosyo-Ekonomik Yapısı*. (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sağlam, S. (2006). “ Türkiye’de İç Göç Olgusu ve Kentleşme ”. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HÜTAD)*, (5), 33-34.
- Sanayi Genel Müdürlüğü. (2015). 81 İl Durum Raporu.
<https://sgm.sanayi.gov.tr/Handlers/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=e2989a9d-1d73-4eb3-8760-7bbaca14109c>
- Sosyal Güvenlik Kurumu. (2016). *İstatistik Yıllıkları*.
<http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik>
- Sezgin, V. (2013). “ Gölbaşı İlçesinin Tarihi ”. *Akademi Adıyaman Dergisi*, 2(4), 30.
- Sorensen, T. (2000). *Regional Development: Some Issues For Policy Makers*. Department Of The Parliamentary Library. Research Paper: No.26 1999-2000.
- Sucu, M. (1992). *Adıyaman İli ve İlçeleri*. Gaziantep: Bugün Ajans.
- Sünbül, A. (2013). “ Gölbaşı’nda Kültürel Yaşam ve Gölfeş ”. *Akademi Adıyaman Dergisi*, 2(4), 30.
- Topsoy, O.K. (2014). *Gölbaşı’nda Girişimcilerin Çalışanların ve Halkın Girişimcilik Algılarının Karşılaştırılması: (Adıyaman/Gölbaşı Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Adıyaman Belediyesi. (2014). *Adıyaman “Şehir Kimliği” Çalıştayı Sonuç Raporu*. Ankara: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011).
https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/2_turkiye_ab_iliskileri/2_2_adaylik_sureci/2_2_8_diger/tckb_sege_2013.pdf
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2017). *Adıyaman İl Turizm Müdürlüğü Rehberi*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı. (2013). *III. Bölge Müdürlüğü Adıyaman Tabiat Turizmi Master Planı*. <http://www.ormansu.gov.tr/>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2010). *Bölgesel Göstergeler TRC1 2010*. Ankara: TÜİK.
- Trakya Kalkınma Ajansı. (2012). *Trakya Sosyal Yapı Analizi*. Edirne: Trakya Kalkınma Ajansı
- Ukav, İ. (2017). “ Adıyaman İlinin Dış Ticaret Yapısı ”. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(25), 390-419.
- Yıldız, A. (2017). *Şehir Markalaşması Sürecinde Tüketici Temelli Marka Değerinin Ölçülmesi: Adıyaman İli Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, M. (2015). “Türkiye’de Kırsal Nüfusun Değişimi ve İllere Göre Dağılımı (1980-2012)”. <https://www.researchgate.net> Erişim Tarihi: 25.03.2018
- Yücel, A., Doğan, Z. (2008). *Adıyaman İlinde Bitkisel ve Hayvansal Üretimdeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Ankara: Adıyamanlılar Vakfı Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

- www.adiyaman.gov.tr, (Erişim Tarihi: 25.02.2018)
- <http://www.adiyaman.gov.tr/cografi-yapi> (Erişim Tarihi: 25.02.2018)
- <http://www.adiyaman.gov.tr/cografi-yapi> (Erişim Tarihi: 25.02.2018)
- http://adiyaman.yerelnet.org.tr/il_ilce_koordinat.php?iladi=ADYAMAN (Erişim Tarihi: 20.03.2018)
- <https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do> (Erişim Tarihi: 25.02.2018)
- <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (Erişim Tarihi: 20.04.2018)

- <https://adiyaman.edu.tr/TR/Sayfalar/ADYU/Bir-Bakista-ADYU-9> (Erişim Tarihi: 12.05.2018)
- <http://www.adiyaman.dhmi.gov.tr/havaalanlari/sayfa.aspx?hv=13&mnu=1721#.Wy2An e6FPDc> (Erişim Tarihi: 15.03.2018)
- <http://www.udhb.gov.tr/iller/Adiyaman/index.html#p=23> (Erişim Tarihi: 25.04.2018)
- <http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61348/kultur.html> (Erişim Tarihi: 17.06.2018)
- <https://www.ika.org.tr/Kultur-ve-Turizm-icerik-76.html> (Erişim Tarihi: 13.06.2018)
- https://adiyaman.tarim.gov.tr/Belgeler/Brifing/2017_Yili_Brifingi.pdf (Erişim Tarihi: 10.06.2018)
- <http://www.adiyaman.gov.tr/ekonomik-durumu> (Erişim Tarihi: 08.02.2018)
- https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka_bilgileri/subeler/65 (Erişim Tarihi: 07.05.2018)
- <http://ebulten.bddk.org.tr/FinTurk/#> (Erişim Tarihi: 25.05.2018)
- <http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/kurumsalbilgi/istatistikler.aspx#dltop> (Erişim Tarihi: 12.03.2018)
- <http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61339/golbasi.html> (Erişim Tarihi: 16.04.2018)
- <http://www.golbasi.bel.tr/sehir/cografi-yapi/73/> (Erişim Tarihi: 12.06.2018)
- <http://gmyo.adiyaman.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 05.05.2018)
- <http://www.adiyamangolbasikutup.gov.tr/TR,153790/2016-yil-sonu-istatistikleri.html> (Erişim Tarihi: 04.06.2018)
- <http://www.golbasidh.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 25.06.2018)
- <http://www.golbasi.gov.tr/ulasim> (Erişim Tarihi: 25.02.2018)
- <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65> (Erişim Tarihi: 22.05.2018)
- <http://www.golbasi.gov.tr/sanayi-ve-ticaret> (Erişim Tarihi: 15.05.2018)

<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/TR,61380/konaklama.html> (Erişim Tarihi: 23.02.2018)

<http://www.apa.org/topics/socioeconomic-status> (Erişim Tarihi: 09.07.2018)

[http://wikiprogress.org/articles/archive/socialindicators/#Definition of social indicator](http://wikiprogress.org/articles/archive/socialindicators/#Definition_of_social_indicator) (Erişim Tarihi: 10.07.2018)

<http://www.hurriyet.com.tr/doc-dr-yararbas-turkiyede-sigara-icme-orani-40736542> (Erişim Tarihi: 10.07.2018)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Şaban ÖNCEBE
Doğum Yeri ve Tarihi	02.02.1982 - BESNİ
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. İktisat
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İktisat Anabilim Dalı. İktisat Politikası
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	BİLDİRİ: Katılım (İslami-Faizsiz) Bankacılığı Ürünleri Pazarlamasında İslami Bankacılık Algısının Ölçülmesi: Adıyaman İli Üzerine Bir Uygulama
İş Deneyimi	
Stajlar	--
Projeler	--
Çalıştığı Kurumlar	*Adıyaman Üniversitesi, Gölbaşı Meslek Yüksekokulu 2017-...- Öğretim Görevlisi *Muş Alparslan Üniversitesi, Malazgirt Meslek Yüksekokulu 2014-2017- Öğretim Görevlisi *Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. 2008-2014- Gişe Görevlisi, Müşteri Hizmetleri Yetkilisi, Müşteri İlişkileri Yetkili Yardımcısı,
İletişim	
E-Posta Adresi	saban.oncebe@gmail.com
Tarih	10/07/2018